КЫРГЫЗ ССРинин НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ КОДЕКСИ

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ КИРГИЗСКОЙ ССР

КЫРГЫЗ ССРинин НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ КОДЕКСИ

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ КИРГИЗСКОЙ ССР

558350

«КЫРГЫЗСТАН» БАСМАСЫ
ФРУНЗЕ 1983

67. 99(2)4
К 97

Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү
К 97 кодекси. — Ф.: Кыргызстан, 1983. — 184 бет.

34 С45
ББК 67. 99(2)4

К $\frac{1203060000-271}{М 451 (17)-83}$

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ
КИРГИЗСКОЙ ССР

(на киргизском и русском языках)

Спецредакторлор: *С. Ахмедова, К. Эсенканов*
Басманын редакторлору *Г. Абдылдабекова, Ф. Закирова*
Көрком ред. *Б. Каракеев*
Техн. ред. *Ж. Сооронкулова*
Корректорлор: *А. Кожомбердиева, Е. Лисенкова*

Терүүгө 12. 07. 1983-ж. берилди. Басууга 9. 11. 1983-ж. кол коюлду. Басмаканалык № 1 кагаз. Адабий арип, жөнөкөй ыкма менен басылды. Форматы 84×108$^{1}/_{32}$. 5,75 физ. басма табак, 9,66 шарттуу басма табак, 10.265 учеттук табак, 9,765 боёк түшүрүү. Тиражы 10.000. Заказ № 287. Баасы 40 т. Заказ боюнча.

Элдердин достугу ордендүү
«Кыргызстан» басмасы.
720737, ГСП, Фрунзе шаары, Совет көчөсү, 170.

Кыргыз ССР басма полиграфия жана китеп соода иштери боюнча мамлекеттик комитети. Кыргыз ССРинин 50 жылдыгы атындагы Кыргызполиграфкомбинаты.
720461, ГСП, Фрунзе, 5, Жигули көчөсү, 102.

538350

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Кирг. ССР

Бардык элдердин пролетарлары, бириккиле!

КЫРГЫЗ ССРинин НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ КОДЕКСИ

КЫРГЫЗ ССРинин НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ КОДЕКСИН БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУ КЫРГЫЗ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТТИК РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЗАКОНУ

Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасынын Жогорку Совети токтом кылат:

1-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодекси бекитилсин жана ал 1980-жылдын 1-июлунан тартып күчүнө кирсин.

2-статья. «Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү ССР Союзунун жана союздук республикалардын законодорунун Негиздерин бекитүү тууралу» Советтик Социалисттик Республикалар Союзунун 1968-жыл 27-июндагы Законуна ылайык төмөндөгүлөр белгиленсин:

а) энеси никеде турбаган адамды баланын атасы деп сот тартибинде таануу тууралуу Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин 65-статьясында каралган эреже Негиздер күчүнө киргизилгенден кийин, башкача айтканда, 1968-жылдын 1-октябрынан тартып туулган балдарга карата колдонулат;

б) өз ара никеде турбаган адамлардан 1968-жылдын 1-октябрына чейин төрөлгөн балдарга карата, атасы ким экендиги баланын энесинин жана өзүн баланын атасымын деп мойнуна алган адамдын биргелешип берген арызы боюнча Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин 64-статьясында белгиленген тартипте аныкталышы мүмкүн. Багуусунда бала болгон адам өлгөн учурда жана ал баланын атасымын деп мойнуна алган болсо, анын аталыгын таануу фактысы сот тартибинде аныкталышы мүмкүн. Ата-эненин биргелешип берген арызынын же аталыкты таануу жөнүндөгү фактыны аныктоо жөнүндөгү соттун чечиминин негизинде граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында баланын туулгандыгы жөнүндөгү атасы тууралу жазууну киргизүү менен тиешелүү каттоо жүргүзүлөт.

Жашка жеткен адамдарга карата атасы ким экендигин аныктоо алардын макулдугу менен гана жол берилет;

в) ушул статьянын «б» пунктунда каралган тартипте

баланын атасы ким экендиги аныкталган кезде, ал балдар ата-энесине жана алардын туугандарына карата, өз ара никеде турган адамдардан төрөлгөн балдар сыяктуу эле ошол укуктарга жана милдеттерге ээ болушат;

г) өз ара никеде турбаган адамдардан 1968-жылдын 1-октябрына чейин төрөлгөн баланын атасы жөнүндө жазуу туулгандыгы жөнүндө каттоо китегасына жана баланын туулгандыгы жөнүндөгү күбөлүккө анын энесинин опекундун (попечителдин), ошондой эле бой жеткенден кийин баланын өзүнүн арызы боюнча Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин 70-статьясында каралган тартипте киргизилет;

д) никеде турбаган энелердин төрөгөн баласын багуу жана тарбиялоо үчүн алардын Закондо белгиленген мамлекеттик пособие алуу укугу, ошондой эле Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин 64 жана 65-статьяларында каралган тартипте баланын атасы ким экендиги аныкталбаган болсо, баланы мамлекеттин эсебинен толук түрдө багуу жана тарбиялоо үчүн балдар мекемелерине жайгаштыруу укугу сакталат.

3-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексин күчүнө киргизүүнүн тартибин белгилөө жана Кыргыз ССРинин Закондорун Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексине ылайык келтирүү жагы Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумуна тапшырылсын.

Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун Председатели

Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун Секретары

Фрунзе шаары, 26-декабрь 1969-жыл № 810 — VII

КЫРГЫЗ ССРинин НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ КОДЕКСИ

Граждандардын коомдук жана өздүк талаптары гармониялык түрдө айкалышкан советтик үй-бүлө жөнүндөгү камкордук Совет мамлекетинин эң маанилүү милдеттеринин бири болуп саналат.

Советтер Союзунун составына башка союздук республикалар менен ыктыярдуу биригүүнүн жана тең укуктуулуктун негизинде кирген Кыргыз Советтик Социалистик Республикасында үй-бүлөнүн чыңдалышы жана гүлдөшү үчүн эң ыңгайлуу шарттар түзүлдү. Граждандардын материалдык жыргалчылыгы тынымсыз өсүп, үй-бүлөнүн турмушунун турак жай-тиричилик жана маданий шарттары жакшырууда. Социалистик коом энелик таламды коргоого жана кубаттоого, бактылуу балалыкты камсыз кылууга зор көңүл бурат.

Өсүп келе жаткан жаш муундарга коммунистик тарбия берүү, алардын ден соолугун жана духовный күчтөрүн өстүрүү үй-бүлөнүн эң маанилүү милдети болуп саналат. Мамлекет менен коом балдарды тарбиялоодо үй-бүлөгө ар тараптан жардам берип турат, балдар бакчаларынын, яслилердин, мектеп-интернаттардын жана балдар үчүн башка мекемелердин тармагы кеңири жайылтылып жатат.

Советтик аялга бактылуу энелик өндүрүштүк жана коомдук-саясий турмушка улам барган сайын активдүү жана чыгармачылык түрдө катышуу менен айкалыштырууга зарыл болгон социалдык турмуш шарттары камсыз кылынган

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү советтик закон үй-бүлө мамилелерин материалдык пайда көздөөдөн биротоло тазалоого, үй тиричилигинде аялдын теңсиздик абалынын калдыктарын жоюуга жана адамдардын эң терең сезимдери толук канааттандырыла турган коммунистик үй-бүлөнү түзүүгө активдүү көмөктөшүүгө чакырылган

I БӨЛҮМ

ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1-ГЛАВА

НЕГИЗГИ ЖОБОЛОР

1-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин милдеттери

Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасынын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин милдеттери төмөндөгүлөр:

коммунисттик моралдын принциптерине негизделген советтик үй-бүлөнү мындан ары чыңдоо;

үй-бүлөлүк мамилелерди аял менен эркектин ыктыярдуу никелешүү союзуна, материалдык пайда көрүү жагын көздөбөй, бири-биринин сүйүүнүн, үй-бүлөнүн бардык мүчөлөрүнүн ынтымактуулугунун жана урматтоосунун сезимдерине негиздеп түзүү;

үй-бүлө балдарды Родинага берилгендиктин, эмгекке коммунисттик мамиле кылуунун духунда коомдук тарбия менен ажыралгыс бирдикте айкалыштырып тарбиялоо жана балдарды коммунисттик коомду курууга активдүү катыштырууга даярдоо;

эненин жана балдардын таламдарын бардык чаралар менен коргоо жана ар бир балага бактылуу балалыкты камсыз кылуу;

үй-бүлө мамилелеринде эскинин зыяндуу калдыктарын жана үрп-адаттарын биротоло жоюу;

үй-бүлөнүн алдында жоопкерчилик сезимин тарбиялоо.

2-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодекси тарабынан жөнгө салынуучу мамилелер

Ушул кодекс Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү ССР Союзунун жана союздук республикалардын закондорунун Негиздерине ылайык никелешүүнүн тартибин жана шарттарын белгилейт, үй-бүлөдө эрди-катындын ортосунда, ата-эне менен балдардын ортосунда, үй-бүлөнүн башка мүчөлөрүнүн ортосунда келип чыгуучу өздүк жана мүлктүк мамилелерди, бала асырап алууга, опекага алууга жана

попечителдик кылууга, балдарды тарбиялоого алууга байланыштуу келип чыгуучу мамилелерди, никеден ажыратуунун тартибин жана шарттарын, граждандык абалдын актыларын каттоонун тартибин жөнгө салат.

3-статья. Үй-бүлөлүк мамилелерде аялдын жана эркектин тең укуктуулугу

Кыргыз ССРинде аялдын жана эркектин СССР Конституциясы жана Кыргыз ССР Конституциясы тарабынан бекемделген тең укуктуулугуна ылайык алар үй-бүлөлүк мамилелерде бирдей өздүк жана мүлктүк укукка ээ.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

4-статья. Граждандардын үй-бүлөлүк мамилелерде тең укуктуулугу

Бардык граждандар үй-бүлөлүк мамилелерде тең укуктуу.

Никелешкенде жана үй-бүлөлүк мамилелерде тегине, социалдык жана мүлк абалына, расасына жана улутуна, жынысына, билимине, тилине, динге мамилесине, ээлеген түрүнө жана мүнөзүнө, жашаган жерине жана башка жагдайларга жараша укуктарды тике же кыйыр түрдө кандайдыр бир чектөөгө, тике же кыйыр түрдө артыкчылыктар белгилөөгө эч кандай жол берилбейт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

5-статья. Мамлекет тарабынан үй-бүлөнү коргоо. Энеликти коргоо жана кубаттоо

СССР Конституциясы жана Кыргыз ССР Конституциясына ылайык Кыргыз ССРинде үй-бүлө мамлекеттин коргоосунда турат.

Мамлекет төрөт үйлөрүнүн, балдар яслилеринин жана бакчаларынын, мектеп-интернаттарынын жана балдар үчүн башка мекемелердин кеңири тармагын түзүү жана өнүктүрүү, турмуш-тиричилик кызматын жана коомдук тамак-ашты уюштуруу жана өркүндөтүү, бала төрөлүшүнө байланыштуу пособиелерди төлөө, жалгыз бой энелерге жана көп балалуу үй-бүлөлөргө пособиелерди жана жеңилдиктерди берүү, ошондой эле үй-бүлөгө пособиелерди жана жардамдардын башка түрлөрүн берүү жолу менен үй-бүлө жөнүндө камкордук көрсөтөт.

Кыргыз ССРинде энелик бүткүл элдик ардакка жана урматка бөлөнгөн, ал мамлекет тарабынан корголот жана кубатталат. Эненин жана баланын таламдарын коргоо

аялдардын эмгегин жана саламаттыгын коргоо боюнча атайын чаралар менен, аялдарга эмгекти энелик милдет менен айкалыштырууга мүмкүндүк берүүчү шарттарды түзүү менен энени жана баланы укук жагынан коргоо, материалдык жана моралдык колдоо, анын ичинде аялдарга төрөгөнгө чейин жана төрөгөндөн кийин айлыгын сактоо менен отпускалар берүү жана боюнда бар аялдарга жана энелерге башка жеңилдиктерди берүү менен камсыз кылынат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

6-статья. **Нике жана үй-бүлө мамилелеринин укук жагынан мамлекет тарабынан жөнгө салынышы**

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү ССР Союзунун жана союздук республикалардын законорунун Негиздерине ылайык Кыргыз ССРинде нике жана үй-бүлө мамилелерин укук жагынан мамлекет гана жөнгө салуунун иш жүзүнө ашырат.

Граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органдарда түзүлгөн никелешүү гана закондуу деп табылат. Никелешүүнүн диний ырым-жырымдары ошондой эле башка диний ырым-жырымдар да укуктук мааниге ээ боло албайт.

Бул эреже граждандык абалдын актыларын жазуучу советтик органдардын түзүлүшүнө же калыбына келтирилишине чейин жасалган диний ырым-жырымдарга жана аларды күбөлөндүрүү ирегинде туулгандык, никелешкендик, никеден ажырашкандык жана өлгөндүк жөнүндө алынган документтерге тиешелүү эмес.

2-ГЛАВА

НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ ЗАКОН

7-статья. **Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закон**

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закон жогоруда аталган Негиздерден жана аларга ылайык чыгарылуучу ССР Союзунун башка закон актыларынан, ушул Кодекстен жана Кыргыз ССРинин башка закон актыларынан турат.

Ушул Кодекс жана Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү башка закондору Негиздер жана ССР Союзунун башка нормативдик актылары тарабынан союздук республикалардын карамагына берилген маселелерди, ошондой эле нике жана үй-бүлө мамилелеринин жогоруда көрсөтүлгөн закондордо түздөн-түз каралбаган маселелерин чечет.

8-статья. **Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү законду Кыргыз ССРинде колдонуу**

Кыргыз ССРинде никелешүү, эрди-катындын ортосундагы, ата-эне менен балдардын ортосундагы мамилелер, бала асырап алуу, аталыкты аныктоо, алимент өндүрүү, опека жана попечителдик кылуу, никеден ажырашуу, граждандык абалдын актыларын каттоо Кыргыз ССРинин закондору тарабынан жөнгө салынат.

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү ССР Союзунун жана союздук республикалардын закондорунун Негиздерине ылайык никенин, бала асырап алуунун, опека жана попечителдик кылуунун белгилөөнүн, балдарды тарбиялоого алуунун аныктыгы жана граждандык абалдын актыларынын аныктыгы кайсы территорияда никелешүү түзүлсө, бала асырап алынса, опека жана попечителдик кылуу белгиленсе, балдар тарбиялоого алынса же граждандык абалдын актысы катталса, ошол союздук республиканын закондору менен белгиленет.

3-ГЛАВА

ДООНУН ЭСКИРИШИ ЖАНА МӨӨНӨТТӨРДҮ ЭСЕПТӨӨ

9-статья. **Доонун эскириши**

Бузулган укукту коргоо үчүн ССР Союзунун закондору жана ушул Кодекс менен мөөнөт белгиленген учурлардан тышкары никелик жана үй-бүлөлүк мамилелерден келип чыгуучу талаптарга доонун эскириши колдонулбайт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында)

10-статья. **Доонун эскирүү мөөнөтүнүн өтүшүнүн башталышы**

Доонун эскирүү мөөнөтүнүн өтүшүнүн башталышы ушул Кодекстин тиешелүү статьясында көрсөтүлгөн убактан тартып башталат. Ал эми бул убакыт көрсөтүлбөгөн болсо, анда ошол адам өзүнүн укугунун бузулгандыгы жөнүндө билгөн же билүүгө тийиш болгон күндөн тартып башталат.

11-статья. Доонун эскиришин колдонуу тартиби

Доонун эскиришин белгилөөчү нормаларды колдонгон кезде сот, эгерде закон тарабынан башкача белгиленбеген болсо, граждандык закондорду жетекчиликке алат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

12-статья. Мөөнөттөрдү эсептөө

Ушул Кодекс тарабынан белгиленген мөөнөттөрдү эсептеген кезде Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 5-главасында каралган эрежелер колдонулат.

II БӨЛҮМ

Нике

4-ГЛАВА

НИКЕЛЕШҮҮНҮН ТАРТИБИ ЖАНА ШАРТТАРЫ

13-статья. Никелешүү

Никелешүү граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органдарда түзүлөт.

14-статья. Никелешүүнү каттоонун укуктук мааниси

Никелешүүнү каттоо мамлекеттик жана коомдук таламды көздөп, ошондой эле эрди-катындын жана балдардын өздүк жана мүлктүк укуктары менен кызыкчылыктарын коргоо максатында жүргүзүлөт.

Эрди-катындын укуктары жана милдеттери граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органдарда түзүлгөн никелешүүдөн гана келип чыгат.

15-статья. Никелешүүнүн тартиби

Никени каттоо никелешүүнү каалагандар граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органга арыз бериш кенден бир ай өткөндөн кийин жүргүзүлөт.

Жүйөлүү себептер болсо, эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин граждандык абалдын актыларын жазуу бөлүмүнүн (бюросунун) башчысы, ал эми поселкаларда жана калк жашаган айылдык жерлерде — эл депутаттарынын поселкалык, айылдык Советинин аткаруу комитетинин председатели тарабынан бир айлык мөөнөт кыскартылышы же узартылышы мүмкүн. Бирок мөөнөттү үч айдан ашык узартууга болбойт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

16-статья. Никелешүүнүн салтанаттуулугу

Никелешүү салтанаттуу түрдө жүргүзүлөт. Никелешип жаткан адамдардын макулдугу менен граждандык абалдын актыларын жазуучу органдар никени каттоонун салтанаттуу кырдаалда өткөрүлүшүн камсыз кылышат.

17-статья. Никелешүүнүн шарттары

Никелешүү үчүн никелешип жаткан адамдардын өз ара макулдугу жана алардын нике жашына жетиши зарыл.

18-статья. Нике жашы

Нике жашы он сегиз жаш деп белгиленет.

Эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советтеринин аткаруу комитеттери өзгөчө учурларда никелешүүнү каалаган адамдардын айрым өтүнүчтөрү боюнча аял үчүн бир жашты төмөндөтүшү мүмкүн.

(2-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

19-статья. Никелешүүгө жол бербөөчү тоскоолдуктар

Никелешүүгө төмөндөгүдөй учурларда жол берилбейт:

экөөнүн бирөө эле башка адам менен никеде турган болсо;

бир атадан, бир энеден тараган туугандардын, бир ата же энеден туулган, атасы же энеси бөлөк бир туугандардын, ошондой эле асыранды балдар менен аларды асырап алгандардын ортосунда;

экөөнүн бирөө эле жин оорулуу же кем акыл болгондугуна байланыштуу сот тарабынан аракет жөндөмдүүлүгү жок деп табылса.

5-ГЛАВА

ЭРДИ-КАТЫНДЫН УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

20-статья. Эрди-катындын укуктарынын жана өз ара милдеттеринин башталыш мезгили

Эрди-катындын укуктары жана милдеттери граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында нике катталган убактан тартып келип чыгат.

21-статья. Никелешкен кезде эрди-катындын фамилияны тандап алуу укугу

Никелешкен кезде эрди-катын өз ыктыяры боюнча жалпы фамилиясы катарында эрди-катындын биринин фамилиясын тандап алат; же алардын ар бири никелешүүгө чейинки өз фамилиясын сактап калат.

22-статья. Эрди-катындын өздүк укуктары жана милдеттери

Эрди-катын үй-бүлөдө тең укуктуу жана бирдей милдеттүү болушат.

Балдарды тарбиялоо жана үй-бүлөнүн турмушунун башка маселелерин эрди-катын өз ара макулдашып бирге чечишет.

Эрди-катындын ар бири өздүк жана коомдук таламдарда өзүнүн жөндөмдүүлүгүн пайдаланууга жана өнүктүрүүгө мүмкүндүк алыш үчүн алар бири-бири жөнүндө камкордук көрүүлөрү тийиш.

Эрди-катындын ар кимиси ишти, кесипти жана турак жайын эркин тандап алууга укуктуу.

23-статья. Эрди-катындын ортосундагы жалпы менчик

Никелешкенден кийин эрди-катын жыйнаган мүлк алардын ортосундагы жалпы менчик болуп саналат. Бул мүлккө ээ болууга, пайдаланууга жана аны башкарууга эрди-катын тең укуктуу.

Эрди-катындын бири үй чарбасын алып баруу, балдарды багуу менен же жүйөлүү башка себептер боюнча колу бошобой, өз алдынча эмгек акы иштеп таппаган учурда да алар ортосундагы мүлккө тең укуктуу.

24-статья. Эрди-катындын ортодогу жалпы мүлктү башкаруусу

Эрди-катындын бири бүтүм түзсө, ал эрди-катындын экинчисинин макулдугу менен иштелип жаткан болуп түшүнүлөт. Бирок эрди-катындын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган үйдү же автомашинаны менчиктөөдөн ажыратууга же алып коюуга байланыштуу бүтүмдү түзүү үчүн экинчисинин ал бүтүмдү түзүүгө макулдугу жазуу түрүндө билдирилүүгө тийиш.

25-статья. Эрди-катындын мүлкүн бөлүштүргөндө алардын жалпы менчигинен ар биринин үлүшүн аныктоо.

Эрди-катындын жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүргөн учурда алардын үлүшү тең деп таанылат. Айрым учурларда сот жашы жетпеген балдардын таламдарын же эрди-катындын биринин көңүл бурууга татык туу болгон кызыкчылыгын эске алып, эрди-катындын үлүшүнүн теңчилигин өзгөртө алат. Эгерде эрди-катындын бири коомдук пайдалуу эмгектен баш тартып келсе же жалпы мүлктү үй-бүлөнүн таламдарына зыян келтирип жумшаган болсо, эрди-катындын экинчисинин үлүшүн көбөйтүшү мүмкүн.

26-статья. Эрди-катындын ортодогу жалпы мүлкүн бөлүштүрүү

Эрди-катындын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүрүүдө сот алардын ар бирине кайсы буюмдар берилүүгө тийиш экендигин аныктайт. Эгерде эрди-катындын бирине ага тиешелүү болгон үлүштөн ашыкы жогору турган буюмдар берилип кетсе, экинчисине тиешелүү акчалай компенсация төлөтүлүп берилиши мүмкүн.

Ажырашкан эрди-катындын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүрүү боюнча талаптары үчүн доонун эскирүү мөөнөтү болуп үч жылдык мөөнөт белгиленет.

Эрди-катындын биринин же экөөнүн тең талабы боюнча ортодогу жалпы мүлк никеден ажырашкан-ажырашпагандыгына карабастан, алардын ортосунда бөлүштүрүлүшү мүмкүн.

(2-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында)

27-статья. Эрди-катындын кредиттик мекемелердеги акчалай салымдарын бөлүштүрүү

Эрди-катындын ортодогу жалпы мүлкүн бөлүштүргөн кезде мамлекеттик эмгек сактык кассасындагы же СССРдин Мамлекеттик банкындагы эрди-катындын биринин наамына салынган салымдар, эгер бул салым сот тарабынан эрди-катындын жалпы каражаттарынан түзүлгөн деп аныкталса, ал эрди-катындын ортосундагы мүлк деп таанылат.

28-статья. Эрди-катындын ар биринин өздүк менчиги

Никелешүүгө чейин эрди-катынга таандык болгон, ошондой эле никелешкенден кийин белек же мурас катарында алынган мүлк алардын ар биринин өздүк менчиги болуп саналат.

Никеде турган убакта эрди-катындын жалпы каражаттарынын эсебинен сатып алынган болсо да жеке пайдаланнуудагы буюмдар (кийим-кечек, бут кийим жана ошол сыяктуулар) пайдаланган эринин же аялынын өздүк мүлкү деп таанылат, буга кымбат баалуу жана башка асем буюмдары кирбейт.

Никеде турган убакта эрди-катындын ар бирине тийиштүү мүлктүн наркын бир кыйла жогорулаткан салымдар жасалгандыгы (капиталдык ремонт, куруп бүтүрүү, кайра жабдуу жана ошол сыяктуулар) аныкталса, сот ал мүлктү эрди-катындын ортосундагы жалпы менчик деп табышы мүмкүн.

29-статья. Эрди-катындын ортосундагы мүлктүк бүтүмдөр

Эрди-катын өз ара закон тарабынан жол берилген бардык мүлктүк бүтүмдөрдү түзө алат. Бирок аялынын, күйөөсүнүн мүлктүк укуктарын чектөөгө багытталган же балдарынын кызыкчылыгына карама-каршы келген алардын ортосунда бүтүмдөр анык эмес жана эрди-катындын өздөрү үчүн да, үчүнчү бирөөлөр үчүн да милдеттүү эмес.

30-статья. Колхоздук түтүндүн мүчөлөрү болгон эрди-катындын мүлккө укуктары

Ушул Кодекстин 23—25, 28-жана 31-статьяларында белгиленген эрежелер Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 114-статьясына ылайык колхоздук түтүндүн мүчөлөрү болгон эрди-катындын өздүк менчигин түзгөн мүлкүнө гана жайылтылат.

Колхоздук түтүндүн менчигине ээ болууга, аны пайдаланууга жана башкарууга эрди-катындын укугу Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 128-статьясы менен аныкталат.

Ушул статьянын эрежелери жеке дыйкан түтүнүнүн мүчөлөрү болгон эрди-катынга да бирдей эле колдонулат.

31-статья. Эрди-катындын мүлкүнөн өндүрүү

Эрди-катындын биринин милдеттенмелери боюнча өндүрүү жана өздүк мүлкүнөн жана эрди-катындын ортодогу

жалпы менчигиндеги мүлкү бөлүштүргөн кезде ага тиешелүү боло турган үлүшүнөн да жүргүзүлөт.

Эгерде милдеттенме боюнча алынган мүлк бүт үй-бүлөнүн пайдасына пайдаланылгандыгы сот тарабынан аныкталса, эрди-катындын биринин милдеттенмеси боюнча алар өздөрүнүн ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлкү менен жооп беришет.

Эрди-катындын биринин жасаган кылмышынан келтирилген зыянды төлөткөн кезде, эгерде уголовный иш боюнча соттун өкүмүндө бул мүлк кылмыш жолу менен табылгандыгы аныкталса, эрди-катындын ортосундагы жалпы менчиги болуп саналган мүлкүнөн да жүргүзүлүшү мүмкүн.

32-статья. Эрди-катындын бири-бири багуу боюнча милдеттери

Эрди-катын бири-бирин материалдык жактан колдоого милдеттүү. Мындай колдоо көрсөтүүдөн отказ кылган учурда материалдык жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз эринин же аялынын, ошондой эле боюнда бар кезинде жана бала төрөлгөндөн кийин бир жыл бою аялына мындай жардам берип турууга экинчисинин мүмкүнчүлүгү болсо анын сот аркылуу каражат (алимент) алып турууга укугу бар.

33-статья. Эрди-катындын никеден ажырашкандан кийин бири-бири багуу укугунун сакталышы

Никеден ажырашканга чейин же никеден ажырашкандан кийин бир жылдын ичинде эрди-катындын бирөө эмгекке жарамсыз болуп калса, эмгекке жарамсыз жардамга муктаж болгон эрин же аялын багуу үчүн экинчисинен каражат алуу укугу сакталат.

Эгерде эрди-катын узак убакыт никеде турган болсо, ажырашкандан кийин беш жыл өтө электе эри же аялы пенсиялык жашка жеткен учурларда да ажырашып кеткен жана жардамга муктаж болгон эринин же аялынын пайдасына алимент өндүрүп берүүгө соттун укугу бар.

Эгерде никеден ажырашканга чейин аялынын боюна бүткөн болсо, ал боюнда бар убагында жана бала төрөгөндөн тартып бир жыл бою күйөөсүнөн каражат (алимент) алууга укугун сактап калат.

34-статья. Эрди-катындын бирин багуу үчүн экинчисинен алынуучу алименттердин өлчөмүн белгилөө

Эрди-катындын бирин-бири багууга өндүрүлүүчү каражаттардын өлчөмү эрди-катындын экөөнүн тең материалдык жана үй-бүлөлүк абалдарына негизделип, жардамга муктаж болгонунун доо койгон учурунан тартып ай сайын төлөнүп туруучу так көрсөтүлгөн акча суммасында белгиленет.

35-статья. Эрди-катындын бирин экинчиси багуу милдетинен бошотуу же бул милдетти мөөнөт менен чектөө

Сот төмөндөгү учурларда эрди-катынды бирин бири багуу боюнча милдеттен бошото алат же бул милдетти мөөнөт менен чектей алат:

эрди-катын никеде узак убакыт жашабаса;

багууну талап кылган эринин же аялынын жүрүш-турушу жаман болгондо;

жардамга муктаж болгон эринин же аялынын эмгекке жарамсыздыгы спирттик ичимдиктерди, наркотикалык заттарды керектөөгө берилип кеткендиктин же кылмыш жасоонун натыйжасында келип чыккан болсо.

36-статья. Эринин же аялынын багылуу укугунан айрылышы

Эгерде ушул Кодекстин 32—33-статьяларына ылайык багууга каражат алуу үчүн негиз болуп келген шарттар жок болуп калса, ошондой эле багууга каражат алып жүргөн ажырашып кеткен эри же аялы башка адам менен никелешкен учурда эрди-катындын биринин экинчисинен каражат алуу укугу күчүн жоготот.

37-статья. Эрди-катындын бирин, экинчиси багуу боюнча милдеттерди өзгөртүү же андан бошотуу тартиби

Эрди-катындын материалдык же үй-бүлө абалы өзгөрүлгөн кезде, алардын ар бири төлөнүп келген алименттердин өлчөмүн өзгөртүү жөнүндө доо менен кайрыла алышат.

Жардамга муктаж болгон жана эмгекке жарамсыз эрин же аялын багуу боюнча милдетинен соттун чечими боюнча эри же аялы бошотулушу же бул милдет мөөнөт менен чектелиши мүмкүн.

Жогоруда көрсөтүлгөн доолор багууга каражат алуучу эринин же аялынын туруктуу жашаган жеринде же турган жеринде каралат.

6-ГЛАВА

НИКЕНИН ЖОЮЛУШУ

38-статья. Эринин же аялынын өлгөндүгүнүн натыйжасында никенин жоюлушу

Нике эрди-катындын биринин өлүшүнүн же өлдү деп соттук тартипте жарыяланышынын натыйжасында жоюлат.

39-статья. Эрди-катындын тирүү кезинде никеден ажыраштыруу

Эрди-катын тирүү кезинде биринин же экөөнүн тең арызы боюнча никеден ажыратылышы мүмкүн.

Аялынын боюнда бар убагында же бала төрөлгөндөн кийин бир жылга чейин аялынын макулдугу болмоюнча никеден ажыраштыруу жөнүндө күйөөсүнүн иш козгоого укугу жок.

40-статья. Никеден ажыраштыруунун тартиби.

Никеден ажыраштыруу сот тартибинде, ал эми ушул Кодекстин 48-жана 49-статьяларында каралган учурларда граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында жүргүзүлөт.

41-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштыруу

Никеден ажыраштыруу жөнүндөгү иштерди кароо сот тарабынан доо ишин козгоо Кыргыз ССРинин Граждандык-процессуалдык кодексинде белгиленген тартипте жүргүзүлөт.

Сот никеден ажырашуу жөнүндө арыздын берилишинин себебин аныктоого жана эрди-катынды жараштыруу чараларын көрүүгө милдеттүү.

Сот ишти кароону токтотуп коюп, жарашуу үчүн эрди-катынга мөөнөт белгилей алат.

42-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштыруу үчүн негиздер

Эгерде сот эрди-катындын мындан ары бирге жашоосу жана үй-бүлөнүн сакталышы мүмкүн болбой калгандыгын аныктаса, никеден ажыраштырат.

43-статья. Никеден ажыраштырган кезде балдардын жана эмгекке жарамсыз эринин же аялынын кызыкчылыктарын коргоо

Никеден ажыраштыруу жөнүндө чечим чыгарган кезде сот зарыл болгон учурларда жашы жетпеген балдардын жана эмгекке жарамсыз эринин же аялынын кызыкчылыктарын коргоо чараларын көрөт.

44-статья. Никеден ажыраштырган кезде балдар жөнүндөгү талашты чечүү

Эгерде никеден ажыраштыргандан кийин балдар ата-энесинин кимисинин колунда жашай тургандыгы жана балдарды багуу үчүн каражаттан кандай тартипте, кандай өлчөмдө жана эрди-катындын кимисинин тарабынан төлөнө тургандыгы тууралу эрди-катындын ортосунда талаш чыкса, сот никеден ажыраштыруу жөнүндөгү иштин чечүү менен бирге ата-энесинин кимисинде балдардын кайсынысы кала тургандыгын, ошондой эле балдарды багуу үчүн ата-энесинин кимисинен жана кандай өлчөмдө каражат өндүрүлө тургандыгын аныктоого милдеттүү.

45-статья. Эрин же аялын багуу үчүн каражат өндүрүү

Эрди-катындын бири экинчисинен багуу үчүн каражат алууга укуктуу болсо, анын өтүнүчү боюнча сот никеден ажыраштыруу жөнүндөгү ишти чечүү менен бирге аны багууга эрди-катындын биринен өндүрүлүүгө тийиш болгон каражаттын өлчөмүн аныктоого тийиш.

46-статья. Эрди-катындын ортосундагы жалпы менчикти бөлүштүрүү

Эрди-катындын же алардын биринин өтүнүчү боюнча сот никеден ажыраштыруу жөнүндөгү ишти чечүү менен бирге эрди-катындын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүрүүнү жүргүзүүгө милдеттүү.

Эгерде мүлктү мындай бөлүштүрүү үчүнчү жактын укугу менен байланыштуу болсо, анда мүлктү бөлүштүрүү жөнүндөгү талаш никеден ажыраштыруу жөнүндөгү иш менен бирге чечилиши мүмкүн эмес.

47-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштырылгандыгы жөнүндө күбөлүк берилгенде алынуучу мамлекеттик пошлина

Никеден ажыраштыруу жөнүндө чечим чыгарган кезде, ал жөнүндө күбөлүк берилгендиги үчүн сот эрди-ка-

тындын биринин же экөөнүн тең 50 сомдон 200 сомго чейинки өлчөмдөгү пошлина төлөөгө тийиш экендигин белгилейт. Эгерде сот мамлекеттик пошлинаны эрди-катындын экөөнөн тең өндүрүүнү зарыл деп тапса, анда алардын ар бири төлөөгө тийиш болгон сумма белгиленет.

48-статья. Эрди-катындын өз ара макулдугу боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштыруу

Жашы жетпеген балдары жок эрди-катындын никеден ажырашууга өз ара макулдугу болсо, аларды никеден ажыраштыруу граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында жүргүзүлөт.

Бул учурда никеден ажырашкандыгын оформить этүү жана никеден ажыраштырылгандыгы жөнүндө күбөлүктү эрди-катынга берүү никеден ажыраштыруу жөнүндө эрди-катын арыз берген күндөн тартып үч ай өткөндөн кийин жүргүзүлөт.

Никеден ажыраштырылгандыгын каттоо үчүн 50 сом өлчөмүндө мамлекеттик пошлина алынат.

Жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз эрине же аялына каражат төлөө жөнүндө же алардын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүрүү жөнүндө эрди-катындын ортосунда талаш-тартыш болсо, эрди-катын же алардын бири никеден ажыраштыруу жөнүндө доо менен сотко кайрылууга укуктуу.

49-статья. Эрди-катындын биринин арызы боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштыруу

Граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштыруу эрди-катындын биринин арызы боюнча төмөндөгүдөй учурларда жүргүзүлөт:

эгерде алардын бири дайынсыз жоголду деп закон тарабынан белгиленген тартипте таанылса;

жин оорулуу же кем акыл болгондугунун аркасында аракет-жөндөмдүүлүгү жок деп закон тарабынан белгиленген тартипте таанылса;

жасаган кылмышы үчүн соттолуп, үч жылдан кем эмес мөөнөткө эркинен ажыратылса.

Балдар жөнүндө эрди-катындын ортодогу жалпы менчиги болуп саналган мүлктү бөлүштүрүү жөнүндө, же жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз эрди-катын-

дын бирин багуу үчүн каражат төлөө жөнүндө талаш чыкса, никеден ажыраштыруу сот аркылуу жүргүзүлөт.

Никеден ажыратылгандыгын каттоо үчүн арыз берген эринен же аялынан 50 тыйын өлчөмүндө мамлекеттик пошлина алынат.

50-статья. Ажырашуу менен никенин жоюлуш мезгили

Граждандык абалдын актыларын каттоо китгасына ажыраштырылгандыгын каттаган убактан тартып нике жоюлду деп эсептелет.

51-статья. Никеден ажыраштырылган кезде эринин же аялынын фамилиясын калтыруу же өзгөртүү

Никелешкен кезде өзүнүн фамилиясын башкага өзгөрткөн эри же аялы никеден ажыраштырылгандан кийин да ошол эле фамилиясын сактап калууга укуктуу, же болбосо никеден ажыраштырууну каттоо учурунда граждандык абалдын актыларын жазуу органдары тарабынан анын талабы боюнча ага никелешкенге чейинки фамилиясы берилет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

52-статья. Өлгөн деп жарыяланган эрди-катындын бири кайтып келген учурда никени калыбына келтирүү

Өлдү деп закон тарабынан белгиленген тартипте жарыяланган эрди-катындын бири кайтып келген учурда, аны өлдү деп жарыялагандыгы жөнүндө соттун чечими бузулгандан кийин, эгерде эрди-катындын бири башка бирөө менен никелешип албаса, мурдагы никелешүүсү кайра калыбына келтирилди деп эсептелет.

53-статья. Дайынсыз жоголду деп таанылган эрди-катындын бири кайтып келген учурда никени кайра калыбына келтирүү

Дайынсыз жоголду деп закон тарабынан белгиленген тартипте таанылган эрди-катындын бири кайтып келген учурда, эгерде анын негизинде аны менен никелешүү граждандык абалдын актыларын жазуу органдары же сот тарабынан ажыраштырылган болсо жана аны дайынсыз жоголду деп таануу жөнүндөгү соттун чечими бузулса, эрди-катындын экөөнүн тең арызы боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдары тарабынан никелешүү кайра калыбына келтирилиши мүмкүн. Ал эми никеден ажыраштыруу сот тарабынан жүргүзүлгөн болсо, сот алардын арызы боюнча никеден ажыраштырууу жөнүндөгү чечимин бузат.

Эгерде дайынсыз жоголду деп таанылгандын эри же аялы башка бирөө менен жаңы никеде турса, анда нике калыбына келтирилиши мүмкүн эмес.

7-ГЛАВА

НИКЕНИН АНЫК ЭМЕСТИГИ

54-статья. Никени анык эмес деп таанууга негиздер

Ушул Кодекстин 17—19-статьяларында белгиленген шарттарды бузган кезде, ошондой эле үй-бүлөнү түзүүгө ниеттенбестен никелешүүнү (жалган нике) каттаган учурларда нике анык эмес деп таанылышы мүмкүн.

55-статья. Никени анык эмес деп таануунун тартиби

Никени анык эмес деп таануу соттук тартипте жүргүзүлөт.

56-статья. Эрди-катындын бири нике жашына жетпеген учурда никени анык эмес деп таануу

Нике жашына жетпеген адам ушул Кодекстин 18-статьясына ылайык нике жашын төмөндөтүү жөнүндө эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин уруксатысыз никелешсе жана нике жашына жетпеген эрди-катындын биринин кызыкчылыгы никени анык эмес деп табууну талап кылса, мындай нике анык эмес деп таанылышы мүмкүн.

Эрди-катындын биринин жашы жетпегендигине байланыштуу никени анык эмес деп таанууну талап кылууга жашы жетпеген эринин же аялынын, жашы жетпегендин ата-энесинин же анын опекунунун (попечителинин), ошондой эле опека жана попечителдик кылуучу органдардын жана прокурордун укугу бар. Бардык учурларда нике катышууга опека жана попечителдик кылуучу орган тартылууга тийиш.

Эгерде иши чечип жаткан учурда жашы жетпеген эрди-катындын бири жашка толсо, анда анын талабы боюнча гана нике анык эмес деп табылышы мүмкүн.

(1-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

57-статья. Никелешүүгө тоскоолдуктар болгон кезде түзүлгөн никени анык эмес деп таануу

Ушул Кодекстин 19-статьясында аталган жагдайлар болгон кезде түзүлгөн нике анык эмес деп таанылышы мүмкүн.

Эгерде иштн чечиз жактан учурда никелешүүгө тоскоолдук кылган жагдайлар жок болуп калса, сот бул жагдай жок болуп калган учурдан тартып никелешүүнү анык деп таанууга укуктуу.

Бул негиздер боюнча никени анык эмес деп таанууну талап кылган эринин же аялынын, бул никенин түзүлүшү менен укугу бузулган адамдардын, ошондой эле опека жана попечителдик кылуучу органдардын же прокурордун укугу бар.

Жин оорулуу же кем акыл болгондугунун аркасында аракет-жөндөмдүүлүгү жок деп таанылган адам менен никелешкендигине байланыштуу никени анык эмес деп таануу жөнүндөгү ишти караган кезде нике катышуучуга опека жана попечителдик кылуучу орган тартылууга тийиш.

58-статья. Мажбурлоо менен түзүлгөн никени анык эмес деп таануу

Эгерде никелешүү эрди-катындын бири экинчисин мажбурлоосу боюнча же эрди-катындын бирин же экөөн тең башка адамдардын мажбурлоосу боюнча түзүлгөн болсо, мындай нике жабыр тарткандын, же болбосо кызыкчылыктары бар башка жактардын арызы боюнча сот тарабынан анык эмес деп таанылышы мүмкүн.

59-статья. Жалган никени анык эмес деп таануу

Эрди-катын же алардын бири үй-бүлөнү түзүүгө ниеттенбестен эле никеге катталышкан учурларда нике анык эмес (жалган нике) деп таанылышы мүмкүн.

Эгерде мындай никени каттаткан адамдар, иш сотто каралганга чейин чындыгында үй-бүлөнү түзүшсө, никенин жалган нике деп таанылышы мүмкүн эмес.

Никени жалган нике катары анык эмес деп таануу жөнүндөгү талапты прокурор коюуга укуктуу, ал эми эрди-катындын бири үй-бүлө түзүүгө ниеттенбестен никелешкен учурларда мындай талапты эрди-катындын экинчиси да коё алат.

60-статья. Нике анык эмес деп эсептеле баштаган мезгили

Анык эмес деп таанылган нике, анын түзүлгөн убагынан тартып анык эмес деп эсептелет.

61-статья. Никенин анык эмес деп таанылышынын натыйжалары

Никеси анык эмес деп таанылган никеде турган адамдарда ушул статьянын үчүнчү жана төртүнчү бөлүктөрүндө каралган учурлардан башка учурларда эрди-катындын эч кандай укуктары жана милдеттери келип чыкпайт.

Анык эмес деп таанылган никеде туруишкан адамдардын биргелешип тапкан мүлкүнө карата Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 12-главасында каралган эрежелер колдонулат.

Эгерде эрди-катындын бири башка никеде тургандыгын экинчисинен жашырган болсо, аны никени анык эмес деп тааныган кезде сот ушул Кодекстин 32—37-статьяларына ылайык аны менен анык эмес никеде турган адамды багуу үчүн андан каражат өндүрүп берүүгө укуктуу, ошондой эле никени жалган деп тааныган учурга чейин бул адамдар биргелешип тапкан мүлкүнө карата ушул Кодекстин 23, 25, 28-статьяларында белгиленген жоболорду колдонууга укуктуу.

Никелешүүгө тоскоолдуктардын бар экендиги жөнүндө билбеген эрди-катындын бири никени каттаган кезде тандап алган фамилиясын сактап калууга укуктуу.

Никенин анык эмес деп таанылышы аны анык эмес деп тааныган учурга чейин төрөлгөн же боюнда калган балдардын укуктарына таасирин тийгизбейт.

III БОЛУМ

ҮЙ-БҮЛӨ

8-ГЛАВА

АТА-ЭНЕ ЖАНА БАЛДАР

62-статья. Ата-эненин жана балдардын укуктарынын жана милдеттеринин келип чыгыш негиздери

Ата-эненин жана балдардын өз ара укуктары жана милдеттери закондо белгиленген тартипте күбөлөндүрүлгөн балдардын тегине негизделет.

63-статья. Өз ара никеде турган ата-энеден балдардын төрөлгөндүгүн аныктоо

Өз ара никеде турган ата-энеден балдардын төрөлгөндүгү алардын ата-энесинин никеси жөнүндөгү жазуусу менен күбөлөндүрүлөт.

64-статья. Ата-эненин биргелешип берген арызы боюнча балдардын ата-энесин аныктоо

Өз ара никеде турбаган ата-энеден төрөлгөн баланын ата-энеси граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органдарга анын атасы жана энесинин биргелешип арыз берүү жолу менен аныкталат.

65-статья. Баланын атасы ким экендигин сот аркылуу аныктоо

Өз ара никеде турбаган ата-энеден бала төрөлсө, жана ата-энесинин биргелешип берген арызы жок болсо, баланын атасы ким экендиги баланын ата-энесинин биринин же опекундун (попечителдин), ошондой эле бой жеткенден кийин баланын өзүнүн арызы боюнча сот аркылуу аныкталышы мүмкүн.

Баланын атасы ким экендигин аныктоодо сот баланын энеси менен жоопкердин бала төрөлгөнгө чейин бирге жашагандыгын жана чарбасы чогуу болгондугун, же баланы бирге тарбиялагандыгын, же болбосо баккандыгын, же жоопкердин аталыгын таанууну анык күбөлөндүрүүчү далилдерди эске алат.

(1-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 23-апрелдеги Указынын редакциясында).

66-статья. Никеде турбаган ата-энеден төрөлгөн балдардын укуктары жана милдеттери

Баланын ата-энесинин ким экендиги ата-энесинин биргелешкен арызы же баланын атасы ким экендигин аныктоо жөнүндө соттун чечими боюнча аныкталган балдар ата-энесине жана алардын туугандарына карата өз ара никеде турган адамдардан төрөлгөн балдардай эле укуктарга жана милдеттерге ээ болот.

67-статья. Баланын өз ара никеде турган ата-энесин жазуу

Өз ара никеде турган атасы жана энеси төрөлгөн балдарды жазуу китигасына баланын ата-энеси катары экөөнүн биринин арызы боюнча жазылат.

68-статья. Аталык (энелик) жөнүндөгү жазуу тууралу талаш-тартыштар

Баланын атасы же энеси катарында жазылган адам жүргүзүлгөн жазуу жөнүндө ага белгилүү болгон же белгилүү болууга тийиш болгон убакыттан тартып бир жыл ичинде ошол жазууга каршы чыгууга укуктуу. Эгерде ушул убакытта атасы же энеси катарында жазылган адам жашы жетпеген болсо, жылдык моонот анын он сегиз жашка толгон убактысынан баштап эсептелет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

69-статья. Баланын өз ара никеде турбаган ата-энесин жазуу.

Эгерде ата-энеси өз ара никеде турбаса, баланын энеси жөнүндө жазуу энесинин арызы боюнча, ал эми баланын атасы жөнүндөгү жазуу - баланын атасы менен энесинин биргелешкен арызы боюнча жүргүзүлөт, же болбосо баланын атасы ким экендиги соттун чечимине ылайык жазылат.

Энеси өлүп калса, энеси аракет жөндөмдүүлүгү жок деп табылса, ал энелик укуктан ажыратылса жана да анын турган жерин аныктоо мүмкүн болбосо, баланын атасы жөнүндөгү жазуу атасынын арызы боюнча жүргүзүлөт.

(2-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29 апрелдеги Указынын редакциясында).

70-статья. Баланын атасы ким экендиги аныкталбаган учурларда баланын атасы ким экендиги жөнүндө жазуу

Никеде турбаган энеден төрөлгөн бала, эгерде баланын ата-энесинин биргелешкен арызы жок болсо жана баланын атасынын ким экендигин аныктоо жөнүндө соттун чечими жок болсо, балдарды жазуу китигасына энесинин фамилиясына жазылат. Баланын атасынын аты жана чоң атасынын аты энесинин көрсөтүүсү боюнча жазылат.

71-статья. Баланын аты жана атасынын аты

Баланын аты ата-энесинин макулдашуусу боюнча, атасынын аты — атасынын аты боюнча, ал эми атасы ким экендиги аныкталбаган учурда баланын атасы болуп жазылган адамдын аты боюнча берилет.

72-статья. Балдардын фамилиялары

Балдарга ата-энелеринин фамилиялары берилет. Ата-энесинин фамилиялары ар башка болсо, алардын макулдашуусу боюнча атасынын же энесинин фамилиясы, ал эми макулдукка келишпесе — опека жана попечителдик кылуучу органдардын чечими боюнча берилет.

73-статья. Балдардын фамилияларын өзгөртүү

Ата-энесинин ортосунда никенин жоюлушу балдардын фамилияларын өзгөртүүгө алып келбейт.

Эгерде никеден ажырашкандан кийин колунда бала калган атасы же энеси ага өзүнүн фамилиясын бергиси келсе, бул маселени опека жана попечителдик кылуучу органдар же никеден ажыраштыруу жөнүндөгү маселени чечкен кезде баланын кызыкчылыктарына ылайык сот чечет.

Ушул статьянын эрежелери нике анык эмес деп табылган учурларда гана колдонулат.

9-ГЛАВА

АТА-ЭНЕНИН ЖАНА БАЛДАРДЫН ӨЗДҮК УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

74-статья. Ата-эненин укуктарынын жана милдеттеринин теңдиги

Ата-эне өз балдарына карата тең укуктарга ээ жана бирдей милдеттүү.

Ата-эне өз балдарына карата алардын ортосундагы нике ажыратылган болсо да бирдей укуктардан пайдаланышат жана бирдей милдеттерди аткарышат.

75-статья. Балдарды тарбиялоо жана алардын укуктары менен таламдарын коргоо боюнча ата-эненин милдеттери

Ата-эне балдарын тарбиялоого, алардын дени сак өсүшү жана окуусу жөнүндө камкордук көрүүгө, коомдук пайдалуу эмгекке даярдоого, социалисттик коомдун татыктуу мүчөлөрү кылып өстүрүүгө милдеттүү.

Ата-эненин укуктары балдарынын кызыкчылыктарына карама-каршы багытта жүзөгө ашырылышы мүмкүн эмес.

Жашы жетпеген балдардын укуктарын жана таламдарын коргоо алардын ата-энесине жүктөлөт.

Ата-эне жашы жетпеген өз балдарынын законду өкүлү болуп саналат жана өзгөчө полномочие албастан эле бардык мекемелерде, анын ичинде сот мекемелеринде, алардын укуктарын жана таламдарын коргойт.

(1-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

76-статья. Балдарын кайтарып берүүнү талап кылууга ата-эненин укугу

Жашы жетпеген балдарды законго же соттун чечимине негизделбестен өзүндө кармап турган каалаган адамдан болбосун балдарын кайра берүүнү талап кылууга ата-эне укуктуу.

Эгерде баланы ата-энесине кайра берүү баланын кызыкчылыгына карама-каршы болот деген жыйынтыкка келсе, анда сот бул талаптарды канааттандыруудан отказ кылууга укуктуу.

77-статья. Ата-эне бөлөк жашаган кезде балдардын жашоо орду

Эгерде ата-энеси бирге жашабаса, анда жашы жетпеген балдарынын кимисинин колунда турушу алардын макулдуктарына жараша болот.

Ата-энесинин ортосунда макулдук жок болсо, талашты балдардын таламдарына ылайык сот чечет.

78-статья. Бөлөк жашаган атасынын же энесинин балдарды тарбиялоого катышуусу

Жашы жетпеген баласынан бөлөк жашаган атасы же энеси аны тарбиялоого катышып жана аны менен жолугуп турууга укугу бар.

Баланы багып жаткан атасы же энеси баланы тарбиялоого экинчисинин катышуусуна жана аны менен жолугуп турууcуна тоскоолдук кылууга акысы жок.

Эгерде баласы менен жолугушуу баланы нормалдуу тарбиялоого жолтоо болсо жана ага зыяндуу таасирин тийгизсе, опека жана попечителдик кылуучу органдар баладан бөлөк жашаган атасын же энесин бала менен жолугушуп туруу укугунан белгилүү мөөнөткө ажыратып коё алат.

79-статья. Бөлөк жашаган ата-эненин ортосундагы балдарды тарбиялоо боюнча талаш-тартыштарды чечүүнүн тартиби

Эгерде балдардан бөлөк жашаган ата-энесинин балдарды тарбиялоого катышуусунун тартиби жөнүндө ата-энеси макулдаша албаса, анда бул тартипти ата-энесинин катышуусу менен опека жана попечителдик кылуучу органдар белгилешет.

Ата-энеси опека жана попечителдик кылуучу органдардын чечимине баш ийбеген учурларда опека жана попечителдик кылуучу орган талашты чечүү үчүн сотко кайрылууга укуктуу.

80-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу

Ата-эне же алардын бири ата-энелик укуктарынан ажыратылышы мүмкүн.

Ата-энелик укуктардан ажыратуу сот тартибинде гана жүргүзүлөт. Ата-энелик укуктардан ажыратуу жөнүндөгү иштер сөзсүз прокурордун милдеттүү түрдө катышуусу менен каралат.

81-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу үчүн негиздер

Ата-эне же алардын бири эгерде алар балдарын тарбиялоо боюнча өз милдеттерин аткаруудан баш тарткандыгы же өздөрүнүн ата-энелик укуктарынан кыянаттык менен пайдаланышкандыгы, балдарга ырайымсыз мамиле кылышкандыгы, өздөрүнүн моралдык жагынан бузулган, коомго жат жүрүш-туруш менен балдарына зыяндуу таасир тийгизгендиктери, ошондой эле ата-энеси өнөкөт аракеч же наркоман экендиги аныкталган болсо, ата-энелик укуктарынан ажыратылышы мүмкүн.

82-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу жөнүндөгү иштерди козгоонун тартиби

Ата-энелик укуктардан ажыратуу жөнүндөгү иштер мамлекеттик же коомдук уюмдардын, опека жана попечителдик кылуучу органдардын, баланын ата-энесинин биринин же опекунунун (попечителинин) арызы боюнча, ошондой эле прокурордун доосу боюнча каралат.

83-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратылыштын натыйжалары

Ата-энелик укуктардан ажыратылган ата-эне, өз балдары менен туугандыкка негизделген өздүк жана мүлктүк укуктарын жоготушат.

Ата-энелик укуктардан ажыратылышы аларды балдарын багуу боюнча милдеттеринен бошотпойт.

84-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратылган атасын же энесин башка жакка көчүрүп жиберүү

Эгерде ата-энелик укугунан ажыратылган атасы же энеси социалисттик коомдо жашоонун эрежелерин дайыма бузуп, баланын аны менен бирге туруу мүмкүнчүлүгүн

кыйындатса, ал эми эскертүү жана коомдук таасир көрсөтүү чаралары натыйжа бербесе, анда ал атасы же энеси Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 311-статьясына ылайык, ошондой эле опека жана попечителдик кылуу органдарынын доосу боюнча башка турак жай берилбестен, бөлөк жакка көчүрүлүп жиберилиши мүмкүн

85-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратылган адамдардын балдарын орноштуруу

Ата-энесинин экөө тең ата-энелик укуктарынан ажыратылса, балдар опека жана попечителдик кылуучу органдардын попечениесине өткөрүлүп берилет.

86-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратпай туруп баланы алып коюу

Эгерде бала колунда турган адамдарда ал баланы андан ары калтыруу бала үчүн коркунучтуу болсо, анда сот ата-энелик укуктарынан ажыратылган ажыратылбагандыгына карабастан, баланы алып коюу жана аны опека жана попечителдик кылуучу органдардын попечениесине өткөрүп берүү жөнүндө чечим кабыл ала алат.

Баланы алып коюуга негиз болгон себептер жоюлса, сот ата-энесинин же прокурордун арызы боюнча, баланын кызыкчылыктарын эске алып, аны ата-энесине кайтарып берүү жөнүндө чечим чыгара алат.

87-статья. Баланы убактылуу алып коюу

Баланын өмүрүнө же ден соолугуна түздөн-түз коркунуч туулган учурда, опека жана попечителдик кылуучу органдар иш сотто чечилгенге чейин эле ата-энесинен же попечениесинде болгон башка адамдардан баланы убактылуу алып коюу жөнүндө токтом чыгарууга акылуу.

Опека жана попечителдик кылуучу органдар мындай токтомду чыгаргандан кийин дароо баланы алып коюу жөнүндө сотто иш козгоого милдеттүү.

Сот ишти сотто кароого даярдоо процессинде же ишти кароо убагында иш биротоло чечилгенге чейин баланын кайда тура тургандыгы жөнүндөгү маселени чечүүгө тийиш.

88-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратылган ата-энелердин балдары менен жолуктуруу

Ата-энелик укуктарынан ажыратылган атасынын же энесинин өтүнүчү боюнча опека жана попечителдик кылуучу органдар, эгерде атасы же энеси менен жолугушуу балдарга зыяндуу таасир кылбаса, ага балдары менен жолугушууга уруксат бере алат.

89-статья. Ата-энелик укуктарды калыбына келтирүү

Эгерде муну балдардын кызыкчылыгы талап кылса жана балдарды асырап кетпеген болсо, ата-энелик укуктарды кайра калыбына келтирүүгө жол берилет.

Эгерде ата-эненин жүрүш-турушу жана турмуш алып баруусу өзгөрүлүп, алар балдарды тарбиялоого жана багууга жөндөмдүү болуп калган учурда ата-энесинин ата-энелик укуктарын кайра калыбына келтирүүгө жол берилет.

90-статья. Ата-энелик укуктарын калыбына келтирүүнүн тартиби

Ата-энелик укуктарды кайра калыбына келтирүү ата-энелик укуктарынан ажыратылган адамдардын же прокурордун арызы боюнча сот тартибинде гана жүргүзүлөт.

Сот ата-энелик укуктарынан ажыратылган атасынын же энесинин ата-энелик укуктарын кайра калыбына келтирүүнүн мүмкүнчүлүгү жөнүндө ата-энелик укуктарынан ажыратылбаган атасынын же энесинин пикирин билүүгө милдеттүү.

91-статья. Балдарды тарбиялоого байланыштуу талаштарды чечүүдө опека жана попечителдик кылуучу органдардын катышуусу

Балдарды тарбиялоого байланыштуу болгон талаштарды караган кезде ишке катышууга бардык учурларда опека жана попечителдик кылуучу органдар тартылууга тийиш.

92-статья. Балдарды өткөрүп берүү же алып коюу жөнүндөгү соттун чечимдерин аткаруу

Ата-энесинен же башка адамдардан балдарды алып коюу же өткөрүп берүү жөнүндө соттордун чечимдерин аткаруу сот аткаруучулар тарабынан опека жана попечителдик кылуучу органдардын сөзсүз катышуусу менен жүргүзүлөт.

Атасы же энеси же бала попечениесинде турган башка адам чечимдин аткарылышына тоскоолдук кылган учурларда Кыргыз ССРинин Граждандык-процессуалдык кодексинин 409-статьясында каралган чаралар колдонулат.

10-ГЛАВА

АТА-ЭНЕНИН АЛИМЕНТТИК МИЛДЕТТЕРИ

93-статья. Балдарын багуу боюнча ата-эненин милдеттери

Ата-эне өздөрүнүн жашы жетпеген балдарын, жашы жеткен, бирок эмгекке жарамсыз, жардамга муктаж болгон балдарын багууга милдеттүү.

94-статья. Жашы жетпеген балдарын багууга ата-энесинен өндүрүлүп алынуучу алименттердин өлчөмү

Жашы жетпеген балдарга ата-энесинен алименттер төмөндөгүдөй өлчөмдө өндүрүлөт: бир балага — ата-энесинин эмгек акысынын (доходунун) төрттөн бир бөлүгү, эки балага — үчтөн бир бөлүгү, үч жана андан көп балага — жарымы.

95-статья. Өндүрүлүүчү алименттердин өлчөмүн азайтуу

Эгерде алименттерди төлөөгө милдеттүү болгон атасынын же энесинин дагы башка жашы жете элек балдары болуп, ушул Кодекстин 94-статьясында белгиленген өлчөмдө алименттерди өндүргөн кезде ал балдары алимент алышкан балдарынан материалдык жактан кемирээк камсыз болуп калса, ошондой эле алименттер өндүрүлүп жаткан атасы же энеси биринчи же экинчи группадагы инвалид болсо, же балдары өздөрү иштеп, жетишээрлик эмгек акы алып турушкан учурларда өндүрүлүп жаткан алименттердин өлчөмү сот тарабынан азайтылышы мүмкүн.

Эгерде балдары мамлекеттин же коомдук уюмдун толук багуусунда болсо, сот алименттердин өлчөмүн азайтып коюуга же аны төлөөдөн бошотуп коюуга акылуу

96-статья. Балдар мекемелерине жайгаштырылган балдарга алименттерди өндүрүү

Балдар мекемелерине жайгаштырылган балдарды багууга расходдор ал балдардын ата-энесинен бул мекеменин пайдасына ушул Кодекстин 94-статьясында белгиленген өлчөмдө өндүрүлүшү мүмкүн. Мындай учурларда ата-энеси балдарын багуу үчүн акча төлөөдөн закон боюнча бошотулбаган болсо, балдарды багуу үчүн каражаттар,

алардын ар биринен өндүрүлөт. Мындай учурда ата-эненин бирине (опекунга, попечителдик кылуучуга) мурда өндүрүлүп берилген алименттерди төлөө токтотулат.

Сот ата-эненин материалдык жана үй-бүлөлүк абалын эске алып, аларды бул каражаттарды төлөөдөн толук же жарым-жартылай бошото алат.

97-статья. Жашы жетпеген балдарга алименттерди акчалай так белгиленген суммада өндүрүү

Эгерде алимент төлөөгө милдеттүү болгон ата же эне эмгек акысы (доходу) өзгөрүлүп турса, же эмгек акысынын (доходунун) бир бөлүгүн натуралай алса, ошондой эле алименттерди атасынын же энесинин эмгек акысына (доходуна) карата үлүштүк түрдө өндүрүү мүмкүн болбогон же кыйынчылык келтирген башка учурларда балдарды багууга каражат төлөп берүүнү талап кылган адамдын өтүнүчү боюнча алименттер ай сайын төлөп турууга тиешелүү болгон акчалай так белгиленген суммада аныкталышы мүмкүн.

Бул сумманын өлчөмү атасынын же энесинин болжолдуу эмгек акысынын (доходунун) негизинде ушул Кодекстин 94-статьясына жараша белгиленет.

98-статья. Ата-эненин ар биринин колундагы балдарга алименттерди өндүрүү

Эгерде балдар ата-эненин ар биринин колунда кала турган болсо, ата-энесинин биринен материалдык жактан начарыраак турган экинчисинин пайдасына ай сайын өндүрүлүп берүүчү алименттердин өлчөмү акчалай так белгиленген суммада ата-энесинин материалдык жана үй-бүлөлүк абалына жараша ушул Кодекстин 94-статьясында каралган чектерде сот тарабынан белгиленет.

99-статья. Көмөк чарбасынан доходу бар адамдардан алименттерди өндүрүү

Эгерде жашы жетпеген балдарына алимент төлөөчү атасынын же энесинин кошумча доход алуучу көмөк чарбасы болсо, анда ушул Кодекстин 94-статьясында белгиленген өлчөмдө эмгек акысынын (доходунун) тиешелүү үлүшүнөн тышкары, ошол атанын же эненин үлүшүнө таандык болгон көмөк чарбадан түшкөн доходдордун эсебинен да сот тарабынан белгилүү суммадагы акча өндүрүлүп берилиши мүмкүн.

100-статья. Балдарды багуу боюнча кошумча расходдорго ата-эненин катышуусу

Жашы жетпеген балдарына алимент төлөөчү ата же эне, өзгөчө жагдайларда (катуу оорун же бала майып болуп калса ж. б.) кошумча расходдорго катышууга тартылышы мүмкүн.

Мындай расходдорго катышуу өлчөмү ата-эненин материалдык жана үй-бүлөлүк абалы эске алынып, сот тарабынан аныкталат.

101-статья. Жашы жеткен эмгекке жарамсыз балдарына алименттерди өндүрүү

Жашы жеткен эмгекке жарамсыз жардамга муктаж болгон балдарын багууга ата-энесинен алименттерди өндүрүүдө анын суммасы алимент өндүрүлүп алынуучу адамдын жана аны алуучу адамдын материалдык жана үй-бүлөлүк абалдарын эске алуунун негизинде акчалай так белгиленген суммада аныкталат.

102-статья. Иш сотто каралганга чейин алименттерди убактылуу өндүрүү

Ата-энесинен балдарын багууга каражат өндүрүү жөнүндөгү иштер боюнча, эгерде жоопкер ушул Кодекстин 64, 65- жана 67-статьяларына ылайык граждандык абалдын актыларын каттоо китебинде баланын атасы же энеси болуп жазылган учурларда сот ишти жүйөөсү боюнча караганга чейин балдарды багуу боюнча расходдорду жоопкер убактылуу кандай өлчөмдө төлөөгө милдеттүү экендиги жөнүндө аныктама чыгарууга акылуу.

Убактылуу өндүрүлүүгө тийиш болгон сумманын өлчөмү жоопкердин эмгек акысынан (доходунан) үлүшүнө карата же акчалай так белгиленген суммада белгилениши мүмкүн.

103-статья. Алименттерди кармаган кезде алынууга тийиш болгон эмгек акынын (доходдун) түрлөрү

Нике жана үй-бүлө жөнүндө ССР Союзунун жана союздук республикалардын закондорунун Негиздерине ылайык алименттерди кармаган кезде эске алынууга тийиш болгон эмгек акынын (доходдун) түрлөрү ССР Союзунун Министрлер Совети тарабынан белгиленген тартипте аныкталат.

11-ГЛАВА

БАЛДАРДЫН АЛИМЕНТТИК МИЛДЕТТЕРИ

104-статья. Ата-энесине карата балдарынын милдеттери

Балдар ата-энеси жөнүндө камкордук көрүүгө жана аларга жардам көрсөтүүгө милдеттүү.

Эмгекке жарамсыз, жардамга муктаж болгон ата-энесин багуу алардын жашы жеткен балдарынын милдети болуп эсептелет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

105-статья. Ата-энесин багуу милдетинен балдарын бошотуу

Эгерде сот ата-эненин ата-энелик милдеттерин аткаруудан баш тарткандыктарын аныктаса, алардын балдары ата-энесин багуу милдетинен бошотулушу мүмкүн.

Ата-энелик укуктарынан ажыратылгандар да өз балдарынан багууну талап кылуу укугунан ажырайт.

106-статья. Мамлекеттик мекемелерде турган ата-энесине алименттерди өндүрүү

Ата-эненин мамлекеттик же коомдук мекемелерге жайгаштырылгандыгы балдарын аларды багуу милдетинен бошотпойт. Мындай учурларда каражаттарды өндүрүү жөнүндөгү маселе сот тарабынан ата-энесинин муктаждыктарын жана балдарынын материалдык жана үй-бүлөлүк абалдарын эсепке алуу менен чечилет.

107-статья. Ата-энесине өндүрүлүп берилүүчү алименттердин өлчөмү

Жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз ата-энесин багууга ар бир баласынын катышуусунун өлчөмү сот тарабынан, ата-энесинин жана балдарынын материалдык жана үй-бүлөлүк абалына жараша, ай сайын акчалай төлөнүп туруучу так белгиленген суммада аныкталат.

Бул сумманы аныктоо кезинде сот ошол ата-эненин жашы жеткен бардык балдарын, талап балдарынын бардыгына же бирөөнө гана же алардын бир канчасына коюлгандыгына карабастан, эсепке алат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

108-статья. Ата-энесине алименттерди убактылуу өндүрүү

Ата-энесин багууга каражаттарды өндүрүү жөнүндө иштин жүйөсү аныкталып чечилгенге чейин сот доочунун өтүнүчү боюнча балдарынын кимиси ата-энесин багууга убактылуу каражатты кандай өлчөмдө берип турууга тийиш экендиги жөнүндө аныктама чыгарууга укуктуу.

12-ГЛАВА

ҮЙ-БҮЛӨНҮН БАШКА МҮЧӨЛӨРҮНҮН АЛИМЕНТТИК МИЛДЕТТЕРИ

109-статья. Үй-бүлөнүн башка мүчөлөрүнүн алименттик милдеттери

Жашы жетпеген балдарды, ошондой эле жардамга муктаж жашы жеткен эмгекке жарамсыз адамдарды багуу боюнча милдет алардын туугандарына ушул Кодекстин 110 –117-статьяларында каралган шарттарга ылайык келсе, алардын чоң атасына, чоң энесине, неберелерине, ага-инилерине, эже-сиңдилерине, ошондой эле өгөй атасына же өгөй энесине, өгөй уулдарына же өгөй кыздарына, балдарды биротоло тарбиялоого алган адамдарга жана дайыма тарбиясында болгон адамдарга жүктөлүшү мүмкүн.

110-статья. Өгөй уулдарын жана өгөй кыздарын багуу боюнча өгөй атасынын жана өгөй энесинин милдеттери

Өгөй ата жана өгөй эне өздөрүнүн жашы жетпеген, ошондой эле жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз жашы жеткен өгөй уулдарын жана өгөй кыздарын, эгерде алар өгөй атасы менен өгөй энесинин тарбиясында же багуусунда болуп келишсе, ата-энеси жок болсо, же өздөрүн багуу үчүн алардан жетиштүү каражат ала албаса, багууга милдеттүү.

111-статья. Өгөй атасын жана өгөй энесин багуу боюнча өгөй уулдарынын жана өгөй кыздарынын милдеттери

Эгерде өгөй ата-эне өгөй уулдарын жана кыздарын баккан же тарбиялаган болсо, өгөй уулдары гана өгөй кыздары өздөрүнүн жардамга муктаж болгон эмгекке жарамсыз өгөй атасын жана өгөй энесин багууга милдеттүү.

Өгөй атасы менен өгөй энеси уулдарын жана өгөй кыздарын он жылдан кем тарбиялап баккан болсо, же аларды тарбиялоо боюнча өздөрүнүн милдеттерин тийиштүү даражада аткарбаган болсо, сот өгөй уулдарын жана кыздарын өгөй атасы менен өгөй энесин багуу милдетинен бошотууга укуктуу.

112-статья. Ага-инилердин, эже-сиңдилердин, карындаштардын өздөрүнүн жашы жетпеген же эмгекке жарамсыз жашы жеткен ага-инилерин, эже-сиңдилерин, карындаштарын багуу боюнча милдеттери

Жетиштүү оокаттуу агалары жана эжелери, өздөрүнүн жардамга муктаж болгон жашы жетпеген инилерин, карындаш-сиңдилерин, алар ата-энесинен жардам ала албаса, багууга милдеттүү. Алар жардамга муктаж болгон жашы жеткен эмгекке жарамсыз ага-инилерине жана эже-сиңди, карындаштарына карата да эгерде алар ата-энесинен, эринен жана аялынан, же болбосо балдарынан жардам ала албаса, ошондой эле милдетти аткарат.

113-статья. Неберелерин багуу боюнча чоң атасынын жана чоң энесинин милдеттери

Жетиштүү оокаттуу чоң атасы жана чоң энеси жок жашы жетпеген неберелерин же ошондой эле өздөрүнүн ата-энесинин, эринен же аялынан жардам ала албаган жашы жеткен эмгекке жарамсыз жардамга муктаж неберелерин багууга милдеттүү.

114-статья. Чоң атасын жана чоң энесин багууга неберелеринин милдеттери

Жетиштүү оокаттуу неберелери, эгерде чоң атасы менен чоң энеси өздөрүнүн балдарынан, эринен же аялынан жардам ала албаса, эмгекке жарамсыз, жардамга муктаж болгон чоң атасын жана чоң энесин багууга милдеттүү.

115-статья. Асыранды балдарга карата асыроочунун милдети

Биротоло асыралып алынган балдарды мындан ары багуудан баш тарткан учурда, жашы жетпеген, ошондой эле жардамга муктаж эмгекке жарамсыз жашы жеткен асыранды баланын өз ата-энеси жок болсо же өз ата-энесинен жардам ала албаса, аны асыроочу багууга милдеттүү.

Ушул статьяда көрсөтүлгөн милдеттер балдарды опекундар (попечителдик кылуучулар) катарында тарбиялап келген адамдарга жүктөлбөйт.

116-статья. Асыранды балдардын асырап алган адамдарды багуу боюнча милдеттери

Асыранды баласы белгиленген тартипте 10 жылдан кем эмес дайыма колунда турган адам эмгекке жарамсыз, жардамга муктаж болуп калган учурда жана ал багуу үчүн закон боюнча каражат берүүгө милдеттүү башка адамдардан жардам ала албаса, ага ал асыранды баласы каражат берип турууга милдеттүү.

117-статья. Багуу боюнча бирдей милдеттүү адамдардын ортосунда алименттердин өлчөмүн жана милдеттерди бөлүштүрүү

Ушул главада көрсөтүлгөн адамдарды багуу үчүн каражаттардын өлчөмү ар бир айрым учурда сот тарабынан алименттер өндүрүлүүчү адамдын алименттерди алуучу адамдын материалдык жана үй-бүлөлүк абалдарына жараша ай сайын төлөп берилүүчү акчалай так белгиленген суммада аныкталат.

Эгерде ошол адамды бир нече адам багууга милдеттүү болсо, анда сот алардын материалдык жана үй-бүлөлүк абалдарына жараша алардын ар биринин үлүшүн аныктайт.

13-ГЛАВА

АЛИМЕНТТЕРДИ ТӨЛӨӨНҮН ЖЕ ӨНДҮРҮҮНҮН ТАРТИБИ

118-статья. Алименттерди ыктыярдуу төлөөнүн тартиби

Алименттерди төлөөгө милдеттүү болгон адам алименттерди ыктыярдуу түрдө өзү төлөйт, же өзү иштеген, пенсия, стипендия жана башка суммаларды алган жериндеги администрация аркылуу төлөйт.

Алименттердин ыктыярдуу төлөнүп турушу кырдаалы алименттерди алуучунун каалаган убакта аны законго ылайык белгиленген тартипте өндүрүп берүү жөнүндө доо менен сотко кайрылуу укугун жокко чыгарбайт.

119-статья. Алименттерди төлөөчүнүн кат жүзүндөгү арызы боюнча эмгек акысынан алименттерди кармоо

Алимент төлөөчүнүн кат жүзүндөгү арызынын же аткаруу барагынын негизинде ишкананын, мекеменин, уюмдун администрациясы эмгек акысынан (пенсиясынан, пособиесинен, стипендиясынан ж. б.) ай сайын алименттерди кармап, эмгек акы (пенсия, пособие, стипендия ж. б.) төлөнгөн күндөн тартып үч күндүк мөөнөттөн кечиктирбестен арызда же аткаруу барагында көрсөтүлгөн адамга ал акчаны төлөөгө же жиберүүгө милдеттүү.

Арызы боюнча алиментгер кармалып жаткан граждашин башка ишке которулуп же жашап турган жерин алмаштырса, алиментгерди кармоо анын жаңыдан берген арызынын негизинде жүргүзүлөт. Бул учурларда алиментгерди төлөбөгөн убакыттын ичинде жыйналган карыздар адамдан анын берген арызы боюнча же сот тартибинде өндүрүлүшү мүмкүн.

120-статья. Төлөөчүнүн арызы боюнча алименттерди кармабоо учурлары

Эгерде арыздын жана аткаруу документтеринин негизинде кармалууга тийиш болгон жалпы сумма карыздар адамдын алуучу эмгек акысынын жана ага теңештирилген төлөөлөрдүн 50 процентинен ашып кетсе, ошондой эле эгерде карыздар адамдан соттун чечими боюнча башка энеден төрөлгөн балдарга да алимент өндүрүлүп жаткан болсо, арыздын негизинде алименттерди кармоонун жүргүзүлүшү мүмкүн эмес. Мындай учурларда алиментти өндүрүү жөнүндөгү маселе сот тарабынан чечилет, ал жөнүндө арыз берген адамга жана пайдасына алимент өндүрүлүп жаткан адамга билдирилет.

121-статья. Алименттерди ыктыярдуу төлөөнү каалаган адамдын арызынын мазмуну

Алименттерди ыктыярдуу төлөөнү каалаган адамдын ишкананын, мекеменин, уюмдун администрациясына берген кат жүзүндөгү арызында арыз берүүчүнүн фамилиясы, аты, атасынын аты, туулган жери жана жылы, турган жери жана кызматы; багуу үчүн алимент кармалуучу адамдын фамилиясы, аты, атасынын аты жана туулган жылы; алименттерди төлөө же жиберүү керек болгон адамдын фамилиясы, аты, атасынын аты жана адреси көрсөтүлүүгө тийиш.

122-статья. Алименттерди кармоо жөнүндөгү арыздарды сактоо тартиби

Алименттерди кармоо жөнүндөгү, ошондой эле алардын өлчөмүн өзгөртүү тууралуу же алименттерди кармоону токтотуу жөнүндөгү арыздар ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын администрациясында аткаруу документтерди кармоонун белгиленген тартиби боюнча сакталат.

123-статья. Алименттерди кармоо жөнүндөгү арызды жоготкондугу үчүн жоопкерчилик

Алименттерди кармоо жөнүндөгү арыздын жоголушуна күнөөлүү болгон кызмат адамы Кыргыз ССРинин Граждандык-процессуалдык кодексинин 351-статьясында каралган тартипте жооп берет.

124-статья. Алименттерди өндүрүп берүү жөнүндө доо коюу укугу

Алименттерди алууга укуктуу адамдар алиментти алууга укуктуу болгон мезгилден тартып, канча убакыт өткөндүгүнө карабастан каалаган кезинде сот аркылуу алименттерди төлөөнү талап кыла алат.

125-статья. Жашы жетпеген балдарга алименттер төлөнө баштоо мезгили

Алименттер сотко доо коюлган учурдан тартып өндүрүлө баштайт.

Эгерде доочу тарабынан сотко кайрылганга чейин багуу үчүн каражаттарды алууга чаралар көрүлгөндүгү, бирок алимент төлөп берүүгө милдеттүү болгон адам аны төлөөдөн баш тарткандыгынын натыйжасында алименттер алынбагандыгы сот тарабынан аныкталса, ошондой эле ушул Кодекстин 119-статьясынын экинчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн кырдаалдарга туура келсе, өткөн убакыт үчүн алименттер үч жылдык мөөнөттүн чегинде өндүрүлүшү мүмкүн.

126-статья. Алименттерди төлөөдөн баш тарткан адамдардын паспортторундагы белгилердин негизинде алименттерди өндүрүү

Паспортунда милиция органынын соттун чечимине ылайык бул адам алимент төлөөгө милдеттүү деген белгиси (жазуусу) болгон адамга эмгек акысын же башка

иштеп тапкандарын (пенсия, пособие, стипендия ж. б.) төлөгөн кезде ишкананын, мекеменин, уюмдун администрациясы анын аткаруу барагы келип түшкөнгө чейин паспортундагы белгиси (жазуусуна) ылайык, аткаруу барактары боюнча белгиленген тартипте өндүрүлүүчү алименттерди кармоону жүргүзүүгө жана бул жөнүндө райондогу (шаардагы) эл сотунун сот аткаруучусуна билдирүүгө милдеттүү. Пайдасына алименттер өндүрүлүп жаткан адамдын адреси белгисиз болсо, кармалган сумма эл сотунун депозиттик счетуна которулат.

Бул милдетти аткарбаган учурда күнөөлүү болгон кызмат адамына Кыргыз ССРинин Граждандык-процессуалдык кодексинин 410-статьясында белгиленген тартипте жана өлчөмдө штраф салынышы мүмкүн.

127-статья. Алименттердин мурда белгиленген өлчөмүн өзгөртүү

Ушул Кодекстин 95-статьясынын биринчи бөлүгүндө каралган жагдайларда жашы жетпеген балдары үчүн алименттер төлөп жаткан ата же эне эмгек акысынын (доходунун) сот тарабынан белгиленген балдарды багуу үчүн өндүрүлүп жаткан үлүшүнүн өлчөмүн азайтуу жөнүндө доо менен кайрылууга укуктуу. Ушул Кодекстин 95-статьясынын экинчи бөлүгүндө каралган жагдайларда алименттер төлөп жаткан ата же эне алименттердин өлчөмүн азайтуу же аларды төлөөдөн бошотуу жөнүндө доо менен кайрылууга укуктуу.

Мындай жагдайлар болбой калса, жашы жетпеген балдарына алимент алуучу адам ушул Кодекстин 94-статьясында белгиленген өлчөмдө алименттерди өндүрүү жөнүндө доо менен кайрылууга укуктуу.

Жашы жетпеген балдарына акчалай так белгиленген суммада алимент (ушул Кодекстин 97-статьясы) төлөп жаткан атанын же эненин материалдык же үй-бүлөлүк абалы өзгөргөн кезде, буга тиешеси бар адамдын доосу боюнча алименттердин өлчөмүн өзгөртүп коюуга сот акылуу.

Эгерде жашы жеткен эмгекке жарамсыз жардамга муктаж болгон балдарын багууга ата-энесинен өндүрүлүүгө тийиш болгон (ушул Кодекстин 101-статьясы), же эмгекке жарамсыз, жардамга муктаж болгон ата-энесин багууга балдарынан өндүрүлүп жаткан (ушул Кодекстин 104, 107-статьялары) суммалардын, ошондой эле үй-бүлөнүн башка мүчөлөрүн багууга өндүрүлүүчү суммалардын өлчөмү (ушул Кодекстин 109—117-статьялары) сот тарабынан белгиленгенден кийин каражат берүүгө милдеттүү

болгон адамдын же алименттер алган адамдын материалдык жана үй-бүлөлүк абалы өзгөрсө, алардын кайсынысынын болбосун доосу боюнча алименттердин белгиленген өлчөмүн өзгөртүп коюуга сот акылуу.

128-статья. Ар башка энелен төрөлгөн балдарга өндүрүлүүчү алименттердин өлчөмүн өзгөртүү

Эгерде атасынан ар башка энелен төрөлгөн балдары на соттордун бир нече чечимдери боюнча алименттер өндүрүлүп, алардын бардыгын кошкондо ушул Кодекстин 94-статьясында белгиленген алименттердин өлчөмүнөн ашып кетсе, алименттер төлөп жаткан ата, ал [illegible] алып жаткан ар бир адамга карата алименттердин өлчөмүн тийиштүү түрдө төмөндөтүү [illegible] доо коё алат.

Мындай доону караган кезде [illegible] алименттердин жаңы өлчөмүн, [illegible] ган балдардын ар бирине тең үлүштөр [illegible] ны өлчөмүн белгилейт.

(1 бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин [illegible] мунун 1974-жыл, 2-июлдагы Указынын [illegible]

129-статья. Аткаруу барагына ылайык алименттер боюнча карыздарды өндүрүү

Аткаруу барагы боюнча өткөн убакыт үчүн [illegible] терди өндүрүү, ошол аткаруу барагына [illegible] баштоо мезгилинен мурдагы үч жылдык мөөнөт [illegible] де жүргүзүлөт.

Эгерде өндүрүүгө берилген аткаруу барагы [illegible] рыздар адамды издөөгө байланыштуу [illegible] моо жүргүзүлбөгөн учурларда, алименттер [illegible] лардын өндүрүү белгиленген үч жылдык мөөнөт [illegible] багуу үчүн пайдасына алименттер [illegible] жашы толгондугуна карабастан, өткөн бардык [illegible] жүргүзүлөт.

130-статья. Алименттер боюнча карыздарды аныктоо

Алименттер боюнча карыз карыздар адам[illegible] жүргүзүлбөгөн бардык убакыт ичинде [illegible] эмгек акысынын (доходунун) негизинде а[illegible]

Эгерде карыздар адам бул мезгилде [illegible] же анын эмгек акысын (доходун) тастыктоочу [illegible] көрсөтүлбөсө карыз өндүрүлүп жаткан [illegible] ган эмгек акысынын (доходунун) негизинде аныкталат.

Алименттер боюнча карыздын сот аткаруучу тарабынан белгиленген өлчөмү менен макул болбосо, аласа же карыздар адам сот аткаруучунун аракеттери жөнүндө Кыргыз ССРинин Граждандык-процессуалдык кодексинин 432-статьясында каралган тартипте даттана алат.

131-статья. Алименттерди төлөөдөн бошотуу же карызын азайтуу

Алименттерди төлөөдөн бошотуу же карызын азайтуу соттун чечими боюнча гана жүргүзүлөт.

Эгерде сот алименттерди төлөөчү адамдын оорун калгандыгынын натыйжасында же жүйөлүү башка себептер боюнча алимент төлөбөй калгандыгын жана анын материалдык, үй-бүлөлүк абалына ылайык жыйылган карызды төлөп берүүгө мүмкүндүгү жоктугун аныктаса, алименттер төлөөчү адамдын доосу боюнча анын алименттер боюнча жыйылып калган карыздарын төлөөдөн толук же жарым-жартылай бошотууга укуктуу.

132-статья. Өндүрүлгөн алименттердин чегерилишине же кайтарылып берилишине жол берилбестик

Алименттердин төлөнүүгө тийиш болгон суммалары карыздар адамдын карама-каршы койгон талаптары боюнча чегерилиши мүмкүн эмес.

Соттун чечими доочунун жалган маалыматтарды билдиришинин же ал алып келген жасалма документтердин негизинде бузулган учурлардын башка убактарда төлөнүп кеткен алименттик суммалар кайрадан кайтарылып берилиши мүмкүн эмес.

14-ГЛАВА

БАЛА АСЫРАП АЛУУ

133-статья. Асырап алынуучу балдар

Жалаң гана жашы жетпеген балдарды алардын кызыкчылыгын сактоо максатында гана асырап алууга жол берилет.

134-статья. Баланын асырап алынышын чечүүчү орган

Баланы асырап алуу бала асырап алууну каалаган адамдын өтүнүчү боюнча анын жашап турган жеринде же болбосо асырап алынуучу бала жашап турган жерде эл

депутаттарынын райондук, шаардык [illegible] Советинин аткаруу комитетинин [illegible]

(Кыргыз ССР [illegible] Жогорку [illegible] 1980 жыл 29 апрелдеги [illegible])

135-статья. Бала асырап [illegible] дандар

Ата-энелик укуктарынан ажыр[illegible] нан белгиленген тартипте аракет[illegible] аракет жөндөмдүүлүгү чек[illegible] ошондой эле мурда бала ас[illegible] милдеттерин ишинин[illegible] тыйжасында бала асырооо[illegible] дардан башка бардык [illegible] асырап алууга укукт[illegible]

136-статья. Баласын асыратуу[illegible] кулдугу

Баланы асырап алуу [illegible] ратылбаган ата-эненин мак[illegible]

Ата-энесн айрым адамга ба[illegible] алууга макулдук бериши [illegible] га макулдугун берүү менен, ба[illegible] жана попечителдик кылуучу орг[illegible] бериши мүмкүн.

Ата-энесинин баланы асырап [illegible] жүзүндө берилүүгө тийиш.

Эгерде баланы асырап алуу [illegible] болсо, ата-энесн берген макулдуг[illegible] укуктуу.

137-статья. Баланы ата-энесинин мак[illegible] асырап алуу

Эгерде ата-эне ата-энелик укуктарынан [illegible] болсо, же закон тарабынан белгиленген тар[illegible] аракет-жөндөмдүүлүгү жок деп же алар [illegible] болгон деп таанылса баланы асырап алууга [illegible] энесинин макулдугу талап кылынбайт.

Эгерде ата-энесн бир жылдан ашык убак[illegible] бирге жашабаса, жана да опека менен попе[illegible] луучу органдардын эскертүүсүнө карабаст[illegible] биялоо жана багуу боюнча өз торунун [illegible] руудан баш тарткан болсо [illegible] айрым учурларда бала асырап алуу [illegible] гусуз жүргүзүлүшү мүмкүн

138-статья. Асыранды бала болууга баланын макулдугу

Он жашка жеткен балдарды асырап алууга анын макулдугусуз жол берилбейт. Асыранды бала болууга баланын макулдугу опека жана попечителдик кылуучу органдар тарабынан аныкталат.

Эгерде баланы асырап алуу жөнүндө арыз бергенге чейин бала аны асырап алган адамдын үй-бүлөсүндө жашап турса жана асырагандарды өзүнүн ата-энеси деп эсептесе, бала асырап алуу, айрым учурларда асыранды баланын макулдугусуз жүргүзүлүшү мүмкүн.

139-статья. Эри же аялы бала асырап алганда алардын өз ара макулдугу

Никеде турган адамдын бирөө бала асырап алууну кааласа, анда эрди-катындын экинчисинин макулдугу талап кылынат. Мындай макулдук кат жүзүндө берилүүгө тийиш.

Эгерде эри же аялы аракет-жөндөмдүүлүгү жок деп белгиленген тартипте таанылса, ошондой эле эрди-катындын үй-бүлөлүк мамилелери үзүлгөн болсо жана алар бир жылдан ашык убакыт бирге турушпаса же биринин турган жери белгисиз болсо, бала асырап алуу үчүн эрди-катындын экинчисинин макулдугу талап кылынбайт.

140-статья. Опекадагы же попечителдиктеги же мамлекеттик балдар мекемелериндеги балдарды асырап алуу

Опекадагы же попечителдиктеги балдарды асырап алуу үчүн алардын ата-энеси жок болсо, опекундун же попечителдик кылуучунун кат жүзүндөгү макулдугу зарыл, ал эми мамлекеттик балдар мекемелериндеги балдарды асырап алуу үчүн балдар мекемесинин администрациясынын макулдугу керек.

Опекун (попечителдик кылуучу) баланын асырап алынышына макулдугун бербеген кезде бала асырап алуу жөнүндөгү маселе опека жана попечителдик кылуу органдары тарабынан чечилет.

Балдар мекемесинин администрациясы бала кабыл алынып жаткан кезде эле анын ата-энесинен келечекте баланы асыроого берүүгө макулдугун сурап билип калат.

141-статья. Асырап алууну оформить этүүнүн тартиби

Бала асырап алууну каалаган адам ал жөнүндө арызды опека жана попечителдик кылуучу органдарга берет.

Опека жана попечителдик кылуучу органдар баланы асырап алууну каалаган адамдын турмуш-абалы менен таанышып чыгууга, бала асырап алуу үчүн тоскоолдуктардын бар же жок экендигин, асыроо асыранды баланын кызыкчылыгына туура келерин келбесин текшерүүгө, баланы асырап алуучуга карата мамилесин билүүгө, бала асырап алуучуга зарыл болгон документтерди топтоого жардам берүүгө, материалдарды өзүнүн корутундулары менен эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетине откоруп берүүгө милдеттүү.

(2-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980 жыл, 29 апрелдеги Указынын редакциясында).

142-статья. Бала асырап алууга уруксат берүүдөн отказ кылууга даттануу

Бала асырап алууга эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин отказ кылган чечимине ал жөнүндө бала асырап алуу үчүн арыз берген адам эл депутаттарынын жогору турган Советинин аткаруу комитетине же Кыргыз ССР Министрлер Советине даттана алат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29 апрелдеги Указынын редакциясында).

143-статья. Асырап алгандарды баланын ата-энеси катарында жазуу

Бала асырап алгандардын өтүнүчтөрү боюнча туулгандыкты жазуу китебинде алар асыранды баланын ата-энеси катарында жазылышы мүмкүн.

Он жашка жеткен балдарды асырап алганда мындай жазууну жүргүзүү үчүн баланын макулдугу зарыл, бирок ушул Кодекстин 138-статьясынын экинчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн учурлар кирбейт.

Мындай жазуу тууралу бала асырап алуу жөнүндө эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин чечиминде көрсөтүлөт.

(3 бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980 жыл 29 апрелдеги Указынын редакциясында).

144-статья. Асыранды баланын фамилиясын, атын, жана атасынын атын өзгөртүү

Бала асырап алгандыгы жөнүндө чечим чыккан кезде асырап алуучунун өтүнүчү боюнча асыранды балага асырап алуучунун фамилиясы, жана анын аты боюнча атасынын аты берилиши мүмкүн. Баланы аял асырап алса ба

дандык абалдын актыларын каттоочу китадагы жазуулар менен тааныштырууга, алардан көчүрмө берүүгө жана баланы асырап алган адамдар асыранды баланын ата-энеси эмес экендигин көрсөтүүчү башка маалыматтарды берүүгө тыюу салынат.

Бала асырап алуунун жашырын сырын ачыкка чыгарган адамдар закон тарабынан белгиленген тартипте жоопкерчиликке тартылышы мүмкүн.

151-статья. Баланын асырап алынышын анык эмес деп табуунун жана баланын асырап алынышын жокко чыгаруунун тартиби

Баланын асырап алынышын анык эмес деп табууга жана баланын асырап алынышын жокко чыгарууга **сот** тартибинде гана жол берилет.

Баланын асырап алынышын анык эмес деп таануу жана баланын асырап алынышын жокко чыгаруу жөнүндөгү иштер опека жана попечителдик кылуучу органдардын милдеттүү түрдө катышуусу менен каралат.

152-статья. Баланын асырап алынышын анык эмес деп табуу жөнүндө жана баланын асырап алынышын жокко чыгару тууралуу талап коюунун тартиби

Баланын асырап алынышын анык эмес деп табуу жана баланын асырап алынышын жокко чыгаруу тууралу талап бала асырап алган адамдарга карата коюлат.

Баласын асырап алган адамдын ким экендиги ата-энеге белгисиз болгон учурларда баланын асырап алынышын жокко чыгаруу жөнүндөгү талап бала асырап алуу жөнүндө чечим чыгарылган жердеги опека жана попечителдик кылуучу органдарга коюлат.

Иш козголгондугу жөнүндө бала асырап алган адам кабарландырылат, анын ишке кийлигишүүгө же өзүнүн таламдарын коргонуу опека жана попечителдик кылуучу органдарга тапшырууга укугу бар. Сот зарыл деп тапкан бардык учурларда бала асырап алган адамды да иш боюнча кошумча жоопкер катарында жоопко тартууга акылуу.

153-статья. Ата-энесинин талабы боюнча баланын асырап алынышын жокко чыгаруу

Ата-энесинин макулдугу керек болгон учурларда алардын макулдугусуз бала асыралып алынса, жана баланы ата-энесине кайтарып берүү баланын кызыкчылыгына

ылайык келе тургандыгын сот аныктаса, баланын ата-энесинин доосу боюнча анын асыралып алынышы сот тарабынан жокко чыгарылышы мүмкүн.

Асыранды бала он жашка толгон учурда ата-энесинин өтүнүчү боюнча баланын асырап алынышын жокко чыгарууга асыранды баланын макулдугу боюнча гана жол берилет.

154-статья. Бала асырап алган эрди-катындын биреөнүн талабы боюнча баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу

Эгерде бала асырап алуу эрди-катындын биринин макулдугусуз жүргүзүлсө, бала асырап алган эрди-катындын экинчиси баланын асыралып алынышын жокко чыгарууну талап кылууга акылуу.

Эгерде асырап алууну жокко чыгаруу асыранды баланын кызыкчылыгына туура келбесе, ушул негиз боюнча баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу мүмкүн эмес.

155-статья. Опека, попечителдик кылуучу органдардын жана прокурордун талабы боюнча баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу

Жашы жетпеген асыранды баланын кызыкчылыгы талап кыла турган болсо, опека жана попечителдик кылуучу органдар, ошондой эле прокурор каалаган убакта баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу жөнүндө доо коюуга укуктуу.

156-статья. Баланын асырап алынышын жокко чыгаруунун натыйжалары

Баланын асыралып алынышы жокко чыгарылган кезде баланын ата-энесине жана тегн боюнча туугандарына карата анын бардык укуктары жана милдеттери кайра калыбына келтирилет жана аны асырап алган адамга жана анын туугандарына карата болгон бардык укуктары жана милдеттери күчүн жоготот. Бирок баланы багуу үчүн каражат төлөп турууга бала асырап алганды милдеттендирүүгө соттун укугу бар.

Баланын асырап алынышын жокко чыгаруу жөнүндө чечим чыгарган кезде, сот баланын кызыкчылыгына ылайык, баланы ата-энесине кайра берүү керекпи же опека жана попечителдик кылуучу органдардын попечениесине

өткөрүп берүү керекпи деген маселени аныктайт, ошондой эле бала он жашка чыккан болсо, асырап алынууга байланыштуу ага берилген атынын, атасынын атынын жана фамилиясынын, туулган жери жөнүндөгү жазууну сактоо-сактабоо маселеси анын каалоосун эске алуу менен чечилет.

Бала өз ата-энесинин тарбиясына кайтарылып берилсе, мурдагы асырап алган адам милдеттеринен бошотулат.

157-статья. Асырап алуунун жоюлуш убагы

Асырап алууну соттун жараксыз деп тапкан чечими күчүнө кирген убактан тартып баланы асырап алуу убагы жоюлат.

158-статья. Асыранды бала жашы жеткенден кийин асырап алууну жокко чыгарууга жол берилбестиги

Асырап алууну бузуу жөнүндөгү талап коюлган учурда асыранды баланын жашы жетилген болсо, асырап алууну бузууга жол берилбейт. Буга ата-энесинин, бала асырап алгандардын жана асыранды баланын өз ара макулдугу болгон учурлар кирбейт.

159-статья. Асырап алууну анык эмес деп табуу үчүн негиздер

Асырап алуу жөнүндөгү чечим жалган документтерге негизделген болсо, же жашы жеткен бала асыралып алынса, же ушул Кодекстин 135-статьясында көрсөтүлгөн негиздер боюнча асырап алуучу боло албай турган адам бала асырап алса, ошондой эле бала асырап алуу ушул Кодексте белгиленген мамилелерди түзүү максатында жүргүзүлбөсө жана андай мамилелер түзүлбөсө (бала жалган асыралган болсо), асырап алуу сот тарабынан анык эмес деп таанылышы мүмкүн.

Баланын асырап алынышын анык эмес деп таануу жөнүндөгү талапты баланын асыралып алынышында укугу эсепке алынбай калган адам, ошондой эле опека жана попечителдик кылуучу органдар жана прокурор коюуга укуктуу.

160-статья. Асырап алуунун анык эмес деп табылышынын натыйжалары

Баланын асырап алынышы анык эмес деп табылса, ал бала асырап алуу жөнүндө чечим чыккан убактан тартып анык эмес деп эсептелет. Бул учурда бала асырап алуучунун, анын туугандарынын жана асыранды баланын ор-

тосунда асырап алуудан келип чыгуучу укуктар жана милдеттер пайда болбойт.

Баланын асыралып алынышы анык эмес деп таанылган учурда баланын ата-энесине жана алардын туугандарына карата болгон баланын укугу жана милдеттери кайра калыбына келтирилет.

Бала соттун чечими боюнча өз ата-энесине кайтарылып берилет, эгерде мындай аракет баланын кызыкчылыгына карама-каршы келсе, анда бала опека жана попечителдик кылуучу органдарга өткөрүлүп берилет.

161-статья. Баланын асыралып алынышын анык эмес деп табуу жөнүндөгү же баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу жөнүндөгү граждандык абалдын актыларын жазуучу органдарга билдирүүгө соттун милдеттүүлүгү

Баланын асыралып алынышын анык эмес деп табуу жөнүндөгү же баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу жөнүндөгү соттун чечимдери закондуу күчүнө кирген кезде чечимдин көчүрмөсүн сот баланын асыралып алынышы жөнүндө чечим кабыл алган эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетине жана баланын асыралып алынышы катталган граждандык абалдын актыларын жазуучу органга жиберет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында.)

IV БОЛУМ

ОПЕКА ЖАНА ПОПЕЧИТЕЛДИК КЫЛУУ

15-ГЛАВА

ОПЕКА ЖАНА ПОПЕЧИТЕЛДИК КЫЛУУ

162-статья. Опека жана попечителдик кылууну белгилөөнүн максаттары

Ата-энеси өлүп калгандыгына, ата-энесинин ата-энелик укуктарынан ажыратылышына, ата-энесинин оорун калышына байланыштуу же башка себептер менен ата-энесинен кароосуз калган жашы жетпеген балдарды тарбиялоо

үчүн, ошондой эле ал балдардын өздүк жана мүлктүк укуктары менен кызыкчылыктарын коргоо үчүн опека жана попечителдик кылуу белгиленет.

Ошондой эле ден соолук абалы боюнча өз укуктарын өз алдынча ишке ашыра албаган жана өз милдеттерин аткара албаган жашы жеткен адамдардын өздүк жана мүлктүк укуктары менен кызыкчылыктарын коргоо үчүн да опека жана попечителдик кылуу белгиленет.

163-статья. Опека белгилөөчү адамдар

Он беш жашка чыга элек жашы жетпегендерге, ошондой эле жин оорулуулугунун же кем акыл болушунун натыйжасында сот тарабынан аракет-жөндөмдүүлүгү жок деп таанылган адамдарга опека белгиленет.

164-статья. Попечителдик кылуу белгиленүүчү адамдар

Попечителдик кылуу он беш жаштан тартып он сегиз жашка чейинки жашы жетпегендерге белгиленет.

Ден соолук абалы боюнча өз укуктарын өз алдынча ишке ашыра албаган жана өз милдеттерин аткара албаган, ошондой эле спирттик ичимдиктерди же наркотикалык заттарды керектөөгө берилип кеткендигинен сот тарабынан аракет-жөндөмдүүлүгү чектелген жашы жеткен граждандардын үстүнөн да попечителдик кылуу белгиленет.

165-статья. Дайынсыз жок болгон деп таанылган адамдардын мүлкүнө опека кылуу

Дайынсыз жок болгон деп таанылган адамдын мүлкүнө опека кылуу Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 19-статьясында көрсөтүлгөн учурларда жана тартипте белгиленет.

166-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдары

Опека жана попечителдик кылуу органдары эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук, поселкалык же айылдык Советтеринин аткаруу комитеттери эсептелет.

Опека жана попечителдик кылуу боюнча функцияларды иш жүзүнө ашыруу жашы жетпеген балдарга карата элге билим берүү бөлүмдөрүнө, сот тарабынан аракет жөндөмдүүлүгү жок же аракет жөндөмдүүлүгү чектелген деп табылган адамдарга карата саламаттык сактоо бөлүмдөрүнө жана ден соолук абалы боюнча попечителдик

кылууга муктаж болгон аракет жөндөмдүүлүгү бар адамдарга карата социалдык камсыздоо бөлүмдөрүнө жүктөлөт.

Опека жана попечителдик кылуу органдары жөнүндөгү Жобо Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан бекитилет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

167-статья. Опеканы жана попечителдик кылууну белгилөөчү органдар

Опека жана попечителдик кылуу эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук, поселкалык же айылдык Советинин аткаруу комитети тарабынан белгиленет.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

168-статья. Опеканы жана попечителдик кылууну белгилөөчү орун

Опека жана попечителдик кылуу опекага же попечителдикке алынууга тиешелүү болгон адамдардын жашап турган жери боюнча же опекундун (попечителдик кылуучунун) жашап турган жери боюнча белгиленет.

169-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдарынын иштерине жетекчилик кылуу жана контролдук жүргүзүү

Опека жана попечителдик органдарынын иштерине жетекчилик кылуу жана контролдук жүргүзүү жогору турган эл депутаттарынын Советтеринин аткаруу комитеттери жана Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан жүзөгө ашырылат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

170-статья. Опекага алынган адамдын жашап турган жеринен башка жердеги мүлкүнө опека кылуу

Эгерде опекага алынган же попечителдик белгиленген адамдын турган жеринен башка жерде мүлкү болсо, анда ал мүлктү сактоо жана башкаруу жагы мүлктүн турган жери боюнча опека жана попечителдик кылуу органдарына жүктөлөт.

171-статья. Опекун же попечителдик кылуучу тарабынан келтирилген мүлктүк зыянды төлөтүү

Опека жана попечителдик кылуу органдары, ал эми опека жана попечителдик кылуу токтотулгандан кийин опека жана попечителдикке алынган адамдар опекундан же попечителден ага карата опекундун милдеттерин ак ниеттүүлүк менен же так аткарылбагандыктан келтирилген мүлктүк зыяндарды төлөп берүүнү талап кылууга акылуу.

172-статья. Опека жана попечителдик кылуу дайындалганга чейин опекага жана попечителдикке алынуучулардын мүлктөрүн сактоо

Опека жана попечителдик кылуу органдары опека же попечителдик кылуу дайындалганга чейин опекага же попечителдикке алынуучулардын мүлктөрүн сактоо чараларын көрүүгө милдеттүү.

173-статья. Опекага же попечителдикке алынууга муктаж болгон жашы жетпегендер жөнүндө билдирүүгө милдеттүүлүк

Ата-энесинен кароосуз калган он сегиз жашка жетпеген балдар жөнүндө билген мекемелер жана адамдар алардын опекага же попечителдикке алынууга муктаждыгын балдардын жашап турган жериндеги опека жана попечителдик кылуу органдарына билдирүүгө милдеттүү.

174-статья. Соттун опека жана попечителдик кылуу белгиленишинин зарылдыгы жөнүндө опека жана попечителдик кылуу органдарына билдирүүгө милдеттүүлүгү

Адамды аракет-жөндөмдүүлүгү жок же аракет-жөндөмдүүлүгү чектелген деп таануу жөнүндө чечим чыгарган сот ошол чечим закондуу күчүнө киргенден кийин үч күндөн кечиктирбестен, ал чыгарылган чечим жөнүндө аракет-жөндөмдүүлүгү жок же аракет-жөндөмдүүлүгү чектелген деп таанылган адамдын турган жеринде анын үстүнөн опека же попечителдик кылууну белгилөө үчүн опека жана попечителдик кылуу органдарына билдирүүгө милдеттүү.

175-статья. Опекага алынууга жана попечителдик кылууга муктаж болгон жашы жетпегендерди убактылуу камсыз кылуу боюнча опека жана попечителдик кылуу органдарынын милдеттери

Ата-энесинен кароосуз калган балдар жөнүндөгү маалыматтарды алаары менен опека жана попечителдик кылуу органдары текшерүү жүргүзүүгө жана ата-энесинин кароосуз калгандыгын аныктагандан кийин опекага алууну же попечителдик белгиленүү жөнүндөгү маселе чечилгенге чейин жашы жетпегендин убактылуу жайгаштырууну камсыз кылууга милдеттүү.

176-статья. Ата-энесинин тирүү кезинде эле жашы жетпегенге опекун же попечителди дайындоо

Бала ата-энеси менен бирге жашабаса жана ата-энеси аны тарбиялоо милдетинен баш тартса, балага опека жана попечителдик кылуу белгиленет. Бул учурда опека жана попечителдик кылуу органдары баланын ата-энесин ата-энелик укуктарынан ажыратууну сот аркылуу талап кылууга акылуу.

Жүйөөлүү себептер боюнча ата-энеси убактылуу болбогон кезде (командировкада болсо, оорулуу калса ж. у. с.) бала ата-энеси тарабынан туугандарынын же башка жакын адамдарынын кароосуна жана көзөмөлүнө калтырылса, ага опека жана попечителдикти дайындоонун зарылдыгы болбойт. Ата-энеси алты айдан ашык убакыт болбогон кезде балдардын кызыкчылыгы үчүн зарыл болсо, аларга опека жана попечителдик кылуу белгиленет.

177-статья. Жашы жеткендердин өтүнүчү боюнча аларга попечителдик кылууну белгилөө

Өзүнүн ден соолугуна байланыштуу өз укугун өз алдынча коргой албаган жана милдеттерин аткара албаган жашы жеткен, аракет-жөндөмдүүлүгү бар адамдарга попечителдик кылуу ал адамдардын суроосу боюнча гана дайындалышы мүмкүн.

178-статья. Опекунду же попечителди дайындоо

Опека жана попечителдик кылуу органдары опека жана попечителдик кылууну түздөн-түз өз алдынча иш жүзүнө ашырып туруу үчүн опекага алынуучуга жакын адамдардан же ал үчүн коомдук уюмдар тарабынан өө-

лүнгөн адамдардан, же болбосо башка адамдардан да опекунду же попечителди дайындашат.

Опекун же попечителдик кылуучу өзүнүн макулдугу менен гана дайындалышы мүмкүн.

Опекун же попечитель опека жана попечителдик кылуу органдарына опека жана попечителдик кылууну белгилөө зарылдыгы жөнүндө белгилүү болгон учурдан тартып бир айдан кечиктирилбеген мөөнөттө дайындалууга тийиш.

179 - с т а т ь я. Опекунду жана попечителди тандоо

Опекунду же попечителди тандаган кезде анын өздүк сапаттары, бул милдеттерди аткарууга жөндөмдүүлүгү, аны менен опекага же попечителдик кылууга муктаж болгон адамдын ортосунда болгон мамилелер, ошондой эле эгерде мүмкүн болсо, попечителдикке алынууга муктаж болгондун каалоосу эске алынууга тийиш. Ден соолугуна байланыштуу өзүнүн укугун өз алдынча коргой албаган жана өз милдетин аткара албаган жашы жеткен жөндөмдүү адамга попечителдикке алынууга муктаж болгон попечитель анын макулдугу менен гана тандап алынышы мүмкүн.

180 - с т а т ь я. Опекундукка жана попечителдикке дайындала албай турган адамдар

Опекундукка жана попечителдикке төмөндөгүлөрдү дайындоого болбойт:

18 жашка толбогон адамдар;

сот тарабынан жөндөмдүүлүгү жок же жөндөмдүүлүгү чектелген деп табылган адамдар;

ата-энелик укугунан сот тарабынан ажыратылган адамдар;

өздөрүнө жүктөлгөн милдеттерди тийиштүү даражада аткарбагандыгы үчүн опекундук же попечителдик кылуу милдеттеринен четтетилген адамдар;

бала асырап алып, бирок асыранды балага карата өз милдеттерин тиешелүү даражада аткарбагандыгынын натыйжасында асырап алуу укугу жокко чыгарылган адамдар.

181 - с т а т ь я. Опекундардын жана попечителдик кылуучулардын иштерине контролдук кылуу

Опекундардын жана попечителдердин иштерине контролдук кылуу попечениеге алынгандардын турган жериндеги опека жана попечителдик кылуу органдары тарабынан жүзөгө ашырылат.

Контролдукту жүзөгө ашыруунун тартиби жана формасы опека жана попечителдик кылуу органдары жөнүндөгү Жобонун негизинде жүргүзүлөт.

182 - с т а т ь я. Мамлекеттик мекемелердин же коомдук уюмдардын тарбиясында же кароосунда турган адамдарга опека жана попечителдик кылуу

Балдар мекемелеринде тарбияланып жаткан балдарга, ошондой эле опекага же попечителдикке алынууга муктаж болгон жашы жеткен адамдар тиешелүү мекемелерге жайгаштырылган болсо, алардын үстүнөн опекундар жана попечителдер дайындалбайт. Бул адамдарга карата опекундук жана попечителдик кылуучулардын милдеттерин аткаруу алар кароосунда турган мекемелердин администрацияларына жүктөлөт.

Бул адамдардын мүлктүк кызыкчылыктарын коргоо үчүн (пенсияларын алуу, мүлкүн башкаруу ж. у. с.) зарыл учурларда алардын мүлкүнө опекун дайындалышы мүмкүн.

183 - с т а т ь я. Опекундун жана попечителдик кылуучунун жашы жетпегендерди тарбиялоо жана алардын укуктарын коргоо боюнча милдеттери

Жашы жетпегендердин опекундары жана попечителдери өзүнүн кароосуна алгандарын тарбиялоого, алардын дени сак өсүшү жана окуусу жөнүндө камкордук көрүүгө, коомдук пайдалуу эмгекке даярдоого, социалисттик коомдун татыктуу мүчөлөрү кылып өстүрүүгө, алардын укуктарын жана талаптарын коргоого милдеттүү.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

184 - с т а т ь я. Опекундардын жана попечителдердин өздөрү кароосуна алган жашы жеткен адамдардын таламдарын жана укуктарын коргоо боюнча милдеттери

Опекундар жана попечителер өздөрүнүн опекасына же попечителдигине алынган жашы жеткен адамдар жөнүндө, бул адамдарга зарыл болгон турмуш-тиричилик шарттарын түзүү, аларды тейлөө жана дарылоону камсыз кылуу жөнүндө кам көрүүгө, алардын укуктары менен таламдарын коргоого милдеттүү.

Жин оорулуунун опекундары мындан тышкары өзүнүн кароосундагы адамга медициналык жардамдын үзгүлтүк-

сүз дайыма жүргүзүлүшүнө да көз салып турууга милдеттүү.

Аракет-жөндөмдүүлүгү чектелген деп табылган адамдарга попечителдик кылуунун милдеттери Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 15-статьясына ылайык белгиленет.

185-статья. Опекундун (попечителдин) жана опекага алынгандардын бирге жашап турууга милдеттүүлүгү

Опекун жана попечитель өзүнүн кароосуна алынган адам менен бирге жашап турууга милдеттүү.

Эгерде айрым туруу опекага алынган адамдын тарбиясына жана анын укуктары менен таламдарын коргоого терс таасир тийгизбесе, айрым учурларда опека жана попечителдик кылуу органдары тарабынан он алты жашка толгон опекага алынган адам менен попечителдин айрым жашашына уруксат берилиши мүмкүн.

Жашоо ордунун алмашылышы жөнүндө опекун жана попечитель опека жана попечителдик кылуу органдарына дайыма билдирип турууга милдеттүү.

Попечителдердин өздөрүнүн попечениесиндеги аракет-жөндөмдүүлүгү бар граждандар жана аракет-жөндөмдүүлүгү сот тарабынан чектелген деп табылган адамдар менен бирге жашап турушу милдеттүү түрдө зарыл эмес.

186-статья. Балдарды законсуз кармап турган адамдардан аларды өздөрүнө кайтарып берүүнү талап кылууга опекундун жана попечителдин укугу

Опекун жана попечитель өзүнүн опекасында жана попечениесиндеги балдарды законсуз кармап турган адамдардан кайтарып берүүнү сот аркылуу талап кылууга акылуу.

187-статья. Опекага алынган жин оорулуу адам айыгып кеткен учурда опеканы алып таштоо жөнүндө өтүнүч кылууга опекундун милдеттүүлүгү

Жин оорулуунун опекуну өзүнүн опекасындагы адам айыгып кеткен учурда аны аракет жагынан жөндөмдүү деп таануу жөнүндө жана андан опеканы алып таштоо тууралу өтүнүч менен сотто иш козгоого милдеттүү.

188-статья. Опекундардын жана попечителдердин граждандык-укук милдеттери

Опекундар өздөрүнүн опекасына алынгандардын законду өкүлү болуп саналат жана алардын атынан алардын кызыкчылыктарына ылайык зарыл болгон бардык мүмкүндүктөрдү жасайт.

Попечителдер попечениесинде болгон адамдарга өз укуктарын жүзөгө ашырууда жана өз милдеттерин аткарууда көмөк көрсөтөт жана аларды үчүнчү тараптын кыянаттыгынан коргойт.

Он бештен он сегиз жашка чейинки жашы жетпегендердин попечителдери алардын жашы жетпегендер закон боюнча өз алдынча жасоого укугу болбогон бүтүмдөрдү жасоого макулдугун беришет.

Аракет-жөндөмдүүлүгү чектелген адамдардын попечителдери бул адамдардын өздөрүнө тиешелүү болгон төлөөлөрүн алууга жана алган акча суммаларын жана башка мүлктөрүн башкарууга Кыргыз ССРинин Граждандык кодексинин 15-статьясына ылайык макулдугун беришет.

189-статья. Ата-энелер жана бала асыроочулар өздөрүнүн балдарынын опекундары жана попечителдери катарында

Ата-энелер жана бала асыроочулар атайын дайындоосуз эле өздөрүнүн жашы жетпеген балдарынын опекундары жана попечителдери болуп эсептелишет.

190-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдарынын алдын ала уруксаты талап кылынуучу бүтүмдөр

Опека жана попечителдик кылуу органдарынын алдын-ала уруксаты болмоюнча тиричилик бүтүмдөрүнөн башка бүтүмдөрдү опекага алынган адамдын атынан жасоого опекундун укугу жок, ал эми попечителдин буга макулдугун берүүгө акысы жок. Атап айтканда, нотариус күбөлөндүрүүнү жана атайын каттоону талап кылуучу договорлорду түзүү, опекага алынган адамга таандык болгон укуктардан отказ кылуу, мүлктү бөлүү, турак жай аянтын бөлүү же алмаштыруу, мүлктү алып коюу үчүн опека жана попечителдик кылуу органдарынан алдын ала уруксат талап кылынат.

Опекага алынган адамдардын таламдарын коргоо зарылдыгына ылайык, опека жана попечителдик кылуу органдары опекага алынган адамдын салымын (вкладын) башкаруу жагынан ата-энелердин бирөөнүн же опекундун укугун чектөөгө акылуу.

191-статья. Опекун жана попечитель жасоого укугу болбогон бүтүмдөр

Опекун жана попечитель, алардын аялдары же күйөөлөрү жана жакын туугандары опекага алынган адам менен бүтүм кылууга акысы жок, ошондой эле опекага алынган адам менен опекундун же попечителдин аялынын же күйөөсүнүн жана жакын туугандарынын ортосунда бүтүм түзгөн же соттук иштерди жүргүзгөн кезде анын опекасында жана попечениесинде болгон адамдын атынан өкүлдүккө акысы жок.

Опекага алынган адамдын атынан белек кылуу договорун түзүүгө опекунга уруксат берилбейт.

192-статья. Опекундук жана попечителдик милдеттердин акысыз аткарылышы

Опекага жана попечителдик кылуу боюнча милдеттер акысыз аткарылат.

Опекага алынган адамдын мүлкү кирешe берип турса, опека жана попечителдик кылуу органдары сарп кылынуучу эмгекти жана алынган кирешенин көлөмүнө жараша опекунга же попечителге акы төлөөнү белгилеши мүмкүн.

193-статья. Опекага алынгандарды багуу

Опекун жана попечитель өзүнүн опекасы жана попечениесине алынган адамдарды багууга милдеттүү эмес.

Опекага алынган адамды багууга опекун же попечитель тарабынан жумшалган чыгымдар ушул Кодекстин 194-статьясында белгиленген тартипте опекага алынган адамдын каражаттарынан кайтарып алынат.

Опекага алынган адамды багууга жетиштүү каражаттар болбогондо опека жана попечителдик кылуу органдары аны багууга пособие белгилейт.

194-статья. Опекага алынгандардын күндөлүк кирешелерин башкаруу

Пенсия, пособие, алименттер жана башка күндөлүк түшүүчү каражаттар катарында опекага алынган адамга тиешелүү суммалар опекундун же попечителдин карамагына келип түшөт жана ал каражаттар опекага алынгандарды багууга жумшалат.

Он беш жаштан он сегиз жашка чейинки жашы жетпегендер эмгек акыларын, стипендияларын, өзүлөрүнүн авторлук жана ойлоп чыгаруучулук уктарын жүзөгө ашыруунун натыйжасында алган акыларын Кыргыз ССРинин

Граждандык кодексинин 13-статьясынын эрежелерине ылайык өз алдынча сарптоого акылуу.

Ден соолугуна байланыштуу попечителдин карамасында турган жашы жеткен жана аракет-жөндөмдүүлүгү бар адамга тиешелүү суммаларды попечитель анын макулдугу менен гана чыгымдай алат.

195-статья. Опекага алынгандардын мүлкүн башкаруу

Опекага алынгандардын мүлкүн башкаруунун тартиби аларга таандык болгон мүлкү, акча суммаларын жана башка баалуу мүлктөрдү сактоонун жана аларды алып коюунун, мүлктү сактоого жана башкарууга байланыштуу болгон башка аракеттерди жасоонун шарттары жана тартиби ошондой эле опекага алынгандардын мүлктөрүн башкаруу жана сактоо боюнча опекундардын жана попечителдердин отчетунун тартиби жана формасы опека жана попечителдик кылуу органдары жөнүндөгү Жобо тарабынан белгиленет.

196-статья. Опекундардын жана попечителдердин аракеттери жөнүндө даттануу

Ар кандай адам, алардын ичинде опекага алынгандар да, опекундардын жана попечителдердин аракеттери жөнүндө опекага алынгандын турган жериндеги опека жана попечителдик кылуу органдарына даттана алышат.

197-статья. Опекундук жана попечителдик милдеттерди аткаруудан бошотуу

Балдарды ата-энесинин тарбиясына кайтарып берген учурда, балдарды асырап алып кетсе же болбосо опекага же попечителдикте болгон адам мамлекеттик же коомдук мекемелерге жайгаштырылса опека же попечителдик кылуу органдары опекунду же попечителди өздөрүнүн милдеттерин аткаруудан бошотот.

Опека жана попечителдик кылуу органдары опекундун же попечителдин өз милдетин аткаруудан бошотуу жөнүндөгү өтүнүчүнүн себептерин жүйөлүү деп тапса (опекун же попечитель оорун калса, алардын материалдык шарттары өзгөрсө, опекага алынган адам менен зарыл байланыш болбой калса ж. у. с.), алар өздөрүнүн өтүнүчү боюнча өз милдеттерин аткаруудан бошотулушу мүмкүн.

V БӨЛҮМ

ГРАЖДАНДЫК АБАЛДЫН АКТЫЛАРЫ

16-ГЛАВА

ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

205-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоо

Граждандык абалдын актыларын каттоо мамлекеттин жана коомдун кызыкчылыктарын, ошондой эле граждандардын өздүк жана мүлктүк укуктарын жана таламдарын коргоо максаттарында белгиленет.

Төрөлгөндүгү, өлгөндүгү, никелешкендиги, никеден ажырашкандыгы, бала асырап алгандыгы, атасы ким экендигин аныктоо, атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүү граждандык абалдын актыларын жазуучу мамлекеттик органдарда катталууга тийиш.

206-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоочу органдар

Граждандык абалдын актыларын каттоо эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советтеринин аткаруу комитеттеринин граждандык абалдын актыларын жазуу бөлүмдөрүндө (бюроларунда), ал эми поселкаларда жана калк жашаган айылдык жерлерде эл депутаттарынын поселкалык жана айылдык Советтеринин аткаруу комитеттеринде жүргүзүлөт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

207-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоочу органдардын аткаруучу милдеттери

Эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советтеринин аткаруу комитеттеринин граждандык абалдын актыларын жазуу бөлүмдөрү (бюролору) төрөлгөндүктү, никелешүүнү, никеден ажырашууну, бала асырап алууну (кыз асырап алууну), аталыкты аныктоону, фамилиясын, атын жана атасынын атын өзгөртүүнү, өлгөндүктү каттоону жүргүзөт, граждандык абалдын актыларын жазууну өзгөртөт, толуктайт, ондойт жана жоёт, жоголгон жазууларды калыбына келтирет, акты китепчелерин сактайт жана күбөлүктөрдү кайталап берүүнү жүргүзөт.

Эл депутаттарынын поселкалык жана айылдык Советтеринин аткаруу комитеттери төрөлгөндүктү, никелешүүнү, никеден ажырашууну, аталыкты аныктоону, өлгөндүктү каттоону жүргүзөт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

208-статья. Акт китепчелери. Граждандык абалдын актыларын каттоонун эрежелери

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закон Негиздерине ылайык граждандык абалдын актыларынын жазылышын өзгөртүүнүн, калыбына келтирүүнүн жана жоюунун тартибин белгилөөчү Негизги жоболор, ошондой эле граждандык абалдын актыларын каттоо китепчелеринин формалары жана да бул китепчелердеги жазуулардын негизинде берилүүчү күбөлүктөрдүн формалары, актылык китепчелерди сактоонун тартиби жана мөөнөттөрү СССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

Граждандык абалдын актыларын каттоонун эрежелери Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан бекитилүүчү Инструкцияда белгиленет.

(1-бөлүгү, Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

209-статья. Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзүү үчүн көрсөтүлүүчү документтер

Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзгөн кезде граждандык абалдын актыларын жазуучу органдарда каттоого тиешелүү болгон фактыларды ырастоочу документтер жана да кайрылуучулардын өзүн күбөлөндүрүүчү документтер көрсөтүлүүгө тийиш.

Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзүү үчүн зарыл документтердин тизмеси граждандык абалдык актыларын каттоонун тартиби жөнүндөгү Инструкция тарабынан белгиленет.

210-статья. Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзүү

Граждандык абалдын актыларын каттоочу китепчеге киргизилген ар бир жазуу кайрылган адамдарга окулуп берилүүгө, жазууну жүргүзгөн кызмат адамы тарабынан кол коюлууга жана печать басылууга тийиш.

Граждандык абалдын актыларын жазуунун жүргүзүлгөндүгү жөнүндө кайрылуучу тиешелүү күбөлүк берилет.

211-статья. Граждандык абалдын актыларын жазуунун тууралыгын талашуу тартиби

Жетиштүү негиздер болгондо жана кызыкчылыгы бар адамдардын ортосунда талаштар болбосо, граждандык абалдын актыларындагы жазуулардагы каталарды оңдоо жана ага өзгөртүүлөрдү киргизүү граждандык абалдын актыларын жазуу органдары тарабынан жүргүзүлөт. Граждандык абалдын актыларын жазуу органдары жазууларды оңдоодон же өзгөртүүдөн отказ кылса алардын аракеттери жөнүндө сотко даттанууга болот.

Кызыкчылыктары бар адамдардын ортосунда талаштар келип чыкса, жазууларды оңдоо соттун чечиминин негизинде жүргүзүлөт.

212-статья. Граждандык абалдын актыларын жазуучу органдардын кызмат адамдарынын жоопкерчилиги

Граждандык абалдын актыларын каттоодон негизсиз отказ кылгандыгы үчүн, ошондой эле каттоону билип туруп туура эмес жүргүзүп, мамлекеттик же коомдук кызыкчылыктарга, же болбосо граждандардын закон тарабынан корголуучу укуктарына, таламдарына зыян келтирилгендиги үчүн, бала асырап алуунун жашыруун сырын ашкерелегендиги үчүн граждандык абалдын актыларын жазуу органдарынын кызмат адамдары закондо белгиленген тартипте жоопко тартылууга тийиш.

213-статья. Мамлекеттик пошлина

Төрөлгөндүктү, өлгөндүктү, бала асырап алгандыкты (кыз асырап алгандыкты) жана аталыкты аныктоону граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында каттоо, аталыкты аныктоо, бала асырап алуу (кыз асырап алуу) учурларында туулгандыгы тууралу, ошондой эле граждандык абалдын актыларын каттоо кезинде жиберилген каталыктарга байланыштуу актыларын жазууларын өзгөртүүдө, толуктоодо жана оңдоодо күбөлүктөрдү берүү СССР закондоруна ылайык мамлекеттик пошлина алынбастан жүргүзүлөт.

Никелешүүнү, никеден ажырашууну, фамилиясын, атын жана атасынын атын өзгөртүүнү каттагандык үчүн, ошондой эле төрөлгөндүк, никелешүү, никеден ажырашуу жана өлгөндүк жөнүндө актылардагы жазууларды өзгөртүүгө, толуктоого, оңдоого жана калыбына келтирүүгө байланыштуу күбөлүк бергендик жана граждандык абалдын

актыларын каттоо жөнүндө кайталап күбөлүк бергендик үчүн СССР Министрлер Совети тарабынан белгиленген өлчөмдө мамлекеттик пошлина алынат.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл, 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

17-ГЛАВА

ТӨРӨЛГӨНДҮКТҮ КАТТОО

214-статья. Төрөлгөндүктү каттоо тартиби

Төрөлгөндүктү каттоо граждандык абалдын актыларын жазуучу органдарда баланын төрөлгөн жеринде же анын ата-энесинин же болбосо алардын биринин турган жеринде жүргүзүлөт.

Граждандык абалдын актыларын жазуу органдары төрөлгөндүктү жазууну салтанаттуу шарттарда жүргүзүүнү камсыз кылат.

215-статья. Төрөлгөндүктү каттоо жөнүндө билдирүү

Төрөлгөндүк жөнүндөгү билдирүү ооз эки же кат жүзүндө ата-энелер же алардын бирөө тарабынан, ал эми ата-энелери ооруп же өлүп калган учурларда, же болбосо башка себептер менен алардын билдирүүгө мүмкүндүгү болбосо, туугандары же бала төрөлгөндө энеси жактан медициналык мекемени администрациясы, ошондой эле башка адамдар тарабынан жасалат.

216-статья. Төрөлгөндүк жөнүндө билдирүүнүн мөөнөттөрү

Төрөлгөндүк жөнүндө билдирүү бала төрөлгөндөн кийин бир айдан кечиктирилбестен, ал эми бала өлүү төрөлсө, үч суткадан кечиктирилбестен жасалууга тийиш.

217-статья. Баланын фамилиясын, атын, атасынын атын жана ата-энеси жөнүндөгү маалыматтарды жазуунун тартиби

Баланын төрөлгөндүгүн каттоодо анын фамилиясын, аты жана атасынын аты, ошондой эле анын ата-энеси жөнүндөгү маалыматтар ушул Кодекстин 67, 69—72-статьяларында каралган эрежелерге ылайык жазылат.

Аталык аныкталбаган учурларда баланын атасынын улуту энесинин көрсөтүүсү боюнча жазылат.

218-статья. Никеден ажырашкандан, нике анык эмес деп табылгандан же атасы өлгөн учурдан кийин төрөлгөн балдарды каттоо

Никеде турган кезде боюна бүтүп, бирок никеден ажырашкандан кийин, же нике анык эмес деп табылгандан кийин, же энеси менен катталган никеде турган адам өлгөндөн кийин туулган баланы каттоо, эгерде никеден ажырашкан күндөн тартып, нике анык эмес деп табылган, же болбосо атасы өлгөн күндөн тартып бала төрөлгөн күнгө чейин он айдан ашпаган убакыт өтсө, ата-энеси никеде турган баланы каттагандай эле тартипте жүргүзүлөт.

18-ГЛАВА

ӨЛГӨНДҮКТҮ КАТТОО

219-статья. Өлгөндүктү каттоо тартиби

Өлүктү каттоо ал адамдын өлгөн жериндеги же анын өлгөнгө чейин жашап турган жериндеги граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында жүргүзүлөт.

Адамды өлдү деп жарыялоо же өлгөндүктүн фактысын аныктоо жөнүндө соттун чечими боюнча өлгөндү каттоо ошол чечимди чыгарган соттун турган жериндеги граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында жүргүзүлөт.

220-статья. Өлгөндүк жөнүндө билдирүү

Өлгөндүк жөнүндө билдирүү өлгөндүн туугандары, коңшулары турак жай-эксплуатациялык уюмдардын кызматкерлери, ошондой эле адам өлгөн медициналык мекеменин администрациясы жана башка адамдар тарабынан жасалышы мүмкүн.

221-статья. Өлгөндү каттоо жөнүндө билдирүү мөөнөтү

Адам өлгөн күндөн же өлгөн адам табылган убакыттан кийин үч суткадан кечиктирилбестен өлгөндүк жөнүндө билдирүү жасалууга тийиш.

19-ГЛАВА

НИКЕНИ КАТТОО

222-статья. Никени каттоо орду

Граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никени каттоо никелешүүчүлөрдүн биринин же алардын ата-энелеринин жашап турган жеринде жүргүзүлөт.

223-статья. Никелешүү жөнүндө арыз

Никелешүүнү каалагандар ушул Кодекстин 222-статьясында көрсөтүлгөн граждандык абалдын актыларын жазуу органдарынын бирине өздөрүнүн каалоосу боюнча арыз беришет.

Никелешүүгө ушул Кодекстин 17—19-статьяларында каралган тоскоолдуктардын жок экендигин, ошондой эле алардын ар кимиси мурда никеде болгон же болбогондугун жана балдары бар же жоктугун арызында көрсөтүүлөрү тийиш.

224-статья. Никелешүүчүлөрдү никени каттоонун шарттары жана тартиби, алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштыруу

Арызды кабыл алган граждандык абалдын актыларын жазуу органы никени каттоонун шарттары жана тартиби менен никелешүүчүлөрдү тааныштырууга, ден соолук жана үй-бүлөлүк абалы жагынан бул адамдар өз ара тааныштыктарын, ошондой эле келечектеги эрди-катын жана ата-эне катарында алардын укуктарын жана милдеттерин түшүндүрүүгө, никелешүүгө тоскоолдук болуучу жагдайларды жашыргандыктары үчүн жоопту болушаары жөнүндө аларга эскертүүгө милдеттүү.

225-статья. Никени каттоо

Никени каттоо күнү никелешүүчү адамдардын макулдугу боюнча дайындалат.

Никени каттоо күнү дайындалган кезде алардын салтанаттуу шартта никелешүүнү каалагандыктары аныкталат.

Никени жазуу никелешүүчүлөрдүн катышуусу менен жүргүзүлөт.

226-статья. Никелешүүнү каттоого болбой турган тоскоолдуктар жөнүндө билдирүү

Эгерде граждандык абалдын актыларын жазуу органдарына никени каттоого чейин никелешүүгө болбой турган закондуу тоскоолдуктар жөнүндө билдирүү келип түшсө, никени каттоо тиешелүү текшерүүнү жүргүзгөнгө чейин бир айдан ашпаган мөөнөткө кийинкиге калтырылат.

227-статья. Никелешкендик жөнүндө эрди-катындын документтерине жазуу

Никенин катталгандыгы жөнүндө граждандык абалдын актыларын жазуу органы никелешкендердин паспортторуна же өзүн күбөлөндүрүүчү башка документтерине белги

коёт, ал белгиде ар биринин документине экинчисинин фамилиясы, аты, атасынын аты, туулган жылы, нике катталган жер жана убактысы көрсөтүлөт.

20-ГЛАВА

НИКЕДЕН АЖЫРАШУУНУ КАТТОО

228-статья. Никеден ажырашууну каттоо орду

Никеден ажыраштырууну каттоо эрди-катындын же алардын биринин жашап турган жериндеги граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында жүргүзүлөт.

229-статья. Соттун чечиминин негизинде никеден ажырашууну каттоо

Соттун чечиминин негизинде никеден ажыратууну каттоо эрди-катындын биринин же экөөнүн тең арызы боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органы тарабынан жүргүзүлөт.

Эрди-катындын бирөөнүн гана арызы боюнча ажырашууну каттаган учурда нике жоюлду деп эсептелет, бирок никеден ажырашуу жөнүндө күбөлүктү алганга чейин эрди-катындын экинчиси жаңыдан никелешүүгө акысы жок.

230-статья. Эрди-катындын өз ара макулдугу боюнча никеден ажырашууну каттоо

Жашы жетпеген балдары болбогон эрди-катындын өз ара макулдугу боюнча никеден ажырашууну каттоо ажырашуу жөнүндө алардын биргелешип берген арызынын негизинде граждандык абалдын актыларын жазуу органы тарабынан жүргүзүлөт. Өздөрүнүн арызында эрди-катын никеден ажырашуута өз ара макул болгондуктарын жана жашы жетпеген балдары жок экендигин ырастоого милдеттүү.

Ажырашууну каттоо эрди-катын арыз берген күндөн баштап үч айлык мөөнөт өткөндөн кийин жүргүзүлөт.

Эгерде эрди-катындын бирөө жүйөөлүү себептер менен граждандык абалдын актыларын жазуу органына келе албаса жана никеден ажырашууга анын макулдугун ырастоочу тиешелүү түрдө күбөлөндүрүлгөн арызы болсо, никеден ажырашууну каттоо эрди-катындын бирөөнүн катышуусуз эле жүргүзүлүшү мүмкүн.

231-статья. Эрди-катындын бирөөнүн арызы боюнча никеден ажырашууну каттоо

Ушул Кодекстин 49-статьясында көрсөтүлгөн жагдайлар боюнча никеден ажырашууну каттоо эрди-катындын бирөөнүн арызы боюнча жүргүзүлөт.

Берилген арыз жөнүндө камактагы күйөөсүнө же аялына, же болбосо жөндөмдүүлүгү жок күйөөсүнүн же аялынын опекунуна билдирилет. Бул билдирүүдө жалпы мүлктү бөлүштүрүү же эрди-катындын бирөөнү багууга каражаттарды өндүрүү, же болбосо балдар жөнүндө талаштар болсо, аларды тактоо үчүн убакыт белгиленет.

Талаштардын жоктугу жөнүндө билдирүүнү алгандан кийин же болбосо билдирүүгө белгиленген мөөнөттүн ичинде жооп келбеген учурда граждандык абалдын актыларын жазуу органы никеден ажырашууну каттоону жүргүзөт.

Жооп алуу үчүн белгиленген мөөнөт үч айдан ашпоого тийиш.

232-статья. Күбөлүктөрдү берүү жана никеден ажырашкандык жөнүндө документтерге белги коюу

Никеден ажырашуу катталгандан кийин арыз берүүчүгө никеден ажыратылгандык жөнүндө күбөлүк берилет жана анын паспортуна же өзүн күбөлөндүрүүчү башка документине бул жөнүндө белги коюлат.

Эрди-катындын бирөөнүн арызы боюнча никеден ажырашуу катталган болсо, эрди-катындын экинчисинин адреси белгилүү болсо граждандык абалдын актыларын жазуу органы бул жөнүндө ага кабар берет, ошондой эле ал жашап турган жердеги граждандык абалдын актыларын жазуу органына да бул жөнүндө билдирет.

233-статья. Никеден ажырашууну каттоо кезинде эрди-катындын никелешкенге чейинки фамилиясын берүү

Никелешкенге чейинки фамилиясын алууну каалаган эри же аялы никеден ажырашууну каттоо учурунда бул жөнүндө граждандык абалдын актыларын жазуу органына билдириши керек. Эрине же аялына никелешкенге чейинки фамилиясы берилгендиги жөнүндө граждандык абалдын актыларын жазуу органдары тийиштүү жазуу жүргүзүшөт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

21-ГЛАВА

БАЛА АСЫРАП АЛУУНУ КАТТОО

234-статья. Бала асырап алууну каттоонун тартиби

Бала асырап алууну каттоо бала асырап алуучулардын же алардын биреөнүн арызы боюнча же опека жана попечителдик кылуу органдарынын билдирүүсү боюнча эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин бала асырап алуу жөнүндөгү чечиминин негизинде чечим чыгарылган жерде жүргүзүлөт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

235-статья. Асыранды баланын туулгандыгы жөнүндөгү жазууга өзгөртүүлөр киргизүү

Граждандык абалдын актыларын жазуу органы бала асырап алуу жөнүндөгү жазуунун негизинде баланын туулгандыгы жөнүндө — жазууларга тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизет жана туулгандык жөнүндө жаңы күбөлүк берет.

236-статья. Бала асырап алуу жөнүндөгү жазууларды жоюу

Бала асырап алуу анык эмес деп табылган учурда граждандык абалдын актыларын жазуу органы бала асырап алуу жөнүндөгү жазууларды жоёт жана асыранды баланын туулгандыгы жөнүндөгү жазууларда бала асырап алынганга чейинки бардык алгачкы маалыматтарды калыбына келтирет.

Бала асырап алууну жокко чыгаруу жөнүндө соттун мыйзамдуу күчүнө кирген чечиминин негизинде граждандык абалдын актыларын жазуу органы бала асырап алуу жөнүндөгү жазууларга асырап алуунун жокко чыгарылгандыгы жөнүндө белги коёт жана туулгандык жөнүндөгү жазууларда соттун чечимине ылайык алгачкы маалыматтарды калыбына келтирет.

22-ГЛАВА

АТАЛЫКТЫ АНЫКТООНУ КАТТОО

237-статья. Аталыкты аныктоону каттоо тартиби

Аталыкты аныктоону каттоо бул жөнүндө ата-эненин биргелешкен арызынын же соттун чечиминин негизинде, ал эми энеси өлгөндө, энеси аракет жөндөмдүүлүгү жок деп табылса, ал энелик укуктан ажыратылса, же анын жашаган жерин аныктоого мүмкүндүк болбосо, атасынын арызы боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдары тарабынан жүргүзүлөт.

Жашы жеткен балдардын атасын аныктоону каттоо алардын макулдугу боюнча гана жүргүзүлөт.

(2-бөлүгү Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

238-статья. Аталыкты аныктоону каттоочу орун

Аталыкты аныктоону каттоо ата-эненин биреөнүн турган жеринде же аталыкты аныктоо жөнүндө соттун чечими чыккан жерде жүргүзүлөт.

239-статья. Атасы жөнүндөгү маалыматтарды баланын туулгандыгы жөнүндөгү жазууларга жана күбөлүгүнө киргизүү

Аталыкты аныктоо жөнүндөгү жазуулардын негизинде граждандык абалдын актыларын жазуу органы атасы жөнүндөгү маалыматтарды баланын туулгандыгынын жазууларына киргизет жана ага туулгандыгы жөнүндө жаңы күбөлүк берет.

23-ГЛАВА

АТЫН, АТАСЫНЫН АТЫН ЖАНА ФАМИЛИЯСЫН ӨЗГӨРТҮҮНҮ КАТТОО

240-статья. Атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүүнү каттоо

СССРдин граждандары жашы жеткен кезде атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртсө, аны каттоо алардын туруктуу жашап турган жериндеги эл депутаттарынын райондук, шаардык, шаардагы райондук Советинин аткаруу комитетинин граждандык абалдын актыларын жазуу бөлүмүндө (бюросунда) жүргүзүлөт.

(Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун 1980-жыл 29-апрелдеги Указынын редакциясында).

241-статья. Атын жана фамилиясын өзгөрткөн адамдардын балдарынын туулгандыгы жөнүндөгү акты жазууларына өзгөртүүлөрдү киргизүү

Атасы өзүнүн атын өзгөртүп каттагында анын жашы жетпеген балдарынын атасынын аты да өзгөрөт. Анын жашы жеткен балдары граждандык абалдын актыларын жа-

зуу органына өздөрү арыз берген учурда гана алардын атасынын аты өзгөрүлөт.

Жашы жетпеген балдарынын фамилиясы ата-энесинин экөөнүн тең фамилиясы өзгөргөндө өзгөрүлөт. Эгерде ата-энесинин бирөө гана фамилиясын өзгөртсө, жашы жетпеген балдардын фамилиясын өзгөртүү жөнүндөгү маселе ата-энесинин өз ара келишүүсү менен чечилет, ал эми алар келише албаган бул маселе опека жана попечителдик кылуучу органдар тарабынан чечилет.

242-статья. Атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүүгө байланыштуу граждандык абалдын актыларын каттоонун негизинде жаңы күбөлүктөрдү берүү

Эгерде аты, атасынын аты жана фамилиясы өзгөртүлгөн жазуулардын негизинде граждандык абалдын актыларынын жазууларына (туулгандыкты, никени каттоого ж. б.) тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилсе, граждандык абалдын актыларын жазуу органдары мурда берилген күбөлүктөрдү жоёт да, жаңы күбөлүктөрдү берет.

VI БӨЛҮМ

НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ СОВЕТТИК ЗАКОНДОРДУ ЧЕТ ӨЛКӨЛҮК ГРАЖДАНДАРГА ЖАНА ГРАЖДАНДЫГЫ ЖОК АДАМДАРГА КОЛДОНУУ. ЧЕТ МАМЛЕКЕТТЕРДИН НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ ЗАКОНДОРУН ЖАНА ЭЛ АРАЛЫК ДОГОВОРЛОРДУ КОЛДОНУУ

24-ГЛАВА

НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ СОВЕТТИК ЗАКОНДОРДУ ЧЕТ ӨЛКӨЛҮК ГРАЖДАНДАРГА ЖАНА ГРАЖДАНДЫГЫ ЖОК АДАМДАРГА КОЛДОНУУ

243-статья. Нике жана үй-бүлө мамилелеринде чет өлкөлүк граждандардын жана граждандыгы жок адамдардын укуктары жана милдеттери

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык Кыргыз ССРинде чет өлкөлүк граждандар нике жана үй-бүлө мамилелеринде советтик граждандар менен бирдей укуктардан пайдаланышат жана милдеттерди аткарышат. ССР Союзунун закондору менен кээ бир чектөөлөр белгиленишин мүмкүн.

Кыргыз ССРинде туруктуу жашашкан граждандыгы жок адамдар нике жана үй-бүлө мамилелеринде советтик граждандар менен бирдей укуктардан пайдаланышат жана милдеттерди аткарышат.

244-статья. Кыргыз ССРинде советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен жана чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрү

Кыргыз ССРинде советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен никелешүүлөрү, ошондой эле чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрү советтик закондор боюнча жүргүзүлөт.

СССРде чет мамлекеттердин посольстволорунда же консульстволорунда чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрү, эгерде бул адамдар никелешкен кезде элчини же консулду дайындаган мамлекеттин граждандары болуп саналышса, Кыргыз ССРинде өз ара макулдашкан шартта анык деп табылат.

245-статья. СССРдин консулдук мекемелеринде советтик граждандардын никелешүүлөрү

СССРдин чегинен тышкары жерлерде жашаган советтик граждандардын өз ара никелешүүлөрү ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык СССРде консулдук мекемелеринде жүргүзүлөт.

246-статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлердеги никелешүүлөрдү анык деп табуу

Советтик граждандардын өз ара никелешүүлөрү жана советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен никелешүүлөрү никелешүү жүргүзүлгөн жердеги колдонулуучу закон боюнча никелешүүнүн формаларын сактоо менен СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жүргүзүлсө, аны туура деп табуу үчүн ушул Кодекстин 17—19, 54-статьяларынан келип чыгуучу тоскоолдуктар жок болсо, бул никелешүүлөр Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

Тиийштүү мамлекеттердин закондору боюнча СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде түзүлгөн чет өлкөлүк граждандардын никелешүүлөрү Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

247-статья. Советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен никелешүүлөрүн жана чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрүн Кыргыз ССРинде ажыраштыруу. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде болгон ажырашууларды туура деп табуу

Советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен никелешүүлөрүн, ошондой эле чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрүн Кыргыз ССРинде ажыраштыруу советтик закондор боюнча жүргүзүлөт.

Советтик граждандар менен чет өлкөлүк граждандардын ортосунда тийиштүү мамлекеттердин закондору боюнча СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жүргүзүлгөн никеден ажыраштыруу, эгерде никеден ажыраштыруу учурунда эрди-катындын эч болбогондо бирөө СССРдин чегинен тышкаркы жерде жашап турган болсо, Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде советтик граждандардын ортосунда болгон никеден тийиштүү мамлекеттердин закондору боюнча ажыраштыруу, эгерде нике ажыратылган учурда эрди-катындын экөө тең СССРдин чегинен тышкаркы жерде жашаса, Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде чет өлкөлүк граждандардын ортосунда болгон никеден тийиштүү мамлекеттердин закондору боюнча ажыраштыруу Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык СССРдин чегинен тышкаркы жерде жашап турган советтик гражданин СССРдин чегинен тышкаркы жашаган эринин, же аялынын граждандыгына карабастан советтик сотто никеден ажырашууга укуктуу. Граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштырууга советтик закондор боюнча жол берилген учурларда нике СССРдин консулдук мекемелеринде ажыраштырылышы мүмкүн.

Чет өлкөлөрдө туруктуу жашап турушкан советтик граждандардын ортосунда болгон никеден ажыраштыруу жөнүндөгү иштер СССРдин Жогорку Сотунун тапшыруусу боюнча Кыргыз ССРинин сотторунда каралышы мүмкүн.

248-статья. Кыргыз ССРинде аталыкты белгилөө. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде белгиленген аталыкты туура деп табуу

Кыргыз ССРинде аталыкты белгилөө ата-эненин жана баланын граждандыгына жана алардын жашаган жерине карабастан советтик закондор боюнча жүргүзүлөт.

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында аталыкты белгилөөгө советтик закондор боюнча жол берилген учурларда баланын СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан жана эч болбогондо алардын бирөө СССРдин гражданини болуп эсептелген ата-энеси аталыкты белгилөө жөнүндө арыз менен СССРдин консулдук мекемелерине кайрылууга укуктуу.

249-статья. Советтик граждандар болуп саналышкан жана СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан балдарды асырап алуу. Чет өлкөлүк граждандардын Кыргыз ССРинде балдарды асырап алуусу жана чет өлкөлүк граждандар болуп саналышкан балдарды асырап алуу

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык советтик гражданин болуп саналган жана СССРдин чегинен тышкаркы жерде жашап турган баланы асырап алуу СССРдин консулдук мекемесинде жүргүзүлөт.

Эгерде асырап алуучу адам советтик гражданин болбосо, Кыргыз ССРинин гражданини болуп саналган баланы асырап алуу үчүн Кыргыз ССРинин Агартуу министерствосунан уруксат алуу зарыл.

Кыргыз ССРинин гражданини болуп саналган бала СССРдин территориясынан тышкары өлкөдө жашап турганда аны асырап алууга Кыргыз ССРинин Агартуу министерствосунун алдын ала уруксаты болсо, ал өлкөнүн органдарында каттоо менен асырап алуу да анык деп табылат.

Советтик граждандар болуп саналган балдарды Кыргыз ССРинде чет өлкөлүк граждандардын асырап алуусу, ошондой эле чет өлкөлүк граждандар болуп саналышкан

жана Кыргыз ССРинде жашап турушкан балдарды асырап алуу советтик закондор боюнча жүргүзүлөт.

Советтик граждандар болуп саналышкан балдарды Кыргыз ССРинин территориясында чет өлкөлүк граждандардын асырап алуусу ушул Кодекстин 14-главасында белгиленген жалпы негиздерде жүргүзүлөт. Мында ар бир айрым учурда Кыргыз ССР Министрлер Советинен ошол асырап алууга уруксат алынышы керек.

250-статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан советтик граждандарга жана Кыргыз ССРинде чет өлкөлүк граждандарга опека (попечителдик) белгилөө. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде белгиленген опеканы (попечителдикти) туура деп табуу

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан жашы жетпегендерге, аракет жөндөмдүүлүгү жок же аракет жөндөмдүүлүгү чектелген советтик граждандарга, ошондой эле Кыргыз ССРинде жашап турушкан чет өлкөлүк граждандарга опека (попечителдик) советтик закондор боюнча белгиленет.

СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашаган советтик граждандарга тийиштүү мамлекеттердин закондору боюнча белгиленген опека (попечителдик), эгерде опека (попечителдик) белгилөөгө же аны туура деп табууга СССРдин консулдук мекемеси тарабынан каршылык жок болсо, Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде чет өлкөлүк граждандарга тийиштүү мекемелердин закондору боюнча белгиленген опека (попечителдик) Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

251-статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан советтик граждандардын абалынын актыларын каттоо

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан советтик граждандардын граждандык абалынын актыларын каттоо СССРдин консулдук мекемелеринде жүргүзүлөт.

СССРдин консулдук мекемелеринде граждандык абалдын актыларын каттоо кезинде, эгерде бул адамдар Кыргыз ССРинин граждандары болуп эсептелишсе, ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондору колдонулат. Эгерде бул адамдар ар кайсы союздук республикалардын граждандары болуп эсептелсе же алардын кайсы республиканын граждандары экендиги аныкталбаса, анда алардын макулдашуусу боюнча, ал эми пикир келишпөөчүлүктөр пайда болгон учурда граждандык абалдын актысын каттоочу консулдун чечими боюнча союздук республикалардын биринин закондору колдонулат.

252-статья. Граждандык абалдын актыларын күбөлөндүрүү үчүн чет мамлекеттердин органдары берген документтерди туура деп табуу

СССРдин граждандарына, чет өлкөлүк граждандарга жана граждандыгы жок адамдарга карата тийиштүү мекемелердин закондору боюнча СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жүргүзүлгөн граждандык абалдын актыларын күбөлөндүрүү үчүн чет мамлекеттердин компетенттүү органдары тарабынан берилген документтер консулдук легализациясы болгондо Кыргыз ССРинде анык деп табылат.

25-ГЛАВА

ЧЕТ МАМЛЕКЕТТЕРДИН НИКЕ ЖАНА ҮЙ-БҮЛӨ ЖӨНҮНДӨГҮ ЗАКОНДОРУН ЖАНА ЭЛ АРАЛЫК ДОГОВОРЛОРДУ КОЛДОНУУ

253-статья. Чет өлкөлөрдүн нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорун колдонуу

Чет өлкөлөрдүн нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорун колдонуу же ошол закондорго негизделген граждандык абалдын актыларын туура деп табуу советтик түзүлүштүн негиздерине карама-каршы келсе, аларды колдонууга же туура деп табууга жол берилбейт.

254-статья. Эл аралык договорлорду колдонуу

ССР Союзунун жана союздук республикалардын Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунун негиздерине ылайык эгерде СССРдин эл аралык договорунда нике жана

үй-бүлө жөнүндөгү советтик закондордо көрсөтүлгөн эрежелерден башка эрежелер белгиленген болсо, анда эл аралык договордун эрежелери колдонулат.

Эгерде Кыргыз ССРинин эл аралык договорунда Кыргыз ССРинин нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорунда көрсөтүлгөндөн бөлөк эрежелер белгиленген болсо, Кыргыз ССРинин нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондору тууралуу ушундай эле тартип колдонулат.

МАЗМУНУ

Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексин бекитүү тууралу Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасынын закону 5
Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодекси . . 7

I БӨЛҮМ

Жалпы жоболор

1-глава

Негизи жоболор

1-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодексинин милдеттери 8
2-статья. Кыргыз ССРинин Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү кодекси тарабынан жөнгө салынуучу мамилелер. 8
3-статья. Үй-бүлөлүк мамилелерде аялдын жана эркектин тең укуктуулугу 9
4-статья. Граждандардын үй-бүлөлүк мамилелерде тең укуктуулугу 9
5-статья. Мамлекет тарабынан үй-бүлөнү коргоо. Энеликти коргоо жана кубаттоо 9
6-статья. Нике жана үй-бүлө мамилелеринин укук жагынан мамлекет тарабынан жөнгө салынышы . . 10

2-глава

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закон

7-статья. Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закон 10
8-статья. Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү законду Кыргыз ССРинде колдонуу 11

3-глава

Доонун эскиришин жана мөөнөттөрдү эсептөө

9-статья. Доонун эскириши 11
10-статья. Доонун эскирүү мөөнөтүнүн өтүшүнүн башталышы 11
11-статья. Доонун эскиришин колдонуунун тартиби . . 12
12-статья. Мөөнөттөрдү эсептөө 12

II БӨЛҮМ

НИКЕ

4-глава

Никелешүүнүн тартиби жана шарттары

13-статья. Никелешүү 12
14-статья. Никелешүүнү каттоонун укуктук мааниси . . 12

15-статья. Никелешүүнүн тартиби 12
16-статья. Никелешүүнүн салтанаттуулугу 13
17-статья. Никелешүүнүн шарттары 13
18-статья. Нике жашы 13
19-статья. Никелешүүгө жол бербоочу тоскоолдуктар . . 13

5-глава

Эрди-катындын укуктары жана милдеттери

20-статья. Эрди-катындын укуктарынын жана өз ара милдеттеринин башталыш мезгили 13
21-статья. Никелешкен кезде эрди-катындын фамилияны тандап алуу укугу 14
22-статья. Эрди-катындын өздүк укуктары жана милдеттери 14
23-статья. Эрди-катындын ортосундагы жалпы менчик . 14
24-статья. Эрди-катындын ортодогу жалпы мүлкту башкаруусу 14
25-статья. Эрди-катындын мүлкүн бөлүштүргөндө алардын жалпы менчигинен ар биринин үлүшүн аныктоо 15
26-статья. Эрди-катындын ортодогу жалпы мүлкүн бөлүштүрүү 15
27-статья. Эрди-катындын кредиттик мекемелердеги акчалай салымдарын бөлүштүрүү 15
28-статья. Эрди-катындын ар биринин өздүк менчиги . . 16
29-статья. Эрди-катындын ортосундагы мүлктүк бүтүмдөр 16
30-статья. Колхоздук түтүндүн мүчөлөрү болгон эрди катындын мүлккө укуктары 16
31-статья. Эрди-катындын мүлкүнөн өндүрүү 16
32-статья. Эрди-катындын бирин-бири багуу боюнча милдеттери 17
33-статья. Эрди-катындын никеден ажырашкандан кийин бирин-бири багуу укугунун сакталышы . . . 17
34-статья. Эрди-катындын бирин багуу үчүн экинчисинен алынуучу алименттердин өлчөмүн белгилөө . . 18
35-статья. Эрди-катындын бирин экинчиси багуу милдетинен бошотуу же бул милдетти мөөнөт менен чектөө 18
36-статья. Эринин же аялынын багылуу укугунан айрылышы 18
37-статья. Эрди-катындын бирин, экинчиси багуу боюнча милдеттерди өзгөртүү же андан бошотуу тартиби 18

6-глава

Никенин жоюлушу

38-статья. Эринин же аялынын өлгөндүгүнүн натыйжасында никенин жоюлушу 19
39-статья. Эрди катынды тирүү кезинде никеден ажыраштыруу 19
40-статья. Никеден ажыраштыруунун тартиби 19
41-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштыруу . . . 19
42-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштыруу үчүн негиздер 19
43-статья. Никеден ажыраштырган кезде балдардын жана эмгекке жарамсыз эринин же аялынын кызыкчылыктарын коргоо 20
44-статья. Никеден ажыраштырган кезде балдар жөнүндөгү талашты чечүү 20
45-статья. Эрин же аялын багуу үчүн каражат өндүрүү . 20
46-статья. Эрди-катындын ортосундагы жалпы менчикти бөлүштүрүү 20
47-статья. Сот тарабынан никеден ажыраштырылгандыгы жөнүндө күбөлүк берилгенде алынуучу мамлекеттик пошлина 20
48-статья. Эрди-катындын өз ара макулдугу боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштыруу 21
49-статья. Эрди-катындын биринин арызы боюнча граждандык абалдын актыларын жазуу органдарында никеден ажыраштыруу 21
50-статья. Ажырашуу менен никенин жоюлуш мезгили . 22
51-статья. Никеден ажыраштырылган кезде эринин же аялынын фамилиясын калтыруу же өзгөртүү . 22
52-статья. Өлгөн деп жарыяланган эрди-катындын бири кайтып келген учурда никенин калыбына келтирүү 22
53-статья. Дайынсыз жоголду деп таанылган эрди-катындын бири кайтып келген учурда никени кайра калыбына келтирүү 22

7-глава

Никенин анык эместиги

54-статья. Никени анык эмес деп таанууга негиздер . . 23
55-статья. Никени анык эмес деп таануунун тартиби . . 23
56-статья. Эрди-катындын бири нике жашына жетпеген учурда никени анык эмес деп таануу . . . 23
57-статья. Никелешүүгө тоскоолдуктар болгон кезде түзүлгөн никени анык эмес деп таануу . . . 24
58-статья. Мажбурлоо менен түзүлгөн никени анык эмес деп таануу 24
59-статья. Жалган никени анык эмес деп таануу . . . 24
60-статья. Нике анык эмес деп эсептеле башталыш мезгили 25
61-статья. Никенин анык эмес деп таанылышынын натыйжалары 25

III БӨЛҮМ

ҮЙ-БҮЛӨ

8-глава

Ата-эне жана балдар

62-статья. Ата-эненин жана балдардын укуктарынын жана милдеттеринин келип чыгыш негиздери . . 25
63-статья. Өз ара никеде турган ата-энеден балдардын төрөлгөндүгүн аныктоо 26
64-статья. Ата-эненин биргелешип берген арызы боюнча балдардын ата-энесин аныктоо 26
65-статья. Баланын атасы ким экендигин сот аркылуу аныктоо 26
66-статья. Никеде турбаган ата-энеден төрөлгөн балдардын укуктары жана милдеттери 26
67-статья. Баланын өз ара никеде турган ата-энесин жазуу 26

68-статья. Аталык (энелик) жөнүндөгү жазуу тууралу талаш-тартыштар . . . 27
69-статья. Баланын өз ара никеде турбаган ата-энесин жазуу . . . 27
70-статья. Баланын атасы ким экендиги аныкталбаган учурларда баланын атасы ким экендиги жөнүндө жазуу . . . 27
71-статья. Баланын аты жана атасынын аты . . . 27
72-статья. Балдардын фамилиялары . . . 28
73-статья. Балдардын фамилияларын өзгөртүү . . . 28

9-глава

Ата-эненин жана балдардын өздүк укуктары жана милдеттери

74-статья. Ата-эненин укуктарынын жана милдеттеринин теңдиги . . . 28
75-статья. Балдарды тарбиялоо жана алардын укуктары менен таламдарын коргоо боюнча ата-эненин милдеттери . . . 28
76-статья. Балдарын кайтарып берүүнү талап кылууга ата-эненин укугу . . . 29
77-статья. Ата-эне эки бөлөк жашаган кезде балдардын жашоо орду . . . 29
78-статья. Бөлөк жашаган атасынын же энесинин балдарды тарбиялоого катышуусу . . . 29
79-статья. Бөлөк жашаган ата-эненин ортосундагы балдарды тарбиялоо боюнча талаш-тартыштарды чечүүнүн тартиби . . . 29
80-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу . . . 30
81-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу үчүн негиздер . . . 30
82-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратуу жөнүндөгү иштерди козгоонун тартиби . . . 30
83-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратылыштын натыйжалары . . . 30
84-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратылган атасын же энесин башка жакка көчүрүп жиберүү . . . 30
85-статья. Ата-энелик укуктардан ажыратылган адамдардын балдарын орноштуруу . . . 31
86-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратпай туруп баланы алып коюу . . . 31
87-статья. Баланы убактылуу алып коюу . . . 31
88-статья. Ата-энелик укуктарынан ажыратылган ата-энелерди балдары менен жолуктуруу . . . 31
89-статья. Ата-энелик укуктарды калыбына келтирүү . . . 32
90-статья. Ата-энелик укуктарын калыбына келтирүүнүн тартиби . . . 32
91-статья. Балдарды тарбиялоого байланыштуу талаштарды чечүүдө опека жана попечителдик кылуучу органдардын катышуусу . . . 32
92-статья. Балдарды өткөрүп берүү же алып коюу жөнүндөгү соттун чечимдерин аткаруу . . . 32

10-глава

Ата-эненин алименттик милдеттери

93-статья. Балдарын багуу боюнча ата-эненин милдеттери . . . 33
94-статья. Жашы жетпеген балдарын багууга ата-энесинен өндүрүлүп алынуучу алименттердин өлчөмү . . . 33
95-статья. Өндүрүлүүчү алименттердин өлчөмүн азайтуу . . . 33

96-статья. Балдар мекемелерине жайгаштырылган балдарга алименттерди өндүрүү . . . 33
97-статья. Жашы жетпеген балдарга алименттерди акчалай так белгиленген суммада өндүрүү . . . 34
98-статья. Ата-энесинин ар биринин колундагы балдарга алименттерди өндүрүү . . . 34
99-статья. Көмөк чарбасынан доходу бар адамдардан алименттерди өндүрүү . . . 34
100-статья. Балдарды багуу боюнча кошумча расходдорго ата-эненин катышуусу . . . 35
101-статья. Жашы жеткен эмгекке жарамсыз балдарына алименттерди өндүрүү . . . 35
102-статья. Иш сотто каралганга чейин алименттерди убактылуу өндүрүү . . . 35
103-статья. Алименттерди кармаган кезде алынууга тийиш болгон эмгек акынын (доходдун) түрлөрү . . . 35

11-глава

Балдардын алименттик милдеттери

104-статья. Ата-энесине карата балдарынын милдеттери . . . 36
105-статья. Ата-энесин багуу милдетинен балдарын бошотуу . . . 36
106-статья. Мамлекеттик мекемелерде турган ата-энесине алименттерди өндүрүү . . . 36
107-статья. Ата-энесине өндүрүлүп берилүүчү алименттердин өлчөмү . . . 36
108-статья. Ата-энесине алименттерди убактылуу өндүрүү . . . 37

12-глава

Үй-бүлөнүн башка мүчөлөрүнүн алименттик милдеттери

109-статья. Үй-бүлөнүн башка мүчөлөрүнүн алименттик милдеттери . . . 37
110-статья. Өгөй уулдарын жана өгөй кыздарын багуу боюнча өгөй атасынын жана өгөй энесинин милдеттери . . . 37
111-статья. Өгөй атасын жана өгөй энесин багуу боюнча өгөй уулдарынын жана өгөй кыздарынын милдеттери . . . 37
112-статья. Ага-инилердин, эже-сиңдилердин, карындаштардын өздөрүнүн жашы жетпеген же эмгекке жарамсыз жашы жеткен ага-инилерин, эже-сиңдилерин, карындаштарын багуу боюнча милдеттери . . . 38
113-статья. Неберелерин багуу боюнча чоң атасынын жана чоң энесинин милдеттери . . . 38
114-статья. Чоң атасын жана чоң энесин багууга неберелеринин милдеттери . . . 38
115-статья. Асыранды балдарга карата асыроочунун милдети . . . 38
116-статья. Асыранды балдардын асырап алган адамдарды багуу боюнча милдеттери . . . 39
117-статья. Багуу боюнча бирдей милдеттүү адамдардын ортосунда алименттик өлчөмүн жана милдеттерди бөлүштүрүү . . . 39

13-глава

Алименттерди төлөөнүн же өндүрүүнүн тартиби

118-статья. Алименттерди ыктыярдуу төлөөнүн тартиби . 39
119-статья. Алименттерди төлөөчүнүн кат жүзүндөгү арызы боюнча эмгек акысынан алименттерди кармоо 40
120-статья. Төлөөчүнүн арызы боюнча алименттерди кармабоо учурлары 40
121-статья. Алименттерди ыктыярдуу төлөөнү каалаган адамдын арызынын мазмуну 40
122-статья. Алименттерди кармоо жөнүндөгү арыздарды сактоо тартиби 41
123-статья. Алименттерди кармоо жөнүндөгү арызды жоготкондугу үчүн жоопкерчилик 41
124-статья. Алименттерди өндүрүп берүү жөнүндө доо коюу укугу 41
125-статья. Жашы жетпеген балдарга алименттер төлөнө баштоо мезгили 41
126-статья. Алименттерди төлөөдөн баш тарткан адамдардын паспортторундагы белгилердин негизинде алименттерди өндүрүү 41
127-статья. Алименттердин мурда белгиленген өлчөмүн өзгөртүү 42
128-статья. Ар башка энеден төрөлгөн балдарга өндүрүлүүчү алименттердин өлчөмүн өзгөртүү . . 43
129-статья. Аткаруу барагына ылайык алименттер боюнча карыздарды өндүрүү 43
130-статья. Алименттер боюнча карыздарды аныктоо . . 43
131-статья. Алименттерди төлөөдөн бошотуу же карызын азайтуу 44
132-статья. Өндүрүлгөн алименттердин чегерилишине же кайтарылып берилишине жол берилбестик . 44

14-глава

Бала асырап алуу

133-статья. Асыралып алынуучу балдар 44
134-статья. Баланын асырап алынышын чечүүчү орган . 44
135-статья. Бала асырап алууга укуктуу граждандар . . 45
136-статья. Баласын асыратууга ата-энесинин макулдугу 45
137-статья. Баланы ата-энесинин макулдугусуз асырап алуу 45
138-статья. Асыранды бала болууга баланын макулдугу . 46
139-статья. Эри же аялы бала асырап алганда алардын өз ара макулдугу 46
140-статья. Опекадагы же попечителдиктеги же мамлекеттик балдар мекемелериндеги балдарды асырап алуу 46
141-статья. Асырап алууну оформить этүүнүн тартиби . . 46
142-статья. Бала асырап алууга уруксат берүүдөн отказ кылууга даттануу 47
143-статья. Асырап алгандарды баланын ата-энеси катарында жазуу 47
144-статья. Асыранды баланын фамилиясын, атын жана атасынын атын өзгөртүү 47
145-статья. Асырап алуу мезгилинин башталышы . . . 48

146-статья. Асырап алууну каттоо 48
147-статья. Асыранды балдарды асырап алгандын тууғандарына теңөө 49
148-статья. Асыранды баланын өз ата-энесинин бири менен укук мамилелерин сактоо 49
149-статья. Асыранды балдардын өз ата-энеси өлгөн учурда пенсия жана пособие алуу укугунун сакталышы 49
150-статья. Асырап алуунун жашырын сырын камсыз кылуу 49
151-статья. Баланын асырап алынышын анык эмес деп табуунун жана баланын асырап алынышын жокко чыгаруунун тартиби 50
152-статья. Баланын асырап алынышын анык эмес деп табуу жөнүндө жана баланын асырап алынышын жокко чыгаруу тууралу талап коюунун тартиби 50
153-статья. Ата-энесинин талабы боюнча баланын асырап алынышын жокко чыгаруу 50
154-статья. Бала асырап алган эрди-катындын биреөнүн талабы боюнча баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу 51
155-статья. Опека, попечителдик кылуучу органдардын жана прокурордун талабы боюнча баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу 51
156-статья. Баланын асырап алынышын жокко чыгаруунун натыйжалары 51
157-статья. Асырап алуунун жоюлуш убагы 52
158-статья. Асыранды баланын жашы жеткенден кийин асырап алууну жокко чыгарууга жол берилбестиги 52
159-статья. Асырап алууну анык эмес деп табуу үчүн негиздер 52
160-статья. Асырап алуунун анык эмес деп табылышынын натыйжалары 52
161-статья. Баланын асыралып алынышын анык эмес деп табуу жөнүндөгү же баланын асыралып алынышын жокко чыгаруу жөнүндөгү граждандык абалдын актыларын жазуучу органдарга билдирүүгө соттун милдеттүүлүгү . . 53

IV БӨЛҮМ

Опека жана попечителдик кылуу

15-глава

Опека жана попечителдик кылуу

162-статья. Опека жана попечителдик кылууну белгилөөнүн максаттары 53
163-статья. Опека белгилөөчү адамдар 54
164-статья. Попечителдик кылуу белгиленүүчү адамдар . 54
165-статья. Дайынсыз жок болгон деп таанылган адамдардын мүлкүнө опека кылуу 54
166-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдары . 54
167-статья. Опеканы жана попечителдик кылууну белгилөөчү органдар 55
168-статья. Опеканы жана попечителдик кылууну белгилөөчү орун 55
169-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдары-

нын иштерине жетекчилик кылуу жана контролдук жүргүзүү . . . 55
170-статья. Опекага алынган адамдын жашап турган жеринен башка жердеги мүлкүнө опека кылуу . 55
171-статья. Опекун же попечителдик кылуучу тарабынан келтирилген мүлктүк зыянды төлөтүү . . . 56
172-статья. Опека жана попечителдик кылуу дайындалганга чейин опекага же попечителдикке алынуучулардын мүлктөрүн сактоо . . . 56
173-статья. Опекага же попечителдикке алынууга муктаж болгон жашы жетпегендер жөнүндө билдирүүгө милдеттүүлүк . . . 56
174-статья. Соттун опека же попечителдик кылуу белгиленишинин зарылдыгы жөнүндө опека жана попечителдик кылуу органдарына билдирүүгө милдеттүүлүгү . . . 56
175-статья. Опекага алынууга жана попечителдик кылууга муктаж болгон жашы жетпегендерди убактылуу камсыз кылуу боюнча опека жана попечителдик кылуу органдарынын милдеттери . . 57
176-статья. Ата-энесинин тирүү кезинде эле жашы жетпегенге опекун же попечителди дайындоо . . 57
177-статья. Жашы жеткендердин өтүнүчү боюнча аларга попечителдик кылууну белгилөө . . . 57
178-статья. Опекунду же попечителди дайындоо . . . 57
179-статья. Опекунду жана попечителди тандоо . . . 58
180-статья. Опекундукка жана попечителдикке дайындала албай турган адамдар . . . 58
181-статья. Опекундардын жана попечителдик кылуучулардын иштерине контролдук кылуу . . . 58
182-статья. Мамлекеттик мекемелердин же коомдук уюмдардын тарбиясында же кароосунда турган адамдарга опека жана попечителдик кылуу . 59
183-статья. Опекундун жана попечителдик кылуучунун жашы жетпегендерди тарбиялоо жана алардын укуктарын коргоо боюнча милдеттери . . . 59
184-статья. Опекундардын жана попечителдердин өздөрү кароосуна алган жашы жеткен адамдардын таламдарын жана укуктарын коргоо боюнча милдеттери . . . 59
185-статья. Опекундун (попечителдин) жана опекага алынгандардын бирге жашап турууга милдеттүүлүгү . . . 60
186-статья. Балдарды законсуз кармап турган адамдардан аларды өздөрүнө кайтарып берүүнү талап кылууга опекундун жана попечителдин укугу . 60
187-статья. Опекага алынган жин оорулуу адам айыгып кеткен учурда опеканы алып таштоо жөнүндө өтүнүч кылууга опекундун милдеттүүлүгү . . 60
188-статья. Опекундардын жана попечителдердин граждандык-укук милдеттери . . . 61
189-статья. Ата-энелер жана бала асыроочулар өздөрүнүн балдарынын опекундары жана попечителдери катарында . . . 61
190-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдарынын алдын-ала уруксаты талап кылынуучу бүтүмдөр . . . 61

191-статья. Опекун жана попечитель жасоого укугу болбогон бүтүмдөр . . . 62
192-статья. Опекундук жана попечителдик милдеттердин акысыз аткарылышы . . . 62
193-статья. Опекага алынгандарды багуу . . . 62
194-статья. Опекага алынгандардын күндөлүк кирешелерин башкаруу . . . 62
195-статья. Опекага алынгандардын мүлкүн башкаруу . 63
196-статья. Опекундардын жана попечителдердин аракеттери жөнүндө даттануу . . . 63
197-статья. Опекундук жана попечителдик милдеттерди аткаруудан бошотуу . . . 63
198-статья. Өз милдеттерин тиешелүү даражада аткарбаган учурда опекундуктан жана попечителдиктен четтетүү . . . 64
199-статья. Опекага алынган жашы жеткен адамдын талабы боюнча попечителди бошотуу . . . 64
200-статья. Опеканы жоюу . . . 64
201-статья. Опекундук милдеттердин попечителге өтүшү . 65
202-статья. Попечителдиктин жоюлушу . . . 65
203-статья. Опекага алынгандарга жана алардын мүлкүнө опеканы жана попечителдикти жоюуну оформить этүү тартиби . . . 65
204-статья. Опека жана попечителдик кылуу органдарынын чечимдери жөнүндө даттануу . . . 65

V БӨЛҮМ

Граждандык абалдын актылары

16-глава

Жалпы жоболор

205-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоо . . 66
206-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоочу органдар . . . 66
207-статья. Граждандык абалдын актыларын каттоочу органдардын аткаруучу милдеттери . . . 66
208-статья. Акт книгалары. Граждандык абалдын актыларын каттоонун эрежелери . . . 67
209-статья. Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзүү үчүн көрсөтүлүүчү документтер . . 67
210-статья. Граждандык абалдын актыларын жазууну жүргүзүү . . . 67
211-статья. Граждандык абалдын актыларын жазуунун тууралыгын талашуу тартиби . . . 68
212-статья. Граждандык абалдын актыларын жазуучу органдардын кызмат адамдарынын жоопкерчилиги . . . 68
213-статья. Мамлекеттик пошлина . . . 68

17-глава

Төрөлгөндүктү каттоо

214-статья. Төрөлгөндүктү каттоо тартиби . . . 69
215-статья. Төрөлгөндүктү каттоо жөнүндө билдирүү . . 69
216-статья. Төрөлгөндүк жөнүндө билдирүүнүн мөөнөттөрү 69

217-статья. Баланын фамилиясын, атын, атасынын атын жана ата-энеси жөнүндөгү маалыматтарды жазуунун тартиби 69
218-статья. Никеден ажырашкандан, нике анык эмес деп табылгандан же атасы өлгөн учурдан кийин төрөлгөн балдарды каттоо 70

18-глава

Өлгөндүктү каттоо

219-статья. Өлгөндүктү каттоо тартиби 70
220-статья. Өлгөндүк жөнүндө билдирүү 70
221-статья. Өлгөндү каттоо жөнүндө билдирүү мөөнөтү . 70

19-глава

Никени каттоо

222-статья. Никени каттоо орду 70
223-статья. Никелешүү жөнүндө арыз 71
224-статья. Никелешүүчүлөрдү никени каттоонун шарттары жана тартиби, алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштыруу 71
225-статья. Никени каттоо 71
226-статья. Никелешүүнү каттоого болбой турган тоскоолдуктар жөнүндө билдирүү 71
227-статья. Никелешкендик жөнүндө эрди-катындын документтерине жазуу 71

20-глава

Никеден ажырашууну каттоо

228-статья. Никеден ажырашууну каттоо орду . . . 72
229-статья. Соттун чечиминин негизинде никеден ажырашууну каттоо 72
230-статья. Эрди-катындын өз ара макулдугу боюнча никеден ажырашууну каттоо 72
231-статья. Эрди-катындын бирөөнүн арызы боюнча никеден ажырашууну каттоо 73
232-статья. Күбөлүктөрдү берүү жана никеден ажырашкандык жөнүндө документтерге белги коюу . 73
233-статья. Никеден ажырашууну каттоо кезинде эрди-катындын никелешкенге чейинки фамилиясын берүү. 73

21-глава

Бала асырап алууну каттоо

234-статья. Бала асырап алууну каттоонун тартиби . . 74
235-статья. Асыранды баланын туулгандыгы жөнүндөгү жазууга өзгөртүүлөр киргизүү 74
236-статья. Бала асырап алуу жөнүндөгү жазууларды жоюу 74

22-глава

Аталыкты аныктоону каттоо

237-статья. Аталыкты аныктоону каттоо тартиби . . . 74
238-статья. Аталыкты аныктоону каттоочу орун . . . 75

239-статья. Атасы жөнүндөгү маалыматтарды баланын туулгандыгы жөнүндөгү жазууларга жана күбөлүгүнө киргизүү 75

23-глава

Атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүүнү каттоо

240-статья. Атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүүнү каттоо 75
241-статья. Атын жана фамилиясын өзгөрткөн адамдардын балдарынын туулгандыгы жөнүндөгү акты жазууларына өзгөртүүлөрдү киргизүү . . . 75
242-статья. Атын, атасынын атын жана фамилиясын өзгөртүүгө байланыштуу граждандык абалдын актыларын каттоонун негизинде жаңы күбөлүктөрдү берүү 76

VI БӨЛҮМ

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү советтик закондорду чет өлкөлүк граждандарга жана граждандыгы жок адамдарга колдонуу. Чет мамлекеттердин нике жана үй-бүлө жөнүндөгү закондорун жана эл аралык договорлорду колдонуу

24-глава

Нике жана үй-бүлө жөнүндөгү советтик закондорду чет өлкөлүк граждандарга жана граждандыгы жок адамдарга колдонуу

243-статья. Нике жана үй-бүлө мамилелеринде чет өлкөлүк граждандардын жана граждандыгы жок адамдардын укуктары жана милдеттери . . 76
244-статья. Кыргыз ССРинде советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен жана чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрү . . . 77
245-статья. СССРдин консулдук мекемелеринде советтик граждандардын никелешүүлөрү 77
246-статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлердеги никелешүүлөрдү анык деп табуу 77
247-статья. Советтик граждандардын чет өлкөлүк граждандар менен никелешүүлөрүн жана чет өлкөлүк граждандардын өз ара никелешүүлөрүн Кыргыз ССРинде ажыраштыруу. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде болгон ажырашууларды туура деп табуу 78
248-статья. Кыргыз ССРинде аталыкты белгилөө. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде белгиленген аталыкты туура деп табуу 79
249-статья. Советтик граждандар болуп саналышкан жана СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан балдарды асырап алуу. Чет өлкөлүк граждандардын Кыргыз ССРинде балдарды асырап алуусу жана чет өлкөлүк граждандар болуп саналышкан балдарды асырап алуу . 79
250-статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан советтик граждандарга жана Кыргыз ССРинде чет өлкөлүк граждандарга опека (попечителдик) белгилөө. СССРдин чегинен

тышкаркы жерлерде белгиленген опеканы (попечителдикти) туура деп табуу 80
1 -статья. СССРдин чегинен тышкаркы жерлерде жашап турушкан советтик граждандардын граждандык абалынын актыларын каттоо 80
2-статья. Граждандык абалдын актыларын күбөлөндүрүү үчүн чет мамлекеттердин органдары берген документтерди туура деп табуу . . . 81

25-глава

Чет мамлекеттердин нике жана үй-бүлө жөнүндөгү законторун жана эл аралык договорлорду колдонуу

3-статья. Чет өлкөлөрдүн нике жана үй-бүлө жөнүндөгү законторун колдонуу 81
1-статья. Эл аралык договорлорду колдонуу . . . 81

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

КОДЕКС
О БРАКЕ И СЕМЬЕ
КИРГИЗСКОЙ ССР

ЗАКОН КИРГИЗСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ УТВЕРЖДЕНИИ КОДЕКСА О БРАКЕ И СЕМЬЕ КИРГИЗСКОЙ ССР

Верховный Совет Киргизской Советской Социалистической Республики постановляет:

Статья 1. Утвердить Кодекс о браке и семье Киргизской ССР и ввести его в действие с 1 июля 1970 года.

Статья 2. В соответствии с Законом Союза Советских Социалистических Республик от 27 июня 1968 года «Об утверждении Основ законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье» установить:

а) предусмотренное статьей 65 Кодекса о браке и семье Киргизской ССР правило о судебном порядке признания отцом ребенка лица, с которым мать не состояла в браке, применяется в отношении детей, родившихся после введения в действие Основ, то есть с 1 октября 1968 года;

б) в отношении детей, родившихся до 1 октября 1968 года от лиц, не состоявших в браке между собой, отцовство может быть установлено по совместному заявлению матери ребенка и лица, признающего себя отцом ребенка, в порядке, установленном статьей 64 Кодекса о браке и семье Киргизской ССР. В случае смерти матери, признания матери недееспособной, лишения ее родительских прав, а также при невозможности установления ее места жительства отцовство может быть установлено по заявлению отца. В случае смерти лица, на иждивении которого находился ребенок и которое признавало себя отцом ребенка, факт признания им отцовства может быть установлен в судебном порядке. На основании совместного заявления родителей или отца ребенка либо решения суда об установлении факта признания отцовства производится соответствующая регистрация в органах записи актов гражданского состояния с внесением записи об отце в свидетельство о рождении ребенка.

Установление отцовства в отношении лиц, достигших совершеннолетия, допускается только с их согласия;

в) при установлении отцовства в порядке, предусмот-

ренном в пункте «б» настоящей статьи, дети имеют те же права и обязанности по отношению к родителям и их родственникам, что и дети, родившиеся от лиц, состоявших в браке между собой;

г) запись об отце ребенка, родившегося до 1 октября 1968 года от лиц, не состоявших в браке между собой, в книгу записей о рождении и в свидетельство о рождении ребенка вносится по заявлению его матери, опекуна (попечителя), а также самого ребенка по достижении им совершеннолетия в порядке, предусмотренном статьей 70 Кодекса о браке и семье Киргизской ССР;

д) сохраняется право матери, не состоящей в браке, на получение установленного законодательством государственного пособия на содержание и воспитание рожденного ею ребенка, а также право поместить ребенка в детское учреждение на содержание и воспитание полностью за государственный счет, если отец ребенка не будет установлен в порядке, предусмотренном статьями 64 и 65 Кодекса о браке и семье Киргизской ССР.

Статья 3. Поручить Президиуму Верховного Совета Киргизской ССР установить порядок введения в действие Кодекса о браке и семье Киргизской ССР и привести законодательство Киргизской ССР в соответствие с Кодексом о браке и семье Киргизской ССР.

Председатель Президиума Верховного Совета Киргизской ССР

Секретарь Президиума Верховного Совета Киргизской ССР

г. Фрунзе, 26 декабря 1969 г. № 810—VII

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ КИРГИЗСКОЙ ССР

Забота о советской семье, в которой гармонически сочетаются общественные и личные интересы граждан, является одной из важнейших задач Советского государства.

В Советском Союзе, в состав которого входит на основе добровольного объединения и равноправия с другими союзными республиками Киргизская Советская Социалистическая Республика, созданы наиболее благоприятные условия для укрепления и процветания семьи. Неуклонно растет материальное благосостояние граждан, улучшаются жилищно-бытовые и культурные условия жизни семьи. Социалистическое общество уделяет большое внимание охране и поощрению материнства, обеспечению счастливого детства.

Коммунистическое воспитание подрастающего поколения, развитие его физических и духовных сил является важнейшей обязанностью семьи. Государство и общество всемерно помогают семье в воспитании детей, широко развертывается сеть детских садов, яслей, школ-интернатов и других детских учреждений.

Советской женщине обеспечиваются необходимые социально-бытовые условия для сочетания счастливого материнства со все более активным и творческим участием в производственной и общественно-политической жизни.

Советское законодательство о браке и семье призвано активно содействовать окончательному очищению семейных отношений от материальных расчетов, устранению остатков неравного положения женщины в быту и созданию коммунистической семьи, в которой найдут свое полное удовлетворение наиболее глубокие личные чувства людей.

РАЗДЕЛ I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

ГЛАВА I

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Задачи Кодекса о браке и семье Киргизской ССР

Задачами Кодекса о браке и семье Киргизской Советской Социалистической Республики являются:

дальнейшее укрепление советской семьи, основанной на принципах коммунистической морали;

построение семейных отношений на добровольном брачном союзе женщины и мужчины, на свободных от материальных расчетов чувствах взаимной любви, дружбы и уважения всех членов семьи;

воспитание детей семьей в органическом сочетании с общественным воспитанием в духе преданности Родине, коммунистического отношения к труду и подготовка детей к активному участию в строительстве коммунистического общества;

всемерная охрана интересов матери и детей и обеспечение счастливого детства каждому ребенку;

окончательное устранение вредных пережитков и обычаев прошлого в семейных отношениях;

воспитание чувства ответственности перед семьей.

Статья 2. Отношения, регулируемые Кодексом о браке и семье Киргизской ССР

Настоящий Кодекс в соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье устанавливает порядок и условия вступления в брак, регулирует личные и имущественные отношения, возникающие в семье между супругами, между родителями и детьми, между другими членами семьи, отношения, возникающие в связи с усыновлением, опекой и попечительством, принятием детей на воспитание, порядок и условия прекращения брака, порядок регистрации актов гражданского состояния.

Статья 3. Равноправие женщины и мужчины в семейных отношениях

В соответствии с закрепленным Конституцией СССР и Конституцией Киргизской ССР равенством прав женщины и мужчины в Киргизской ССР они имеют в семейных отношениях равные личные и имущественные права. (Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 4. Равноправие граждан в семейных отношениях

Все граждане имеют равные права в семейных отношениях.

Не допускается какое бы то ни было прямое или косвенное ограничение прав, установление прямых либо косвенных преимуществ при вступлении в брак и в семейных отношениях в зависимости от происхождения, социального и имущественного положения, расовой и национальной принадлежности, пола, образования, языка, отношения к религии, рода и характера занятий, места жительства и других обстоятельств. (Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 5. Защита семьи государством. Охрана и поощрение материнства

В соответствии с Конституцией СССР и Конституцией Киргизской ССР семья в Киргизской ССР находится под защитой государства.

Государство проявляет заботу о семье путем создания и развития широкой сети родильных домов, детских яслей и садов, школ-интернатов и других детских учреждений, организаций и совершенствования службы быта и общественного питания, выплаты пособий по случаю рождения ребенка, предоставления пособий и льгот одиноким матерям и многодетным семьям, а также других видов пособий и помощи семье.

Материнство в Киргизской ССР окружено всенародным почетом и уважением, охраняется и поощряется государством. Охрана интересов матери и ребенка обеспечивается специальными мерами по охране труда и здоровья женщин, созданием условий, позволяющих женщинам сочетать труд с материнством; правовой защитой, материальной и моральной поддержкой материнства и детства, включая предоставление женщинам отпусков по беременности и родам с сохранением содержания и других льгот беременным женщинам и матерям.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 6. Правовое регулирование брачных и семейных отношений государством

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье правовое регулирование брачных и семейных отношений в Киргизской ССР осуществляется только государством.

Признается только брак, заключенный в государственных органах записи актов гражданского состояния. Религиозный обряд брака, равно как и другие религиозные обряды, не имеют правового значения.

Это правило не относится к совершенным до образования или восстановления советских органов записи актов гражданского состояния религиозным обрядам и полученным в их удостоверение документам о рождении, заключении брака, расторжении брака и смерти.

ГЛАВА 2

ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО О БРАКЕ И СЕМЬЕ

Статья 7. Законодательство о браке и семье

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье законодательство о браке и семье состоит из названных Основ и издаваемых в соответствии с ними иных законодательных актов Союза ССР, настоящего Кодекса и иных законодательных актов Киргизской ССР.

Настоящий Кодекс и иное законодательство о браке и семье Киргизской ССР разрешают вопросы, отнесенные к ведению союзных республик Основами и другими нормативными актами Союза ССР, а также вопросы брачных и семейных отношений, непосредственно указанным законодательством не предусмотренные.

Статья 8. Применение в Киргизской ССР законодательства о браке и семье

В Киргизской ССР заключение брака, отношения между супругами, между родителями и детьми, усыновление, установление отцовства, взыскание алиментов, опека и попечительство, расторжение брака, регистрация актов гражданского состояния регулируются законодательством Киргизской ССР.

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье действительность брака, усыновления, установления опеки и попечительства, принятия детей на воспитание и действительность

актов гражданского состояния определяются законодательством союзной республики, на территории которой был заключен брак, произведено усыновление, установлены опека или попечительство, приняты дети на воспитание либо зарегистрирован акт гражданского состояния.

ГЛАВА 3

ИСКОВАЯ ДАВНОСТЬ И ИСЧИСЛЕНИЕ СРОКОВ

Статья 9. Исковая давность

На требования, вытекающие из брачных и семейных отношений, исковая давность не распространяется, за исключением случаев, когда срок для защиты нарушенного права установлен законодательством Союза ССР и настоящим Кодексом.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 10. Начало течения срока исковой давности

Течение срока исковой давности начинается со времени, указанного в соответствующей статье настоящего Кодекса, а если это время не указано, то со дня, когда лицо узнало или должно было узнать о нарушении своего пра-узнало или должно было узнать о нарушении своего права.

Статья 11. Порядок применения исковой давности

При применении норм, устанавливающих исковую давность, суд руководствуется гражданским законодательством, если иное не установлено законом.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 12. Исчисление сроков

При исчислении сроков, установленных настоящим Кодексом, применяются правила, предусмотренные главой 5 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

РАЗДЕЛ II

БРАК

ГЛАВА 4

ПОРЯДОК И УСЛОВИЯ ЗАКЛЮЧЕНИЯ БРАКА

Статья 13. Заключение брака

Брак заключается в государственных органах записи актов гражданского состояния.

Статья 14. Правовое значение регистрации брака

Регистрация брака устанавливается как в интересах государственных и общественных, так и с целью охраны личных и имущественных прав и интересов супругов и детей.

Права и обязанности супругов порождает лишь брак, заключенный в государственных органах записи актов гражданского состояния.

Статья 15. Порядок заключения брака

Заключение брака происходит по истечении месячного срока после подачи желающими вступить в брак заявления в государственный орган записи актов гражданского состояния.

При наличии уважительных причин месячный срок может быть сокращен или увеличен, но не более чем до трех месяцев, заведующим отделом (бюро) записи актов гражданского состояния исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов, а в поселках и сельских населенных пунктах — председателем исполнительного комитета поселкового, сельского Совета народных депутатов.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 16. Торжественность заключения брака

Заключение брака производится торжественно. Органы записи актов гражданского состояния обеспечивают торжественную обстановку регистрации брака при согласии на это лиц, вступающих в брак.

Статья 17. Условия заключения брака

Для заключения брака необходимо взаимное согласие лиц, вступающих в брак, и достижение ими брачного возраста.

Статья 18. Брачный возраст

Брачный возраст устанавливается в восемнадцать лет.

Исполнительные комитеты районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов в исключительных случаях, по отдельным ходатайствам лиц, вступающих в брак, могут снижать для женщины брачный возраст, но не более чем на один год.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 19. Препятствия к заключению брака

Не допускается заключение брака:

между лицами, из которых хотя бы одно состоит уже в другом браке;

между родственниками по прямой восходящей и нисходящей линии, между полнородными и неполнородными братьями и сестрами, а также между усыновителями и усыновленными;

между лицами, из которых хотя бы одно признано судом недееспособным вследствие душевной болезни или слабоумия.

ГЛАВА 5

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СУПРУГОВ

Статья 20. Время возникновения прав и обязанностей супругов

Права и обязанности супругов возникают со времени регистрации брака в органах записи актов гражданского состояния.

Статья 21. Право выбора супругами фамилии при заключении брака

При заключении брака супруги по своему желанию избирают фамилию одного из супругов в качестве их общей фамилии, либо каждый из супругов сохраняет свою добрачную фамилию.

Статья 22. Личные права и обязанности супругов

Супруги пользуются в семье равными правами и несут равные обязанности.

Вопросы воспитания детей и другие вопросы жизни семьи решаются супругами совместно, по взаимному согласию.

Супруги должны проявлять заботу друг о друге, чтобы каждый из них имел возможность использовать и развивать свои способности в личных и общественных интересах.

Каждый из супругов свободен в выборе занятий, профессии и места жительства.

Статья 23. Общая совместная собственность супругов

Имущество, нажитое супругами во время брака, является их общей совместной собственностью. Супруги имеют равные права владения, пользования и распоряжения этим имуществом.

Супруги пользуются равными правами на имущество и в том случае, если один из них был занят ведением домашнего хозяйства, уходом за детьми или по другим уважительным причинам не имел самостоятельного заработка.

Статья 24. Распоряжение супругами общим совместным имуществом

При совершении сделок одним супругом предполагается, что он действует с согласия другого супруга. Однако для совершения сделок, связанных с отчуждением дома или автомашины, являющихся общей совместной собственностью супругов, согласие другого супруга на совершение сделки должно быть выражено в письменной форме.

Статья 25. Определение долей в общей совместной собственности супругов при разделе имущества

В случае раздела имущества, являющегося общей совместной собственностью супругов, их доли признаются равными. В отдельных случаях суд может отступить от начала равенства долей супругов, учитывая интересы несовершеннолетних детей или заслуживающие внимания интересы одного из супругов. Доля одного из супругов, в частности, может быть увеличена, если другой супруг уклонялся от общественного полезного труда или расходовал общее имущество в ущерб интересам семьи.

Статья 26. Раздел общего совместного имущества супругов

При разделе имущества, являющегося общей совместной собственностью супругов, суд определяет, какие предметы подлежат передаче каждому из них. В случаях, когда одному из супругов передаются предметы, стоимость которых превышает причитающуюся ему долю, другому супругу может быть присуждена соответствующая денежная компенсация.

Для требования о разделе имущества, являющегося общей совместной собственностью разведенных супругов, устанавливается трехлетний срок исковой давности.

По требованию одного или обоих супругов общее совместное имущество может быть между ними разделено независимо от расторжения брака.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 27. Раздел денежных вкладов супругов в кредитных учреждениях

При разделе общего совместного имущества супругов вклад, внесенный на имя одного из супругов в государственную трудовую сберегательную кассу или Государственный банк СССР, признается совместным имуществом супругов, если судом будет установлено, что эти сбережения образовались за счет общих средств супругов.

Статья 28. Личная собственность каждого из супругов

Имущество, принадлежащее супругам до вступления в брак, а также полученное ими во время брака в дар или в порядке наследования, является собственностью каждого из них.

Вещи индивидуального пользования (одежда, обувь и т. п.) за исключением драгоценностей и других предметов роскоши, хотя и приобретенные во время брака за счет общих средств супругов, признаются личным имуществом того супруга, который ими пользовался.

Имущество каждого из супругов может быть признано судом их общей совместной собственностью, если будет установлено, что в течение брака были произведены вложения, значительно увеличившие стоимость этого имущества (капитальный ремонт, достройка, переоборудование и т. п.).

Статья 29. Имущественные сделки между супругами

Супруги могут вступать между собою во все дозволенные законом имущественные сделки. Однако соглашения между ними, направленные к ограничению имущественных прав жены, мужа или противоречащие интересам детей, не действительны и не обязательны ни для самих супругов, ни для третьих лиц.

Статья 30. Права на имущество супругов — членов колхозного двора

Правила, установленные статьями 23—25, 28 и 31 настоящего Кодекса, распространяются лишь на то имущество супругов — членов колхозного двора, которое в соответствии со статьей 114 Гражданского кодекса Киргизской ССР составляет их личную собственность.

Права супругов на владение, пользование и распоряжение собственностью колхозного двора определяются статьей 128 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Правила настоящей статьи применяются в равной мере и к супругам — членам единоличного крестьянского двора.

Статья 31 Обращение взыскания на имущество супругов

По обязательствам одного из супругов взыскание обращается на его личное имущество и на долю в общей совместной собственности супругов, которая ему причиталась бы при разделе этого имущества.

По обязательству одного из супругов супруги отвечают муществом, являющимся их общей совместной собственостью, если судом будет установлено, что полученное по бязательству использовано в интересах всей семьи.

При возмещении ущерба, причиненного преступлением дного из супругов, взыскание может быть обращено такке на имущество, являющееся общей совместной собственостью супругов, если приговором суда по уголовному делу становлено, что это имущество было приобретено на средтва, добытые преступным путем.

Статья 32. Обязанности супругов по взаимному содержанию

Супруги обязаны материально поддерживать друг друа. В случае отказа в такой поддержке нуждающийся в атериальной помощи нетрудоспособный супруг, а также кена в период беременности и в течение одного года после ождения ребенка имеют право по суду получать содержаие (алименты) от другого супруга, если последний в состоянии его предоставить.

Статья 33. Сохранение права супруга на содержание после расторжения брака

Право нуждающегося нетрудоспособного супруга на поучение содержания от другого супруга сохраняется и осле расторжения брака, если он стал нетрудоспособным о расторжения брака или в течение одного года после асторжения брака.

Если супруги состояли длительное время в брачных отошениях, суд вправе взыскать алименты в пользу нуждаюегося разведенного супруга и в том случае, когда этот упруг достиг пенсионного возраста не позднее пяти лет с омента расторжения брака.

Жена сохраняет право на получение содержания (алиентов) от мужа в период беременности и в течение одно- года после рождения ребенка, если беременность настуила до расторжения брака.

Статья 34. Определение размера алиментов на содержание супруга

Размер средств, взыскиваемых на содержание супруга, определяется исходя из материального и семейного положения обоих супругов, в твердой денежной сумме, выплачиваемой помесячно с момента предъявления иска заинтересованным супругом.

Статья 35. Освобождение супруга от обязанности по содержанию другого супруга или ограничение этой обязанности сроком

Суд может освободить супруга от обязанности по содержанию другого супруга или ограничить эту обязанность сроком в случаях:

непродолжительности срока пребывания супругов в браке;

недостойного поведения супруга, требующего содержания;

наступления нетрудоспособности нуждающегося супруга в результате злоупотребления спиртными напитками, наркотическими веществами или совершения преступления.

Статья 36. Утрата супругом права на содержание

Право супруга на получение содержания от другого супруга утрачивается, если отпали условия, являющиеся согласно статьям 32, 33 настоящего Кодекса основанием для получения содержания, а также если разведенный супруг, получающий средства на содержание, вступит в новый брак.

Статья 37. Порядок изменения или освобождения супруга от обязанности по содержанию

При изменении материального или семейного положения супругов каждый из них может обратиться с иском об изменении размера присужденных алиментов.

Супруг может быть освобожден от обязанности по содержанию нуждающегося и нетрудоспособного другого супруга или эта обязанность может быть ограничена сроком по решению суда.

Указанные иски рассматриваются по месту постоянного жительства или нахождения супруга, получающего содержание.

ГЛАВА 6

ПРЕКРАЩЕНИЕ БРАКА

Статья 38. Прекращение брака вследствие смерти супруга

Брак прекращается вследствие смерти или объявления в судебном порядке умершим одного из супругов.

Статья 39. Расторжение брака при жизни супругов

При жизни супругов брак может быть расторгнут путем развода по заявлению одного или обоих супругов.

Муж не вправе без согласия жены возбуждать дело о расторжении брака во время беременности жены и в течение одного года после рождения ребенка.

Статья 40. Порядок расторжения брака

Расторжение брака производится в судебном порядке, а в случаях, предусмотренных статьями 48 и 49 настоящего Кодекса,— в органах записи актов гражданского состояния.

Статья 41. Расторжение брака судом

Рассмотрение дел о расторжении брака производится судом в порядке искового производства, установленного Гражданским процессуальным кодексом Киргизской ССР.

Суд обязан установить мотивы подачи заявления о расторжении брака и принять меры к примирению супругов.

Суд вправе отложить разбирательство дела и назначить супругам срок для примирения.

Статья 42. Основания для расторжения брака судом

Брак расторгается, если судом будет установлено, что дальнейшая совместная жизнь супругов и сохранение семьи стали невозможными.

Статья 43. Защита интересов детей и нетрудоспособного супруга при расторжении брака

При вынесении решения о расторжении брака суд принимает в необходимых случаях меры к защите интересов несовершеннолетних детей и нетрудоспособного супруга.

Статья 44. Разрешение спора о детях при расторжении брака

Если между супругами имеется спор о том, при ком из них будут проживать дети после расторжения брака и в каком порядке, размере и кем из супругов будут выплачиваться средства на содержание детей, суд обязан одновременно с разрешением дела о расторжении брака определить, при ком из родителей и кто из детей остается, а также с кого из родителей и в каком размере взыскиваются средства на содержание детей.

Статья 45. Взыскание средств на содержание супруга

По просьбе супруга, имеющего право на содержание от другого супруга, суд обязан одновременно с разрешением дела о расторжении брака определить размер содержания, подлежащего взысканию с другого супруга.

Статья 46. Раздел общей совместной собственности супругов

По просьбе супругов или одного из них суд обязан одновременно с разрешением дела о расторжении брака произвести раздел имущества, являющегося общей совместной собственностью супругов.

Если такой раздел затрагивает права третьих лиц, спор о разделе имущества не может разрешаться одновременно с делом о расторжении брака.

Статья 47. Государственная пошлина, взимаемая при выдаче свидетельства о расторжении брака судом

При вынесении решения о расторжении брака суд определяет сумму, подлежащую уплате за выдачу свидетельства о расторжении брака одним или обоими супругами в размере от 50 до 200 рублей. Если суд признает необходимым взыскать государственную пошлину с обоих супругов, то он определяет сумму, подлежащую уплате каждым из них.

Статья 48. Расторжение брака в органах записи актов гражданского состояния по взаимному согласию супругов

При взаимном согласии на расторжение брака супругов, не имеющих несовершеннолетних детей, расторжение брака производится в органах записи актов гражданского состояния.

В этих случаях оформление развода и выдача супругам свидетельства о расторжении брака производится по истечении трех месяцев со дня подачи супругами заявления о разводе.

За регистрацию расторжения брака взимается государственная пошлина в размере 50 рублей.

При наличии между супругами спора о выплате содержания нуждающемуся нетрудоспособному супругу или спора о разделе имущества, являющегося их общей совместной собственностью, супруги или один из них вправе обратиться с иском о расторжении брака в суд.

Статья 49. Расторжение брака в органах записи актов гражданского состояния по одностороннему заявлению супруга

В органах записи актов гражданского состояния производится расторжение брака по заявлению одного из супругов, если другой супруг:

признан в установленном законом порядке безвестно отсутствующим;

признан в установленном законом порядке недееспособным вследствие душевной болезни или слабоумия;

осужден за совершение преступления к лишению свободы на срок не менее трех лет.

При наличии спора о детях, о разделе имущества, являющегося общей совместной собственностью супругов, или спора о выплате средств на содержание нуждающемуся нетрудоспособному супругу, расторжение брака производится через суд.

За регистрацию расторжения брака с супруга — заявителя взимается государственная пошлина в размере 50 копеек.

Статья 50. Время прекращения брака при разводе

Брак считается прекращенным со времени регистрации развода в книге регистрации актов гражданского состояния.

Статья 51. Сохранение или изменение фамилии супругом при расторжении брака

Супруг, изменивший свою фамилию при вступлении в брак на другую, вправе и после расторжения брака именоваться этой фамилией, либо по его требованию при регистрации расторжения брака органами записи актов гражданского состояния ему присваивается добрачная фамилия.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 52. Восстановление брака в случае явки супруга, объявленного умершим

В случае явки супруга, объявленного в установленном законом порядке умершим, и отмены решения суда об объявлении его умершим брак считается восстановленным, если другой супруг не вступил в новый брак.

Статья 53. Восстановление брака в случае явки супруга, признанного безвестно отсутствующим

В случае явки супруга, признанного в установленном законом порядке безвестно отсутствующим, если на этом основании брак с ним был расторгнут органами записи актов гражданского состояния или судом, и отмены решения суда о признании его безвестно отсутствующим брак может быть восстановлен органами записи актов гражданского состояния по совместному заявлению супругов, а в тех случаях, когда брак был расторгнут судом, суд по их заявлению отменяет решение о расторжении брака.

Брак не может быть восстановлен, если супруг лица, признанного безвестно отсутствующим, вступил в новый брак.

ГЛАВА 7

НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТЬ БРАКА

Статья 54. Основания признания брака недействительным

Брак может быть признан недействительным при нарушении условий, установленных статьями 17—19 настоящего Кодекса, а также в случаях регистрации брака без намерения создать семью (фиктивный брак).

Статья 55. Порядок признания брака недействительным

Признание брака недействительным производится в судебном порядке.

Статья 56. Признание брака недействительным в случае недостижения супругом брачного возраста

Брак, заключенный лицом, не достигшим брачного возраста, без разрешения исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов о снижении брачного возраста в соответствии со ст. 18 настоящего Кодекса может быть признан недействи-

тельным, если этого требуют интересы несовершеннолетнего супруга.

Требовать признания брака недействительным вследствие несовершеннолетия супруга вправе несовершеннолетний супруг, родители несовершеннолетнего или его опекун (попечитель), а также органы опеки и попечительства и прокурор. К участию в деле во всех случаях должен быть привлечен орган опеки и попечительства.

Если к моменту разрешения дела несовершеннолетний супруг достиг совершеннолетия, то брак может быть признан недействительным только по его требованию. (Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

Статья 57. Признание брака недействительным, как заключенного при наличии препятствий к вступлению в брак

Брак, заключенный при наличии обстоятельств, перечисленных в статье 19 настоящего Кодекса, может быть признан недействительным.

Если к моменту разрешения дела отпали обстоятельства, препятствовавшие заключению брака, суд вправе признать брак действительным с момента, когда отпали эти обстоятельства.

Требовать признания брака недействительным по этим основаниям вправе супруги, лица, права которых нарушены заключением этого брака, а также органы опеки и попечительства или прокурор.

При рассмотрении дела о признании брака недействительным по мотивам заключения его лицом, признанным недееспособным вследствие душевной болезни или слабоумия, к участию в деле должен быть привлечен орган опеки и попечительства.

Статья 58. Признание недействительным брака, заключенного по принуждению

Если брак заключен по принуждению одного из супругов другим супругом или по принуждению другими лицами одного или обоих супругов, такой брак может быть признан судом недействительным по заявлению потерпевшего либо других заинтересованных лиц.

Статья 59. Признание недействительным фиктивного брака

В тех случаях, когда супруги или один из них зарегистрировали брак без намерения создать семью, брак может быть признан недействительным (фиктивный брак).

Брак не может быть признан фиктивным, если лица, зарегистрировавшие этот брак, до рассмотрения дела судом фактически создали семью.

Требование о признании брака недействительным, как фиктивного, вправе предъявить прокурор, а в тех случаях, когда лишь один из супругов вступил в брак без намерения создать семью, такое требование может быть предъявлено также другим супругом.

Статья 60. Время, с которого брак считается недействительным

Брак, признанный недействительным, считается недействительным со времени его заключения.

Статья 61. Последствия признания брака недействительным

У лиц, состоявших в браке, признанном недействительным, никаких прав и обязанностей супругов не возникает за исключением случаев, предусмотренных частями третьей и четвертой настоящей статьи.

К имуществу, приобретенному совместно лицами, состоявшими в браке, признанном недействительным, применяются правила, предусмотренные главой 12 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Если один из супругов скрыл от другого, что состоит в браке, то при признании брака недействительным суд вправе взыскать с него средства на содержание лица, состоящего с ним в недействительном браке, в соответствии со статьями 32–37 настоящего Кодекса, а также вправе применить к имуществу, приобретенному этими лицами совместно до момента признания брака недействительным, положения, установленные статьями 23, 25, 28 настоящего Кодекса.

Супруг, не знавший о наличии препятствий к заключению брака, вправе сохранить фамилию, избранную им при регистрации брака.

Признание брака недействительным не влияет на права детей, родившихся или зачатых до момента признания брака недействительным.

РАЗДЕЛ III
СЕМЬЯ

ГЛАВА 8
РОДИТЕЛИ И ДЕТИ

Статья 62. Основания возникновения прав и обязанностей родителей и детей

Взаимные права и обязанности родителей и детей основываются на происхождении детей, удостоверенном в установленном законом порядке.

Статья 63. Установление происхождения детей от родителей, состоящих между собой в браке

Происхождение ребенка от родителей, состоящих между собой в браке, удостоверяется записью о браке родителей.

Статья 64. Установление происхождения детей по совместному заявлению родителей

Происхождение ребенка от родителей, не состоящих между собой в браке, устанавливается путем подачи совместного заявления отцом и матерью ребенка в государственные органы записи актов гражданского состояния.

Статья 65. Установление отцовства судом

При рождении ребенка у родителей, не состоящих между собой в браке, и при отсутствии совместного заявления родителей, отцовство может быть установлено в судебном порядке по заявлению одного из родителей или опекуна (попечителя) ребенка, а также самого ребенка по достижении им совершеннолетия.

При установлении отцовства суд принимает во внимание совместное проживание и ведение общего хозяйства матерью ребенка и ответчиком до рождения ребенка или совместное воспитание либо содержание ими ребенка или доказательства, с достоверностью подтверждающие признание ответчиком отцовства.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 66. Права и обязанности детей, происходящих от родителей, не состоящих в браке

Дети, происхождение которых установлено совместным заявлением родителей или по решению суда об установлении отцовства, имеют те же права и обязанности по отношению к родителям и их родственникам, что и дети, родившиеся от лиц, состоящих в браке между собой.

Статья 67. Запись родителей ребенка, состоящих в браке между собой

Отец и мать, состоящие в браке между собой, записываются родителями ребенка в книге записей рождений по заявлению любого из них.

Статья 68. Оспаривание записи об отцовстве (материнстве)

Лицо, записанное в качестве отца или матери ребенка, вправе оспорить произведенную запись в течение года с того времени, когда ему стало или должно было стать известным о произведенной записи. Если к этому времени лицо, записанное отцом или матерью, являлось несовершеннолетним, годичный срок исчисляется со времени достижения им восемнадцати лет.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 69. Запись родителей ребенка, не состоящих в браке между собой

Если родители не состоят в браке между собой, запись о матери ребенка производится по заявлению матери, а запись об отце — по совместному заявлению отца и матери ребенка, либо отец записывается согласно решению суда.

В случае смерти матери, признания матери недееспособной, лишения ее родительских прав, а также при невозможности установления ее места жительства запись об отце ребенка производится по заявлению отца.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 70. Запись об отце ребенка в случаях, когда отцовство не установлено

При рождении ребенка у матери, не состоящей в браке, если не имеется совместного заявления родителей и решения суда об установлении отцовства, запись об отце ребенка в книге записей рождений производится по фамилии матери; имя и отчество отца ребенка записываются по ее указанию.

Статья 71. Имя и отчество ребенка

Имя ребенка определяется по соглашению родителей, отчество — присваивается по имени отца, а в случаях, когда отцовство не установлено — по имени лица, записанного отцом ребенка.

Статья 72. Фамилия детей

Фамилия детей определяется фамилией родителей. При разных фамилиях родителей детям присваивается фамилия отца или матери по соглашению родителей, а при отсутствии соглашения — по решению органов опеки и попечительства.

Статья 73. Изменение фамилии детей

Прекращение брака между родителями не влечет изменения фамилии детей.

Если родитель, у которого ребенок остался проживать после расторжения брака, желает присвоить ему свою фамилию, вопрос разрешается органами опеки и попечительства или судом при решении вопроса о расторжении брака, исходя из интересов ребенка.

Правила настоящей статьи применяются и в случаях признания брака недействительным.

ГЛАВА 9

ЛИЧНЫЕ ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ РОДИТЕЛЕЙ И ДЕТЕЙ

Статья 74. Равенство прав и обязанностей родителей

Отец и мать имеют равные права и обязанности в отношении своих детей.

Родители пользуются равными правами и несут равные обязанности в отношении своих детей и в случаях, когда брак между ними расторгнут.

Статья 75. Обязанности родителей по воспитанию и защите прав и интересов детей

Родители обязаны воспитывать своих детей, заботиться об их физическом развитии и обучении, готовить к общественно полезному труду, растить достойными членами социалистического общества.

Родительские права не могут осуществляться в противоречии с интересами детей.

Защита прав и интересов несовершеннолетних детей лежит на их родителях.

Родители являются законными представителями своих несовершеннолетних детей и выступают в защиту их прав и интересов во всех учреждениях, в том числе судебных, без особого полномочия.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 76. Право родителей требовать возврата детей

Родители вправе требовать возврата несовершеннолетних детей от любого лица, удерживающего детей у себя не на основании закона или судебного решения.

Суд вправе отказать в удовлетворении этих требований, если придет к выводу, что передача родителям ребенка противоречит его интересам.

Статья 77. Место проживания детей при раздельном проживании родителей

Если родители не живут вместе, то от их согласия зависит при ком должны проживать несовершеннолетние дети.

При отсутствии согласия между родителями спор разрешается судом в интересах детей.

Статья 78. Участие отдельно проживающего родителя в воспитании детей

Родитель, проживающий отдельно от несовершеннолетнего ребенка, принимает участие в его воспитании и имеет право общаться с ним.

Родитель, при котором проживает ребенок, не вправе препятствовать другому родителю принимать участие в воспитании ребенка и общаться с ним.

Органы опеки и попечительства могут на определенный срок лишить родителя, проживающего отдельно от ребенка, права на общение с ним, если это мешает нормальному воспитанию ребенка и оказывает на него вредное влияние.

Статья 79. Разрешение спора по воспитанию детей между раздельно проживающими родителями

Если родители не могут прийти к соглашению о порядке участия родителя, проживающего отдельно от детей, в их воспитании, то этот порядок определяется органами опеки и попечительства с участием родителей.

В тех случаях, когда родители не подчиняются решению органа опеки и попечительства, последний вправе обратиться за разрешением спора в суд.

Статья 80. Лишение родительских прав

Родители или один из них могут быть лишены родительских прав.

Лишение родительских прав производится только в судебном порядке. Дела о лишении родительских прав рассматриваются с обязательным участием прокурора.

Статья 81. Основания для лишения родительских прав

Родители или один из них могут быть лишены родительских прав, если будет установлено, что они уклоняются от выполнения своих обязанностей по воспитанию детей или злоупотребляют своими родительскими правами, жестоко обращаются с детьми, оказывают вредное влияние на детей своим аморальным, антиобщественным поведением, а также если родители являются хроническими алкоголиками или наркоманами.

Статья 82. Порядок возбуждения дел о лишении родительских прав

Дела о лишении родительских прав рассматриваются по заявлению государственных или общественных организаций, органов опеки и попечительства, одного из родителей или опекуна (попечителя) ребенка, а также по иску прокурора.

Статья 83. Последствия лишения родительских прав

Родители, лишенные родительских прав, утрачивают личные и имущественные права, основанные на факте родства с детьми, в отношении которых они лишены родительских прав.

Лишение родительских прав не освобождает родителей от обязанности по содержанию детей.

Статья 84. Выселение родителя, лишенного родительских прав

Если родитель, лишенный родительских прав, систематическим нарушением правил социалистического общежития делает для ребенка невозможным совместное с ним проживание, а меры предупреждения и общественного воздействия оказались безрезультатными, то этот родитель может быть выселен в соответствии со статьей 344 Гражданского кодекса Киргизской ССР без предоставления другого жилого помещения, также по иску органов опеки и попечительства.

Статья 85. Устройство детей лиц, лишенных родительских прав

При лишении родительских прав обоих родителей дети передаются на попечение органов опеки и попечительства.

Статья 86. Отобрание ребенка без лишения родительских прав

Суд может принять решение об отобрании ребенка и передаче его на попечение органов опеки и попечительства, независимо от лишения родительских прав, если оставление ребенка у лиц, у которых он находится, опасно для него.

Если отпадут причины, послужившие основанием к отобранию ребенка, суд по заявлению родителей или прокурора, исходя из интересов ребенка, может вынести решение о возвращении его родителям.

Статья 87. Временное отобрание ребенка

В случае непосредственной угрозы жизни или здоровью ребенка, органы опеки и попечительства вправе вынести постановление о временном, до разрешения дела судом, отобрании ребенка у родителей или других лиц, на попечении которых он находится.

Органы опеки и попечительства обязаны немедленно после вынесения такого постановления возбудить в суде дело об отобрании ребенка.

Суд в порядке подготовки дела к судебному разбирательству или в процессе рассмотрения дела должен решить вопрос о местонахождении ребенка до окончательного разрешения дела.

Статья 88. Свидание с детьми родителей, лишенных родительских прав

По просьбе родителя, лишенного родительских прав, органы опеки и попечительства могут разрешить ему свидание с детьми, если общение с родителем не окажет на детей вредного влияния.

Статья 89. Восстановление в родительских правах

Восстановление в родительских правах допускается, если этого требуют интересы детей и если дети не усыновлены.

Восстановление родителей в родительских правах допускается в том случае, когда их поведение и образ жизни изменились и они в состоянии осуществлять воспитание и содержание детей.

Статья 90. Порядок восстановления в родительских правах

Восстановление в родительских правах производится только в судебном порядке по заявлению лиц, лишенных родительских прав, или прокурора.

Суд обязан выяснить мнение родителя, не лишенного родительских прав, о возможности восстановления другого родителя в родительских правах.

Статья 91. Участие органов опеки и попечительства в разрешении споров, связанных с воспитанием детей

При рассмотрении судом споров, связанных с воспитанием детей, к участию в деле должны быть во всех случаях привлечены органы опеки и попечительства.

Статья 92. Исполнение решений судов о передаче или отобрании детей

Исполнение решений судов о передаче или отобрании детей от родителей или других лиц производится судебными исполнителями с обязательным участием органов опеки и попечительства.

В тех случаях, когда родители или другое лицо, на попечении которого находится ребенок, препятствует исполнению решения, применяются меры, предусмотренные статьей 409 Гражданского процессуального кодекса Киргизской ССР.

ГЛАВА 10

АЛИМЕНТНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ РОДИТЕЛЕЙ

Статья 93. Обязанности родителей по содержанию детей

Родители обязаны содержать своих несовершеннолетних детей и нетрудоспособных совершеннолетних детей, нуждающихся в помощи.

Статья 94. Размер алиментов, взыскиваемых с родителей на несовершеннолетних детей

Алименты на несовершеннолетних детей с их родителей взыскиваются в размере: на одного ребенка — одной четверти, на двух детей — одной трети, на трех и более детей — половины заработка (дохода) родителей.

Статья 95. Уменьшение размера взыскиваемых алиментов

Размер взыскиваемых алиментов может быть уменьшен судом, если у родителя, обязанного платить алименты, имеются другие несовершеннолетние дети, которые при

взыскании алиментов в установленном статьей 94 настоящего Кодекса размере оказались бы менее обеспеченными материально, чем дети, получающие алименты, а также в тех случаях, если родитель, с которого взыскиваются алименты, является инвалидом первой или второй группы либо если дети работают и имеют достаточный заработок.

Суд вправе уменьшить размер алиментов или освободить от их уплаты, если дети находятся на полном содержании государства или общественной организации.

Статья 96. Взыскание алиментов на детей, помещенных в детские учреждения

Расходы на содержание детей, помещенных в детские учреждения, могут быть взысканы в пользу этих учреждений с родителей детей в размерах, установленных статьей 94 настоящего Кодекса. В этих случаях средства на содержание детей взыскиваются с каждого из родителей, если они не освобождены по закону от внесения платы за содержание детей. Взыскание алиментов, присужденных ранее одному из родителей (опекуну, попечителю), в этих случаях прекращается.

Суд может, с учетом материального и семейного положения родителей, освободить их полностью или частично от уплаты этих средств.

Статья 97. Взыскание алиментов на несовершеннолетних детей в твердой денежной сумме

В тех случаях, когда родитель, обязанный уплачивать алименты, имеет нерегулярный, меняющийся заработок (доход) либо когда часть заработка (дохода) этот родитель получает в натуре, а также в других случаях, когда взыскание алиментов в долевом отношении к заработку (доходу) родителя невозможно или затруднительно, алименты по просьбе лица, требующего выплаты средств на содержание детей, могут быть определены в твердой денежной сумме, подлежащей выплате ежемесячно.

Размер этой суммы определяется судом, исходя из предполагаемого заработка (дохода) родителя применительно к статье 94 настоящего Кодекса.

Статья 98. Взыскание алиментов на детей, находящихся при каждом из родителей

Если дети остаются при каждом из родителей, размер алиментов с одного из родителей в пользу другого, менее обеспеченного, определяется в твердой денежной сумме, взыскиваемой помесячно и определяемой судом в зависи-

мости от материального и семейного положения родителей в пределах установленных статьей 94 настоящего Кодекса.

Статья 99. Взыскание алиментов с лиц, имеющих доходы от подсобного хозяйства

Если родитель, уплачивающий алименты на несовершеннолетних детей, имеет дополнительный доход от подсобного хозяйства, с него кроме отчисления соответствующей доли заработка (дохода) в размере, установленном статьей 94 настоящего Кодекса, может взыскиваться определенная денежная сумма, устанавливаемая судом исходя из доходов от подсобного хозяйства, падающих на долю этого родителя.

Статья 100. Участие родителей в дополнительных расходах по содержанию детей

Родители, уплачивающие алименты на несовершеннолетних детей, могут быть привлечены к участию в дополнительных расходах, вызванных исключительными обстоятельствами (тяжелая болезнь, увечье ребенка и т. п.).

Размер участия в таких расходах определяется судом с учетом материального и семейного положения родителей.

Статья 101. Взыскание алиментов на нетрудоспособных совершеннолетних детей

При взыскании алиментов с родителей на нетрудоспособных совершеннолетних детей, нуждающихся в помощи, размер алиментов определяется в твердой денежной сумме, исходя из материального и семейного положения лица, с которого взыскиваются алименты, и лица, получающего их.

Статья 102. Временное взыскание алиментов до рассмотрения дела судом

По делам о взыскании с родителей средств на содержание детей в тех случаях, когда ответчик записан родителем ребенка в книге регистрации актов гражданского состояния в соответствии со статьями 64, 65 и 67 настоящего Кодекса, суд вправе до рассмотрения дела по существу вынести определение о том, в какой мере ответчик обязан временно нести расходы по содержанию детей.

Размер суммы, подлежащей временному взысканию, может быть определен в долевом отношении к заработку (доходу) ответчика или в твердой денежной сумме.

Статья 103. Виды заработка (дохода), подлежащего учету при удержании алиментов

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье виды заработка (дохода), подлежащего учету при удержании алиментов, определяются в порядке, установленном Советом Министров Союза ССР.

ГЛАВА 11

АЛИМЕНТНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ ДЕТЕЙ

Статья 104. Обязанности детей в отношении родителей

Дети обязаны заботиться о родителях и оказывать им помощь.

Содержание нетрудоспособных, нуждающихся в помощи родителей является обязанностью их совершеннолетних детей.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 105. Освобождение детей от обязанностей по содержанию родителей

Дети могут быть освобождены от обязанности по содержанию своих родителей, если судом будет установлено, что родители уклонялись от выполнения родительских обязанностей.

Родители, лишенные родительских прав, теряют право требовать содержания от своих детей.

Статья 106. Взыскание алиментов на родителей, находящихся в государственных учреждениях

Помещение родителей в государственные и общественные учреждения не освобождает детей от обязанностей по содержанию своих родителей. Вопрос о взыскании средств в этих случаях решается судом исходя из нуждаемости родителей и материального и семейного положения детей.

Статья 107. Размер алиментов, взыскиваемых на родителей

Размер участия каждого из детей в содержании нуждающихся в помощи нетрудоспособных родителей определяется судом, исходя из материального и семейного поло-

жения родителей и детей, в твердой денежной сумме, выплачиваемой помесячно.

При определении этой суммы суд учитывает всех совершеннолетних детей данного родителя, независимо от того, предъявлено ли требование ко всем детям или только к одному или нескольким из них.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 108. Временное взыскание алиментов на родителей

До разрешения по существу дела о взыскании средств на содержание родителей суд вправе по просьбе истца вынести определение о том, кто из детей должен временно предоставлять средства на содержание родителей и в каком размере.

ГЛАВА 12

АЛИМЕНТНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ ДРУГИХ ЧЛЕНОВ СЕМЬИ

Статья 109. Алиментные обязанности других членов семьи

Обязанность по содержанию несовершеннолетних, а также нетрудоспособных совершеннолетних лиц, нуждающихся в помощи, может быть возложена на их родственников — деда, бабку, внуков, братьев, сестер, а также на отчима и мачеху, пасынков и падчериц, на лиц, принявших детей на постоянное воспитание, и лиц, находившихся на постоянном воспитании, при наличии условий, предусмотренных в статьях 110—117 настоящего Кодекса.

Статья 110. Обязанности отчима и мачехи по содержанию пасынков и падчериц

Отчим и мачеха обязаны содержать своих несовершеннолетних, а также нетрудоспособных совершеннолетних, нуждающихся в их помощи пасынков и падчериц, если последние находились у них на воспитании или содержании, не имеют родителей или не могут получить от них достаточных средств на свое содержание.

Статья 111. Обязанности пасынков и падчериц по содержанию отчима и мачехи

Пасынки и падчерицы обязаны содержать своих нетрудоспособных нуждающихся в помощи отчима и мачеху, если последние содержали или воспитывали их.

Суд вправе освободить пасынков и падчериц от обязанности содержать отчима и мачеху, если последние воспитывали или содержали их менее 10 лет, а также если они не выполняли надлежащим образом своих обязанностей по воспитанию пасынков и падчериц.

Статья 112. Обязанности братьев и сестер по содержанию своих несовершеннолетних или нетрудоспособных совершеннолетних братьев и сестер

Братья и сестры, обладающие достаточными средствами, обязаны содержать своих нуждающихся в помощи несовершеннолетних братьев и сестер, если последние не могут получить содержания от своих родителей. Такую же обязанность они несут в отношении нетрудоспособных совершеннолетних нуждающихся в помощи братьев и сестер, если последние не могут получить содержания от своих родителей, супругов или детей.

Статья 113. Обязанности деда и бабки по содержанию своих внуков

Дед и бабка, обладающие достаточными средствами, обязаны содержать своих нуждающихся в помощи несовершеннолетних, а также нетрудоспособных совершеннолетних внуков, если они не имеют родителей или не могут получить содержания от своих родителей или супругов.

Статья 114. Обязанности внуков содержать деда и бабку

Внуки, обладающие достаточными средствами, обязаны содержать своих нетрудоспособных нуждающихся в помощи деда и бабку, если последние не могут получить содержания от своих детей или супругов.

Статья 115. Обязанности фактических воспитателей содержать своих воспитанников

Лица, взявшие к себе детей на постоянное воспитание и содержание, в случае отказа от дальнейшего содержания, обязаны содержать несовершеннолетних, а также нетрудоспособных совершеннолетних, нуждающихся в помощи воспитанников, если последние не имеют родителей или не могут получить содержания от своих родителей.

Обязанности, предусмотренные настоящей статьей, не возлагаются на лиц, осуществлявших воспитание детей в качестве опекунов (попечителей).

Статья 116. Обязанности воспитанников по содержанию своих фактических воспитателей

Лица, находившиеся на постоянном воспитании и содержании в установленном порядке не менее 10 лет, обязаны доставлять содержание лицам, фактически их воспитавшим, если последние являются нетрудоспособными и нуждающимися в помощи и не могут получить содержания от других лиц, обязанных по закону предоставлять им средства на содержание.

Статья 117. Размер алиментов и распределение обязанностей по содержанию между совместно обязанными лицами

Размер средств на содержание перечисленных в настоящей главе лиц в каждом отдельном случае устанавливается судом в зависимости от материального и семейного положения лица, с которого взыскиваются алименты, и лица, получающего их, в твердой денежной сумме, выплачиваемой помесячно.

Если содержать данное лицо обязаны одновременно несколько лиц, то суд в зависимости от их материального и семейного положения определяет размер участия каждого из них в выполнении этой обязанности.

ГЛАВА 13

ПОРЯДОК УПЛАТЫ ИЛИ ВЗЫСКАНИЯ АЛИМЕНТОВ

Статья 118. Добровольный порядок уплаты алиментов

Алименты уплачиваются в добровольном порядке лично лицом, обязанным платить алименты, либо через администрацию по месту его работы или получения им пенсии, стипендии и других сумм.

Добровольный порядок уплаты алиментов не исключает права взыскателя алиментов в любое время обратиться в суд с иском о взыскании алиментов в установленном законом порядке.

Статья 119. Удержание алиментов из заработной платы по письменному заявлению плательщика алиментов

Администрация предприятия, учреждения, организации на основании письменного заявления плательщика алиментов или исполнительного листа обязаны ежемесячно удерживать алименты из заработной платы (пенсии, пособия, стипендии и др.) и выплачивать или переводить их не позднее чем в трехдневный срок со дня выплаты заработной платы (пенсии, пособия, стипендии и др.) лицу, указанному в заявлении или в исполнительном листе.

При переходе гражданина, с которого удерживаются алименты по заявлению, на другую работу или перемене им местожительства удержание алиментов производится на основании вновь поданного им заявления. Задолженность за время неуплаты алиментов в этих случаях может быть удержана с должника по его заявлению либо взыскана в судебном порядке.

Статья 120. Случаи, когда удержание алиментов по заявлению плательщика не производится

Удержание алиментов на основании заявления не может производиться, если общая сумма, подлежащая удержанию на основании заявления и исполнительных документов, превышает 50 процентов причитающихся должнику заработной платы и приравненных к ней платежей и выдач, а также если с должника взыскиваются по судебному решению алименты на детей от другой матери. В этих случаях вопрос о взыскании алиментов разрешается в судебном порядке, о чем извещается заявитель и лицо, в пользу которого взыскиваются алименты.

Статья 121. Содержание заявления лица, изъявившего желание добровольно платить алименты

В письменном заявлении лица, изъявившего желание добровольно платить алименты, поданном администрации предприятий, учреждения, организации должны быть указаны фамилия, имя, отчество, год и место рождения, местожительство и должность заявителя; фамилия, имя, отчество и год рождения лица, на содержание которого следует удерживать алименты; фамилия, имя, отчество и адрес лица, которому следует выплачивать или переводить алименты.

Статья 122. Порядок хранения заявлений об удержании алиментов

Заявления об удержании алиментов, а также об изменении их размера или о прекращении удержания алиментов хранятся администрацией предприятия, учреждения, организации в порядке, установленном для хранения исполнительных документов.

Статья 123. Ответственность за утрату заявления об удержании алиментов

Должностное лицо, виновное в утрате заявления об удержании алиментов, несет ответственность в порядке, предусмотренном статьей 351 Гражданского процессуального кодекса Киргизской ССР.

Статья 124. Право на предъявление иска о взыскании алиментов

Лица, имеющие право на получение алиментов, могут требовать выплаты алиментов по суду в любое время независимо от срока, истекшего с момента возникновения права на получение содержания.

Статья 125. Время, с которого присуждаются алименты на совершеннолетних детей

Алименты присуждаются на будущее время с момента предъявления иска в суде.

Алименты за прошлое время могут быть взысканы в пределах трехлетнего срока, если судом будет установлено, что до обращения в суд истцом принимались меры к получению средств на содержание, но алименты не были получены вследствие уклонения обязанного лица от их уплаты, а также в случаях, предусмотренных частью второй статьи 119 настоящего Кодекса.

Статья 126. Взыскание алиментов на основании отметок в паспортах лиц, уклоняющихся от их уплаты

При выплате заработной платы или иного заработка (пенсии, пособия, стипендии и др.) лицу, в паспорте которого имеется отметка (запись) органа милиции о том, что в соответствии с решением суда это лицо обязано платить алименты, администрация предприятия, учреждения, организации обязана до поступления исполнительного листа производить удержание алиментов в соответствии с отметкой (записью) в паспорте в порядке, установленном для удержания по исполнительным листам, и сообщать об этом судебному исполнителю народного суда данного района (города); если адрес лица, в пользу которого взыскиваются алименты, не известен, удержанные суммы переводятся на депозитный счет народного суда.

В случае невыполнения этой обязанности на виновных должностных лиц может быть наложен штраф в порядке и размере, установленных статьей 410 Гражданского процессуального кодекса Киргизской ССР.

Статья 127. Изменение ранее установленного размера алиментов

При наступлении обстоятельств, предусмотренных частью первой статьи 95 настоящего Кодекса, родитель уплачивающий алименты на несовершеннолетних детей, вправе обратиться с иском об уменьшении размера установленной судом доли заработка (дохода), взыскиваемой на содержание детей. В случаях, предусмотренных частью второй статьи 95 настоящего Кодекса, родитель, уплачивающий алименты, вправе обратиться с иском об уменьшении размера алиментов или об освобождении от их уплаты.

При отпадении таких обстоятельств лицо, получающее алименты на несовершеннолетних детей, вправе, обратиться с иском о взыскании алиментов в размере, установленном статьей 94 настоящего Кодекса.

При изменении материального или семейного положения родителя, уплачивающего алименты на несовершеннолетних детей в твердой денежной сумме (статья 97 настоящего Кодекса), суд вправе по иску заинтересованного лица изменить размер алиментов.

Если после установления судом размера суммы, подлежащей взысканию с родителей на содержание их нетрудоспособных совершеннолетних детей, нуждающихся в помощи (статья 101 настоящего Кодекса), или взыскиваемой с детей на содержание нетрудоспособных нуждающихся в помощи родителей (статьи 104, 107 настоящего Кодекса), а также суммы, взыскиваемой на содержание других членов семьи (статьи 109—117 настоящего Кодекса), изменилось материальное или семейное положение лица, обязанного доставлять содержание, или лица, получающего алименты, суд вправе по иску любого из них изменить установленный размер алиментов.

Статья 128. Изменение размера алиментов, взыскиваемых на детей от разных матерей

Если с одного родителя взыскиваются алименты по нескольким решениям судов на детей от разных матерей, что превышает в общей сложности размер алиментов, установленный статьей 94 настоящего Кодекса, родитель, уплачивающий алименты, может предъявить иск к каждому лицу, в пользу которого состоялось судебное решение о взыскании с него алиментов, о соответствующем снижении размера алиментов по данному судебному решению.

При рассмотрении такого иска суд определяет новый размер алиментов по данному иску в соответствующих рав-

ных долях, причитающихся на каждого из детей, в отношении которых имеются судебные решения.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 2 июля 1974 г.).

Статья 129. Взыскание задолженности по алиментам по исполнительному листу

Взыскание алиментов по исполнительному листу за прошлое время производится в пределах трехлетнего срока, предшествовавшего предъявлению исполнительного листа ко взысканию.

В тех случаях, когда по исполнительному листу, предъявленному ко взысканию удержание алиментов не производилось в связи с розыском должника, взыскание задолженности по алиментам должно производиться за весь прошлый период, независимо от установленного трехлетнего срока и достижения совершеннолетия лицом, на содержание которого были присуждены алименты.

Статья 130. Определение задолженности по алиментам

Задолженность по алиментам определяется исходя из фактического заработка (дохода), полученного должником за время, в течение которого не производилось взыскание.

Если должник в этот период не работал или не будут представлены документы, подтверждающие его заработок (доход), задолженность определяется исходя из заработка (дохода), получаемого им ко времени взыскания задолженности.

При несогласии с определенным судебным исполнителем размером задолженности по алиментам взыскатель или должник могут обжаловать действия судебного исполнителя в порядке, предусмотренном статьей 432 Гражданского процессуального кодекса Киргизской ССР.

Статья 131. Освобождение от уплаты или уменьшение задолженности по алиментам

Освобождение от уплаты или уменьшение задолженности по алиментам возможно только по судебному решению.

Суд вправе по иску лица, уплачивающего алименты, освободить его полностью или частично от уплаты образовавшейся задолженности по алиментам, если установит, что неуплата алиментов имела место вследствие болезни этого лица или по другим уважительным причинам и его материальное и семейное положение не дает возможности погасить образовавшуюся задолженность.

Статья 132. Недопустимость зачета или возврата взысканных алиментов

Подлежащие выплате суммы алиментов не могут быть зачтены по встречному требованию должника.

Выплаченные суммы алиментных платежей не могут быть истребованы обратно, за исключением тех случаев, когда отмененное решение суда было основано на сообщенных истцом ложных сведениях или представленных им подложных документах.

ГЛАВА 14

УСЫНОВЛЕНИЕ (УДОЧЕРЕНИЕ)

Статья 133. Дети, в отношении которых допускается усыновление

Усыновление допускается только в отношении несовершеннолетних детей и в их интересах.

Статья 134. Орган, устанавливающий усыновление

Усыновление производится решением исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов по просьбе лица, желающего усыновить ребенка, по месту жительства усыновителя либо по месту жительства усыновляемого.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 135. Граждане, имеющие право быть усыновителями

Усыновителями могут быть совершеннолетние граждане, за исключением лиц, лишенных родительских прав, лиц, признанных в установленном законом порядке недееспособными или ограниченно дееспособными, а также лиц, бывших усыновителями, в случаях отмены усыновления вследствие ненадлежащего выполнения ими своих обязанностей.

Статья 136. Согласие родителей ребенка на усыновление

Для усыновления требуется согласие родителей ребенка, не лишенных родительских прав.

Родители могут дать согласие на усыновление ребенка определенным лицом (лицами) либо, дав согласие на усыновление, предоставить право выбора усыновителей органам опеки и попечительства.

Согласие родителей на усыновление должно быть выражено в письменной форме.

Родители вправе отозвать данное ими согласие, если решение об усыновлении еще не вынесено.

Статья 137. Усыновление без согласия родителей

Не требуется согласия родителей на усыновление, если они лишены родительских прав, или признаны в установленном законом порядке недееспособными, либо безвестно отсутствующими.

Усыновление в виде исключения может быть произведено без согласия родителей, если будет установлено, что они более одного года не проживают совместно с ребенком и, несмотря на предупреждение органов опеки и попечительства, уклоняются от выполнения своих обязанностей по его воспитанию и содержанию.

Статья 138. Согласие усыновляемого на усыновление

Усыновление детей, достигших десятилетнего возраста, не допускается без их согласия. Согласие ребенка на усыновление выявляется органами опеки и попечительства.

Если до подачи заявления об усыновлении ребенок проживал в семье усыновителя и считает усыновителя своим родителем, усыновление, в виде исключения, может быть произведено без согласия усыновляемого.

Статья 139. Согласие супруга усыновителя на усыновление

При усыновлении ребенка лицом, состоявшим в браке, если ребенок не усыновляется обоими супругами, требуется согласие другого супруга на усыновление. Согласие это должно быть выражено в письменной форме.

Согласия супруга на усыновление не требуется, если этот супруг признан в установленном порядке недееспособным, а также если супруги прекратили семейные отношения, не проживают совместно более года и местожительство другого супруга неизвестно.

Статья 140. Усыновление детей, находящихся под опекой или попечительством или в государственных детских учреждениях

Для усыновления детей, находящихся под опекой или попечительством, при отсутствии у них родителей необходимо согласие на усыновление опекуна или попечителя, выраженное в письменной форме, а для детей, находящихся в государственных детских учреждениях,— согласие администрации детского учреждения.

При отказе опекуна (попечителя) дать согласие на усыновление вопрос об усыновлении решается органами опеки и попечительства.

Администрация детского учреждения при поступлении ребенка выявляет у родителя согласие на его усыновление в будущем.

Статья 141. Порядок оформления усыновления

Заявление о желании усыновить ребенка подается усыновителями в органы опеки и попечительства.

Органы опеки и попечительства обязаны произвести обследование условий жизни лица, желающего усыновить ребенка, проверить, не имеется ли препятствий для усыновления, будет ли усыновление отвечать интересам ребенка, выявить отношение ребенка к усыновителю, оказать усыновителю содействие в сборе необходимых документов, передать материалы со своим заключением исполнительному комитету районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 142. Обжалование отказа в разрешении усыновления

Решение об отказе исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов в усыновлении может быть обжаловано лицом, подавшим заявление об усыновлении в исполнительный комитет вышестоящего Совета народных депутатов или в Совет Министров Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 143. Запись усыновителей в качестве родителей усыновляемого

Усыновители по их просьбе могут быть записаны в книге записи рождений в качестве родителей усыновляемого.

Для совершения такой записи в отношении усыновляемого, достигшего десятилетнего возраста, необходимо его согласие, за исключением случаев, предусмотренных частью второй статьи 138 настоящего Кодекса.

О такой записи указывается в решении исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов об усыновлении.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 144. Изменение фамилии, имени и отчества усыновляемого

По просьбе усыновителя при вынесении решения об усыновлении усыновляемому могут быть присвоены фамилия усыновителя и отчество по его имени. При усыновлении женщиной отчество присваивается по ее указанию, за исключением тех случаев, когда за отцом ребенка сохраняются его права и обязанности в отношении ребенка. По просьбе усыновителя может быть изменено также имя ребенка и место рождения.

Присвоение фамилии и отчества, а также изменение имени и местарождения усыновляемого, достигшего десятилетнего возраста, могут быть произведены только с его согласия, за исключением случав, предусмотренных частью второй статьи 138 настоящего Кодекса.

О присвоении фамилии, отчества, а также об изменении имени и месторождения усыновляемого указывается в решении исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 145. Время возникновения усыновления

Усыновление возникает со времени вынесения решения об усыновлении исполнительным комитетом районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 146. Регистрация усыновления

Усыновление подлежит обязательной регистрации в органах записи актов гражданского состояния по месту вынесения решения об усыновлении не позднее месячного срока со дня вынесения решения.

Органы опеки и попечительства по месту вынесения решения об усыновлении обязаны не позднее двухнедельного срока направить копию решения исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов об усыновлении в органы записи актов гражданского состояния для производства регистрации.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 147. Приравнивание усыновленных к родственникам усыновителя

Усыновленные и их потомство по отношению к усыновителям и их родственникам, а усыновители и их родственники по отношению к усыновленным и их потомству приравниваются в личных и имущественных правах и обязанностях к родственникам по происхождению.

Усыновленные утрачивают личные и имущественные права и освобождаются от обязанностей по отношению к своим родителям и их родственникам.

Статья 148. Сохранение правоотношений усыновляемого с одним из родителей

В тех случаях, когда усыновление ребенка производится одним лицом, по просьбе одного из родителей и с согласия усыновителя за усыновленным могут быть сохранены права и обязанности в отношении матери и ее родственников, если усыновитель мужчина, или в отношении отца, и его родственников, если усыновитель женщина.

О сохранении прав и обязанностей в отношении одного из родителей должно быть указано в решении исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов об усыновлении.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 149. Сохранение за усыновленными права на пенсию и пособие по случаю смерти родителей

Несовершеннолетние, имеющие к моменту усыновления право на получение пенсии или пособия от государственных или общественных организаций, полагающиеся им по случаю потери кормильца, сохраняют это право также и при их усыновлении.

Статья 150. Обеспечение тайны усыновления

Тайна усыновления охраняется законом.

Воспрещается без согласия усыновителей, а в случае их смерти без согласия органов опеки и попечительства сообщать какие-либо сведения об усыновлении, знакомить с содержанием книг регистрации актов гражданского состояния, выдавать из них выписки и иные сведения, из которых было бы видно, что усыновители не являются родителями усыновленного.

Лица, разгласившие тайну усыновления против воли усыновителя, могут быть привлечены к ответственности в установленном законом порядке.

Статья 151. Порядок признания усыновления недействительным и отмена усыновления

Признание усыновления недействительным и отмена усыновления допускаются только в судебном порядке.

Дела о признании усыновления недействительным и об отмене усыновления рассматриваются с обязательным участием органов опеки и попечительства.

Статья 152. Порядок предъявления требований о признании усыновления недействительным и об отмене усыновления

Требования о признании усыновления недействительным или об отмене усыновления предъявляются к усыновителям.

В тех случаях, когда родителям не известно, кто является усыновителем их ребенка, требование об отмене усыновления предъявляется к органам опеки и попечительства по месту вынесения решения об усыновлении.

О возбуждении дела извещается усыновитель, который вправе вступить в дело или поручить защиту своих интересов органам опеки и попечительства. Суд вправе во всех случаях, когда признает это необходимым, привлечь усыновителя в качестве соответчика по делу.

Статья 153. Отмена усыновления по требованию родителей

Усыновление, произведенное без согласия родителей в тех случаях, когда такое согласие требовалось, может быть отменено судом по иску родителей, если суд установит, что возвращение родителям ребенка соответствует интересам последнего.

Отмена усыновления по просьбе родителей в тех случаях, когда усыновленный достиг десятилетнего возраста, допускается с согласия усыновленного.

Статья 154. Отмена усыновления по требованию супруга усыновителя

Супруг усыновителя вправе требовать отмены усыновления, если усыновление было произведено без его согласия.

Усыновление не может быть отменено по этому основанию, если отмена нарушит интересы усыновленного ребенка.

Статья 155. Отмена усыновления по требованию органов опеки и попечительства и прокурора

Органы опеки и попечительства, а также прокурор вправе в любое время предъявить иск об отмене усыновления, если этого требуют интересы несовершеннолетнего усыновленного.

Статья 156. Последствия отмены усыновления

При отмене усыновления восстанавливаются все права и обязанности ребенка в отношении его родителей и родственников по происхождению и утрачиваются все права и обязанности усыновленного в отношении усыновителя и его родственников. Однако суд вправе обязать усыновителя выплачивать средства на содержание ребенка.

При вынесении решения об отмене усыновления суд, исходя из интересов ребенка, определяет, подлежит ли ребенок возврату родителям или передаче на попечение органам опеки и попечительства, а также разрешает вопрос, сохраняется ли за ребенком имя, отчество и фамилия, указание о месте рождения, присвоенные ему в связи с усыновлением, учитывая при этом желание ребенка, если он достиг десятилетнего возраста.

В тех случаях, когда ребенок возвращается на воспитание родителям, обязанности бывшего усыновителя прекращаются.

Статья 157. Время прекращения усыновления

Усыновление прекращается со времени вступления в силу решения суда об отмене усыновления.

Статья 158. Недопустимость отмены усыновления после достижения усыновленным совершеннолетия

Отмена усыновления не допускается, если к моменту предъявления требования об его отмене усыновленный достиг совершеннолетия, за исключением случаев, когда на такую отмену имеется взаимное согласие родителей, усыновителей и самого усыновленного.

Статья 159. Основания для признания усыновления недействительным

Усыновление может быть признано судом недействительным, если решение об усыновлении было основано на подложных документах, или усыновлен совершеннолетний, либо усыновителем являлось лицо, которое по основаниям, указанным в статье 135 настоящего Кодекса, не могло быть усыновителем, а также, если усыновление было произведено без намерения породить отношения, установленные настоящим Кодексом, и эти отношения не сложились (фиктивное усыновление).

Требование о признании усыновления недействительным вправе предъявить любое лицо, права которого нару-

шены усыновлением, а также органы опеки и попечительства и прокурор.

Статья 160. Последствия признания усыновления недействительным

Усыновление, признанное недействительным, считается недействительным со времени вынесения решения об усыновлении. В этом случае между усыновителем, его родственниками и усыновленным никаких прав и обязанностей, вытекающих из усыновления не возникает.

При признании усыновления недействительным восстанавливаются права и обязанности ребенка в отношении его родителей и их родственников.

Ребенок по решению суда передается родителям, а если это противоречит интересам ребенка — органам опеки и попечительства.

Статья 161. Обязанность суда сообщать органам записи актов гражданского состояния о признании усыновления недействительным или об отмене усыновления

При вступлении в законную силу решения суда о признании усыновления недействительным или об отмене усыновления копия решения высылается судом в исполнительный комитет районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов, принявшего решение об усыновлении, и в орган записи актов гражданского состояния по месту регистрации усыновления.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

РАЗДЕЛ IV

ОПЕКА И ПОПЕЧИТЕЛЬСТВО

ГЛАВА 15

ОПЕКА И ПОПЕЧИТЕЛЬСТВО

Статья 162. Цели установления опеки и попечительства

Опека и попечительство установливаются для воспитания несовершеннолетних детей, которые вследствие смерти родителей, лишения родителей родительских прав, болезни родителей или по другим причинам остались без родительского попечения, а также для защиты личных и имущественных прав и интересов этих детей.

Опека и попечительство устанавливаются также для защиты личных и имущественных прав и интересов совершеннолетних лиц, которые по состоянию здоровья не могут самостоятельно осуществлять свои права и выполнять свои обязанности.

Статья 163. Лица, над которыми устанавливается опека

Опека устанавливается над несовершеннолетними, не достигшими пятнадцати лет, а также над лицами, признанными судом недееспособными вследствие душевной болезни или слабоумия.

Статья 164. Лица, над которыми устанавливается попечительство

Попечительство устанавливается над несовершеннолетними в возрасте от пятнадцати до восемнадцати лет.

Попечительство устанавливается над дееспособными совершеннолетними гражданами, если они по состоянию здоровья не могут самостоятельно осуществлять свои права и выполнять свои обязанности, также над лицами, ограниченными судом в дееспособности вследствие злоупотребления спиртными напитками или наркотическими веществами.

Статья 165. Опека над имуществом лиц, признанных безвестно отсутствующими

Опека над имуществом лиц, признанных безвестно отсутствующими, устанавливается в случаях и в порядке, предусмотренных статьей 19 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Статья 166. Органы опеки и попечительства

Органами опеки и попечительства являются исполнительные комитеты районных, городских, районных в городах, поселковых или сельских Советов народных депутатов.

Осуществление функций по опеке и попечительству возлагается на отделы народного образования в отношении несовершеннолетних лиц, на отделы здравоохранения в отношении лиц, признанных судом недееспособными или ограниченно дееспособными, и на отделы социального обеспечения в отношении дееспособных лиц, нуждающихся в попечительстве по состоянию здоровья.

Положение об органах опеки и попечительства утверждается Советом Министров Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 167. **Органы, устанавливающие опеку и попечительство**

Опека и попечительство устанавливаются исполнительным комитетом районного, городского, районного в городе, поселкового или сельского Совета народных депутатов.
(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 168. **Место установления опеки и попечительства**

Опека и попечительство устанавливаются по месту жительства лица, подлежащего опеке или попечительству или по месту жительства опекуна (попечителя).

Статья 169. **Руководство и контроль за деятельностью органов опеки и попечительства**

Руководство и контроль за деятельностью органов опеки и попечительства осуществляется вышестоящими исполнительными комитетами Советов народных депутатов и Советом Министров Киргизской ССР.
(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 170. **Опека над имуществом, находящимся не по местожительству подопечного**

Если у лица, над которым установлена опека или попечительство, имеется имущество, находящееся не по его местожительству, то охрана и управление этим имуществом возлагаются на органы опеки и попечительства по местонахождению имущества.

Статья 171. **Возмещение имущественного ущерба, причиненного опекуном или попечителем**

Органы опеки и попечительства должны, а по прекращению опеки или попечительства лица, состоявшие под опекой или попечительством, вправе требовать от опекуна или попечителя возмещения имущественного ущерба, причиненного подопечному недобросовестным или небрежным выполнением опекунских обязанностей.

Статья 172. **Охрана имущества подопечных до назначения опеки или попечительства**

Органы опеки и попечительства до назначения опеки или попечительства обязаны принять меры к охране имущества подопечного.

Статья 173. **Обязанность сообщать о несовершеннолетних, нуждающихся в опеке или попечительстве**

Учреждения и лица, которым станет известно о детях не достигших восемнадцати лет, оставшихся без попечения родителей, обязаны сообщить об этом органам опеки и попечительства по фактическому местонахождению детей, нуждающихся в опеке и попечительстве.

Статья 174. **Обязанность суда сообщать органам опеки и попечительства о необходимости установления опеки или попечительства**

Суд, вынесший решение о признании лица недееспособным или ограниченно дееспособным, обязан не позднее трех дней по вступлении в законную силу решения суда сообщить о вынесенном решении органам опеки и попечительства по месту жительства лица, признанного недееспособным или ограниченно дееспособным, для установления над ним опеки или попечительства.

Статья 175. **Обязанности органов опеки и попечительства по временному обеспечению несовершеннолетних, нуждающихся в опеке или попечительстве**

По получении сведений о детях, оставшихся без попечения родителей, органы опеки и попечительства обязаны немедленно произвести обследование и при установлении отсутствия попечения родителей обеспечить временное устройство несовершеннолетнего до разрешения вопроса об установлении опеки или попечительства.

Статья 176. **Назначение опекуна или попечителя несовершеннолетнему при жизни родителей**

В случае, когда ребенок не проживает совместно с родителями и последние уклоняются от обязанностей по его воспитанию, над ребенком устанавливается опека или попечительство. Органы опеки и попечительства в этом случае вправе требовать по суду лишения родителей родительских прав.

При временном отсутствии родителей по уважительным причинам (нахождение в командировке, болезнь и т. п.), если ребенок оставлен ими на попечении и под надзором родственников или других близких лиц, назначение опеки или попечительства не обязательно. При отсутствии роди-

телей более шести месяцев над их детьми устанавливается опека или попечительство, если это необходимо в интересах детей.

Статья 177. Установление попечительства над совершеннолетними по их просьбе

Над совершеннолетними дееспособными лицами, не могущими по состоянию здоровья самостоятельно защищать свои права и выполнять обязанности, попечительство может быть установлено только по просьбе этих лиц.

Статья 178. Назначение опекуна или попечителя

Для непосредственного осуществления обязанностей по опеке и попечительству органы опеки и попечительства назначают опекуна или попечителя преимущественно из близких подопечному лиц, или из числа лиц, выделенных общественной организацией, либо из числа других лиц.

Опекун или попечитель может быть назначен только с его согласия.

Опекун или попечитель должен быть назначен не позднее месячного срока с момента, когда органам опеки и попечительства стало известно о необходимости установления опеки или попечительства.

Статья 179. Выбор опекуна и попечителя

При выборе опекуна или попечителя должны быть приняты во внимание его личные качества, способность к выполнению обязанностей опекуна или попечителя, отношения, существующие между ним и лицом, нуждающимся в опеке или попечительстве, а также, если это возможно, желание подопечного.

Попечитель над совершеннолетним дееспособным лицом, не имеющим возможности по состоянию здоровья самостоятельно защищать свои права и выполнять свои обязанности, может быть избран только с согласия подопечного.

Статья 180. Лица, которые не могут быть назначены опекунами и попечителями

Не могут быть назначены опекунами и попечителями:

лица, не достигшие 18 лет;

лица, признанные судом недееспособными или ограниченно дееспособными;

лица, лишенные по суду родительских прав;

лица, отстраненные от обязанностей опекуна или попечителя за ненадлежащее выполнение возложенных на них обязанностей;

лица, бывшие усыновителями, если усыновление было отменено вследствие ненадлежащего выполнения усыновителем своих обязанностей.

Статья 181. Контроль за деятельностью опекунов и попечителей

Контроль за деятельностью опекунов и попечителей осуществляется органами опеки и попечительства по месту жительства подопечных.

Порядок и форма осуществления этого контроля определяются Положением об органах опеки и попечительства.

Статья 182. Опека и попечительство над лицами, находящимися на воспитании или попечении в государственных учреждениях или общественных организациях

Детям, воспитание которых осуществляется полностью детскими учреждениями, а также совершеннолетним лицам, нуждающимся в опеке или попечительстве и помещенным в соответствующие учреждения, опекуны и попечители не назначаются. Выполнение обязанностей опекунов и попечителей в отношении этих лиц возлагается на администрацию учреждения, в котором находится подопечный.

Для охраны имущественных интересов этих лиц (получение пенсии, управление имуществом и т. п.) в необходимых случаях может быть назначен опекун над имуществом.

Статья 183. Обязанности опекуна и попечителя по воспитанию несовершеннолетних и защите их прав

Опекун и попечитель над несовершеннолетними обязан воспитывать подопечных, заботиться об их физическом развитии и обучении, готовить к общественно полезному труду, растить достойными членами социалистического общества, защищать их права и интересы.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 184. Обязанности опекуна и попечителя по охране интересов совершеннолетних подопечных и защите их прав

Опекун и попечитель обязаны заботиться о совершеннолетних лицах, находящихся у них под опекой или попечительством, о создании необходимых бытовых условий, об обеспечении их уходом и лечением, защищать их права и интересы.

Опекун над душевнобольным обязан, кроме того, сле-

дить за осуществлением над подопечным постоянного медицинского наблюдения.

Обязанности попечителя в отношении лиц, признанных ограниченно дееспособными, определяются в соответствии со статьей 15 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Статья 185. Обязанность совместного проживания опекуна (попечителя) и подопечного

Опекун и попечитель обязаны проживать совместно со своим подопечным.

В отдельных случаях органами опеки и попечительства может быть дано разрешение на раздельное проживание попечителя с подопечным, достигшим шестнадцати лет, если раздельное проживание не отразится неблагоприятно на воспитании и охране прав и интересов подопечного.

О всякой перемене местожительства опекун и попечитель обязаны извещать органы опеки и попечительства.

Обязанность совместного проживания не распространяется на попечителей над дееспособными гражданами и над лицами, ограниченными судом в дееспособности.

Статья 186. Право опекуна и попечителя требовать возврата им детей от лиц, незаконно их удерживающих

Опекун и попечитель вправе требовать по суду возврата им детей, находящихся у них под опекой или попечительством, от любых лиц, удерживающих у себя детей без законных оснований.

Статья 187. Обязанность опекуна над душевнобольным ходатайствовать о снятии опеки в случае выздоровления подопечного

Опекун над душевнобольным в случае выздоровления подопечного обязан возбудить в суде ходатайство о признании его подопечного дееспособным и о снятии с него опеки.

Статья 188. Гражданско-правовые обязанности опекунов и попечителей

Опекуны являются законными представителями подопечных и совершают от их имени и в их интересах все необходимые сделки.

Попечители оказывают подопечным содействие при осуществлении ими своих прав и выполнении обязанностей, а также охраняют их от злоупотреблений со стороны третьих лиц.

Попечители над несовершеннолетними в возрасте от пятнадцати до восемнадцати лет дают согласие на совершение тех сделок, которые по закону несовершеннолетние не вправе совершать самостоятельно.

Попечители над лицами, ограниченно дееспособными, дают согласие на получение этими лицами причитающихся им платежей и на распоряжение полученными денежными суммами и иным имуществом подопечного в соответствии со статьей 15 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Статья 189. Родители и усыновители как опекуны и попечители своих детей

Родители и усыновители являются опекунами или попечителями своих несовершеннолетних детей без специального назначения.

Статья 190. Сделки, для совершения которых требуется предварительное разрешение органов опеки и попечительства

Опекун не вправе без предварительного разрешения органов опеки и попечительства совершать, а попечитель давать согласие на совершение сделок от имени подопечного, выходящих за пределы бытовых сделок. В частности, предварительное разрешение органов опеки и попечительства требуется для заключения договоров, подлежащих нотариальному удостоверению и специальной регистрации, отказа от принадлежащих подопечному прав, совершения раздела имущества, производства раздела или обмена жилой площади и отчуждения имущества.

Органы опеки и попечительства вправе, если это вызывается необходимостью защиты интересов подопечного, ограничить право одного из родителей или опекуна распоряжаться вкладом подопечного.

Статья 191. Сделки, которые не вправе совершать опекун и попечитель

Опекун и попечитель, их супруги и близкие родственники не вправе совершать сделки с подопечным и опекаемым, а также не вправе представлять лиц, находящихся у них под опекой и попечительством, при заключении сделок или ведении судебных дел между подопечным и супругом опекуна или попечителя и их близкими родственниками.

Совершение договора дарения от имени подопечного не разрешается.

Статья 192. Безвозмездность выполнения обязанностей опекуна и попечителя

Обязанности по опеке и попечительству выполняются безвозмездно.

В случае, если имущество подопечного приносит доход, органы опеки и попечительства могут назначить опекуну или попечителю вознаграждение с учетом затрачиваемого труда и получаемого дохода.

Статья 193. Содержание подопечных

Опекун и попечитель не обязаны содержать лиц, находящихся у них под опекой или попечительством.

Расходы, произведенные опекуном или попечителем на содержание подопечного, возмещаются из средств подопечного в порядке, установленном статьей 194 настоящего Кодекса.

При отсутствии достаточных средств на содержание подопечного органы опеки и попечительства назначают пособие на его содержание.

Статья 194. Распоряжение текущими доходами подопечных

Суммы, следуемые подопечным в качестве пенсий, пособий, алиментов и других текущих поступлений, поступают в распоряжение опекуна или попечителя и расходуются ими на содержание подопечных.

Заработком, стипендией, вознаграждением, получаемым в результате осуществления своих авторских и изобретательских прав, несовершеннолетние в возрасте от пятнадцати до восемнадцати лет распоряжаются самостоятельно в соответствии с правилами статьи 13 Гражданского кодекса Киргизской ССР .

Расходование сумм, следуемых совершеннолетним дееспособным подопечным, находящимся под попечительством вследствие состояния здоровья, может производиться попечителем лишь с согласия подопечного.

Статья 195. Управление имуществом подопечных

Порядок управления имуществом подопечных, условия и порядок хранения и отчуждения принадлежащего им имущества, принадлежащих подопечным денежных сумм и иных ценностей, совершения других действий, связанных с хранением и управлением имуществом, а также порядок и форма отчета опекунов и попечителей по управлению и хранению имущества подопечных устанавливаются Положением об органах опеки и попечительства.

Статья 196. Обжалование действий опекунов и попечителей

Действия опекунов и попечителей могут быть обжалованы любым лицом, в том числе и подопечным, в органы опеки и попечительства по месту жительства подопечного.

Статья 197. Освобождение опекуна и попечителя от выполнения их обязанностей

Органы опеки и попечительства освобождают опекуна или попечителя от выполнения их обязанностей в случае возвращения детей на воспитание родителям, усыновление детей или помещения лиц, находящихся под опекой или попечительством, в государственные или общественные учреждения.

Опекун и попечитель могут быть освобождены от своих обязанностей также по их личной просьбе, если органы опеки и попечительства признают, что эта просьба вызвана уважительными причинами (болезнь опекуна или попечителя, изменения их материальных условий, отсутствие необходимого контакта с подопечным и т. п.).

Статья 198. Отстранение опекунов и попечителей в случае ненадлежащего выполнения ими своих обязанностей

В случае ненадлежащего выполнения опекуном или попечителем возложенных на него обязанностей органы опеки и попечительства отстраняют опекуна или попечителя от выполнения этих обязанностей.

При использовании опекуном или попечителем опеки и попечительства в корыстных целях во вред опекаемому, либо в случае оставления подопечного без надзора и необходимой материальной помощи органы опеки и попечительства возбуждают вопрос о привлечении виновного лица к ответственности в установленном законом порядке.

Статья 199. Освобождение попечителя по требованию совершеннолетнего подопечного

Попечитель над совершеннолетним лицом, нуждающимся в попечительстве по состоянию здоровья, подлежит освобождению по требованию подопечного. Органы опеки и попечительства могут в этом случае с согласия подопечного назначить в качестве попечителя другое лицо.

Статья 200. Прекращение опеки

Опека прекращается:

в связи со смертью подопечного;

над несовершеннолетними — по достижении ими пят-

установленном законом порядке признаны недееспособными вследствие душевной болезни или слабоумия;

над несовершеннолетними, которым не исполнилось пятнадцати лет,— в случае возвращения их на воспитание родителям;

над лицами, признанными в установленном законом порядке недееспособными вследствие душевной болезни или слабоумия,— в случае восстановления их в дееспособности судом;

над имуществом лиц, признанных безвестно отсутствующими,— в случаях, установленных статьей 20 Гражданского кодекса Киргизской ССР.

Статья 201. Переход обязанностей опекуна попечителю

Лицо, осуществляющее обязанности опекуна, при достижении опекаемым пятнадцати лет, становится попечителем несовершеннолетнего без особого назначения и к нему переходят все права и обязанности попечителя.

Статья 202. Прекращение попечительства

Попечительство прекращается:

в связи со смертью лица, находящегося под попечительством;

над несовершеннолетними — по достижении ими совершеннолетия либо при возвращении их на воспитание родителям;

над лицами, ограниченно дееспособными вследствие злоупотребления спиртными напитками или наркотическими веществами,— при отмене судом ограничения их в дееспособности;

над другими лицами, если отпала причина, вызвавшая назначение попечительства.

Попечительство прекращается также при вступлении несовершеннолетней в брак в соответствии со статьей 18 настоящего Кодекса.

Статья 203. Порядок оформления прекращения опеки и попечительства над подопечными и их имуществом

Опека и попечительство прекращается по решению органа опеки и попечительства.

При вступлении в брак несовершеннолетней в соответствии со статьей 18 настоящего Кодекса при достижении подопечным восемнадцати лет опека и попечительство прекращаются без особого решения органа опеки и попечительства.

Статья 204. Обжалование решений органов опеки и попечительства

Решения органов опеки и попечительства по назначению, освобождению и отстранению опекунов и попечителей, а также по всем другим вопросам опеки и попечительства могут быть обжалованы заинтересованными лицами в вышестоящий исполнительный комитет Совета народных депутатов и Совет Министров Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

РАЗДЕЛ V

АКТЫ ГРАЖДАНСКОГО СОСТОЯНИЯ

ГЛАВА 16

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 205. Регистрация актов гражданского состояния

Регистрация актов гражданского состояния устанавливается как в интересах государственных и общественных, так и с целью охраны личных и имущественных прав и интересов граждан.

Рождение, смерть, заключение брака, расторжение брака, усыновление, установление отцовства, перемена имени, отчества и фамилии подлежат регистрации в государственных органах записи актов гражданского состояния.

Статья 206. Органы, регистрирующие акты гражданского состояния

Регистрация актов гражданского состояния производится отделами (бюро) записи актов гражданского состояния исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов, а в поселках и сельских населенных пунктах — исполнительными комитетами поселковых и сельских Советов народных депутатов.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 207. Компетенция органов, регистрирующих акты гражданского состояния

Отделы (бюро) записи актов гражданского состояния исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов производят регист-

усыновления (удочерения), установления отцовства, перемены фамилии, имени и отчества, смерти, изменяют, дополняют, исправляют и аннулируют записи актов гражданского состояния, восстанавливают утраченные записи, хранят актовые книги и выдают повторные свидетельства.

Исполнительные комитеты поселковых и сельских Советов народных депутатов производят регистрацию рождения, заключения брака, расторжения брака, установления отцовства, смерти.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 208. Актовые книги. Правила регистрации актов гражданского состояния

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье основные положения, определяющие порядок изменения восстановления и аннулирования записи актов гражданского состояния, а также формы книг регистрации актов гражданского состояния и формы свидетельств, выдаваемых на основании записей в этих книгах, порядок и сроки хранения актовых книг, устанавливаются Советом Министров СССР.

Правила регистрации актов гражданского состояния устанавливаются Инструкцией, утверждаемой Советом Министров Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 209. Документы, представляемые при совершении записей актов гражданского состояния

При совершении записей актов гражданского состояния должны быть представлены документы, подтверждающие факты, подлежащие регистрации в органах записи актов гражданского состояния, и документы, удостоверяющие личность заявителей.

Перечень документов, необходимых для совершения записей актов гражданского состояния, устанавливается Инструкцией о порядке регистрации актов гражданского состояния.

Статья 210. Совершение записей актов гражданского состояния

Каждая запись, вносимая в книгу регистрации актов гражданского состояния, должна быть прочитана заявителям, подписана ими и должностным лицом, совершающим запись, и скреплена печатью.

О совершении записи акта гражданского состояния заявителям выдается соответствующее свидетельство.

Статья 211. Порядок оспаривания записей актов гражданского состояния

Исправление ошибок и внесение изменений в записи актов гражданского состояния при наличии достаточных оснований и при отсутствии спора между заинтересованными лицами производится органами записи актов гражданского состояния. Отказ органов записи актов гражданского состояния в исправлении или изменении записи может быть обжалован в суд.

При наличии спора между заинтересованными лицами исправление записи производится на основании решения суда.

Статья 212. Ответственность должностных лиц органов записи актов гражданского состояния

Должностные лица органов записи актов гражданского состояния за необоснованный отказ в регистрации актов гражданского состояния, а также за произведенную заведомо неправильную регистрацию, причинившую вред государственным или общественным интересам, либо охраняемым законом правам и интересам граждан, за разглашение тайны усыновления подлежат привлечению к ответственности в установленном законом порядке.

Статья 213. Государственная пошлина

Регистрация рождения, смерти, усыновления (удочерения) и установления отцовства в органах записи актов гражданского состояния, выдача свидетельств при изменении, дополнении и исправлении записей актов о рождении в случаях установления отцовства, усыновления (удочерения), а также в связи с ошибками, допущенными при регистрации актов гражданского состояния, производятся в соответствии с законодательством СССР без взимания государственной пошлины.

За регистрацию заключения брака, расторжения брака, перемены фамилии, имени и отчества, а также за выдачу свидетельств в связи с изменением, дополнением, исправлением и восстановлением записей актов о рождении, браке, расторжении брака и о смерти и повторных свидетельств о регистрации актов гражданского состояния взимается государственная пошлина в размере, установленном Советом Министров СССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

РЕГИСТРАЦИЯ РОЖДЕНИЯ

Статья 214. Порядок регистрации рождения

Регистрация рождения производится в органах записи актов гражданского состояния по месту рождения ребенка или по месту жительства родителей или одного из них.

Органы записи актов гражданского состояния обеспечивают торжественную обстановку регистрации рождения.

Статья 215. Заявление о регистрации рождения

Заявление о рождении делается в устной или письменной форме родителями или одним из них, а в случае болезни, смерти родителей или невозможности для них по иным причинам сделать заявление, оно может быть сделано родственниками, администрацией медицинского учреждения, в котором находилась мать при рождении ребенка, а также другими лицами.

Статья 216. Сроки подачи заявления о рождении

Заявление о рождении должно быть сделано не позднее одного месяца со дня рождения ребенка, а в случае рождения мертвого ребенка — не позднее трех суток с момента рождения.

Статья 217. Порядок записи фамилии, имени, отчества и сведений о родителях ребенка

Фамилия, имя и отчество ребенка при регистрации его рождения, а также сведения о его родителях записываются в соответствии с правилами, предусмотренными статьями 67, 69—72 настоящего Кодекса.

Национальность отца ребенка в случаях, когда отцовство не установлено, записывается по указанию матери.

Статья 218. Регистрация рождения ребенка, родившегося после расторжения брака, признания брака недействительным или после смерти отца

Регистрация рождения ребенка, зачатого в браке, но родившегося после расторжения брака, или признания брака недействительным, или после смерти лица, состоявшего в зарегистрированном браке с матерью, производится в том же порядке, что и регистрация ребенка, родители которого состоят в браке, при условии, если со дня расторжения брака, признания его недействительным, либо смерти отца до дня рождения ребенка прошло не более десяти месяцев.

ГЛАВА 18

РЕГИСТРАЦИЯ СМЕРТИ

Статья 219. Порядок регистрации смерти

Регистрация смерти производится в органах записи актов гражданского состояния по месту наступления смерти или по месту, где проживал умерший.

Регистрация смерти по решению суда об объявлении лица умершим или об установлении факта смерти производится в органах записи актов гражданского состояния по месту нахождения суда, вынесшего решение.

Статья 220. Заявление о смерти

Заявление о смерти может быть сделано родственниками умершего, его соседями, работниками жилищно-эксплуатационных организаций, а также администрацией медицинского учреждения, в котором последовала смерть, и другими лицами.

Статья 221. Срок подачи заявления о регистрации смерти

Заявление о смерти должно быть сделано не позднее трех суток со дня наступления смерти или с момента обнаружения умершего.

ГЛАВА 19

РЕГИСТРАЦИЯ БРАКА

Статья 222. Место регистрации брака

Регистрация брака производится в органах записи актов гражданского состояния по месту жительства одного из вступающих в брак или их родителей.

Статья 223. Заявление о вступлении в брак

Желающие вступить в брак лично подают об этом заявление в один из указанных в статье 222 настоящего Кодекса органов записи актов гражданского состояния по своему выбору.

В заявлении они должны подтвердить, что к вступлению в брак не имеется препятствий, предусмотренных статьями 17—19 настоящего Кодекса, а также указать, состоял ли каждый из них ранее в браке и имеются ли дети.

Статья 224. Ознакомление вступающих в брак с условиями и порядком регистрации брака, их правами и обязанностями

Орган записи актов гражданского состояния, принявший заявление, обязан ознакомить вступающих в брак с условиями и порядком регистрации брака, удостовериться, что эти лица взаимно осведомлены о состоянии здоровья и семейном положении, а также разъяснить им их права и обязанности как будущих супругов и родителей, и предупредить об ответственности за сокрытие препятствий к вступлению в брак.

Статья 225. Регистрация брака

День регистрации брака назначается по согласованию с лицами, вступающими в брак.

При назначении дня регистрации брака у лиц, вступающих в брак, выясняется, желают ли они заключить брак в торжественной обстановке.

Регистрация брака производится в присутствии лиц, вступающих в брак.

Статья 226. Заявление о препятствиях к регистрации брака

Если до совершения регистрации брака в орган записи актов гражданского состояния поступит заявление о законных препятствиях к регистрации брака, совершение записи откладывается на срок не более одного месяца для производства соответствующей проверки.

Статья 227. Запись о заключении брака в документах супругов

О регистрации брака орган записи актов гражданского состояния делает отметку в паспортах лиц, заключивших брак, или в других документах, удостоверяющих личность, с указанием фамилии, имени, отчества и года рождения другого супруга, места и времени регистрации брака.

ГЛАВА 20

РЕГИСТРАЦИЯ РАСТОРЖЕНИЯ БРАКА

Статья 228. Место регистрации расторжения брака

Регистрация расторжения брака производится в органах записи актов гражданского состояния по месту жительства супругов или одного из них.

Статья 229. Регистрация расторжения брака на основании решения суда

Регистрация расторжения брака на основании решения суда производится органом записи актов гражданского состояния по заявлению одного или обоих супругов.

В случае регистрации развода по заявлению только одного из супругов брак считается прекращенным, однако другой супруг не вправе регистрировать новый брак до получения им свидетельства о расторжении брака.

Статья 230. Регистрация расторжения брака по взаимному согласию супругов

Расторжение брака по взаимному согласию супругов, не имеющих несовершеннолетних детей, производится органом записи актов гражданского состояния на основании совместного заявления о разводе. В заявлении супруги обязаны подтвердить взаимное согласие на расторжение брака и отсутствие у них несовершеннолетних детей.

Регистрация развода производится по истечении трехмесячного срока со дня подачи супругами заявления.

Регистрация расторжения брака может быть произведена в отсутствие одного из супругов, если этот супруг по уважительным причинам не может явиться в орган записи актов гражданского состояния и от его имени будет представлено надлежащим образом заверенное заявление, подтверждающее его согласие на расторжение брака.

Статья 231. Регистрация расторжения брака по заявлению одного из супругов

Регистрация расторжения брака по основаниям, предусмотренным статьей 49 настоящего Кодекса, производится по заявлению одного из супругов.

О поданном заявлении извещается супруг, находящийся в заключении, или опекун недееспособного супруга. В извещении устанавливается срок для сообщения, имеется ли спор о разделе общего имущества, или о взыскании средств на содержание одного из супругов, или спор о детях.

При получении сообщения об отсутствии спора или не получении ответа в установленный в извещении срок орган записи актов гражданского состояния производит регистрацию расторжения брака.

Установленный для ответа срок не может превышать трех месяцев.

…я 232. Выдача свидетельства и отметка в документах о расторжении брака

После совершения регистрации расторжения брака заявителю выдается свидетельство о расторжении брака и делается отметка об этом в его паспорте или в другом документе, удостоверяющем личность.

В случаях регистрации расторжения брака по заявлению одного из супругов, орган записи актов гражданского состояния извещает об этом другого супруга, если известен его адрес, а также орган записи актов гражданского состояния по месту регистрации брака.

Статья 233. Присвоение супругу добрачной фамилии при регистрации расторжения брака

Супруг, желающий, чтобы ему была присвоена добрачная фамилия, должен заявить об этом в орган записи актов гражданского состояния при регистрации расторжения брака.

О присвоении супругу добрачной фамилии органы записи актов гражданского состояния производят соответствующую запись.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

ГЛАВА 21

РЕГИСТРАЦИЯ УСЫНОВЛЕНИЯ (УДОЧЕРЕНИЯ)

Статья 234. Порядок регистрации усыновления

Регистрация усыновления производится на основании решения исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов об усыновлении по месту вынесения решения по заявлению усыновителей или одного из них, либо по сообщению органа опеки и попечительства.

Статья 235. Внесение изменений в запись о рождении усыновленного

Орган записи актов гражданского состояния на основании записи об усыновлении вносит соответствующие изменения в запись о рождении ребенка и выдает новое свидетельство о рождении.

Статья 236. Аннулирование записи регистрации усыновления

В случае признания усыновления недействительным органы записи актов гражданского состояния аннулируют запись об усыновлении и восстанавливают в записи о рождении усыновленного все первоначальные сведения, которые были до усыновления.

На основании вступившего в законную силу решения суда об отмене усыновления орган записи актов гражданского состояния производит отметку об усыновлении на записях об усыновлении и восстанавливает в записях о рождении первоначальные сведения в соответствии с решением суда.

ГЛАВА 22

РЕГИСТРАЦИЯ УСТАНОВЛЕНИЯ ОТЦОВСТВА

Статья 237. Порядок регистрации установления отцовства

Регистрация установления отцовства производится в органах записи актов гражданского состояния на основании совместного заявления родителей или решения суда об установлении отцовства, а в случае смерти матери, признания матери недееспособной, лишения ее родительских прав или невозможности установить ее местожительство — по заявлению отца.

Регистрация установления отцовства в отношении детей, достигших совершеннолетия, допускается только с их согласия.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 238. Место регистрации установления отцовства

Регистрация установления отцовства производится по месту жительства одного из родителей или по месту вынесения решения суда об установлении отцовства.

Статья 239. Внесение сведений об отце в запись и свидетельство о рождении ребенка

Орган записи актов гражданского состояния на основании записи об установлении отцовства вносит сведения об отце в запись регистрации рождения и выдает новое свидетельство о рождении ребенка.

ГЛАВА 23

РЕГИСТРАЦИЯ ПЕРЕМЕНЫ ИМЕНИ, ОТЧЕСТВА И ФАМИЛИИ

Статья 240. Регистрация перемены имени, отчества и фамилии

Регистрация перемены имени, отчества и фамилии гражданами СССР по достижении ими совершеннолетия производится в отделе (бюро) записи актов гражданского состояния исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов по месту их постоянного жительства.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 241. Внесение изменений в актовые записи о рождении детей лиц, переменивших имена и фамилии

При регистрации перемены имени отцом изменяется отчество его несовершеннолетних детей. Отчество совершеннолетних детей изменяется только в случаях, когда об этом подают заявления в органы записи актов гражданского состояния сами совершеннолетние дети.

Фамилия несовершеннолетних детей изменяется при перемене фамилии обоими родителями. Если фамилию переменил один из родителей, вопрос о перемене фамилии несовершеннолетних детей решается по соглашению родителей, а при отсутствии соглашения — органом опеки и попечительства.

Статья 242. Выдача новых свидетельств о регистрации актов гражданского состояния в связи с переменой имени, отчества и фамилии

Если на основании регистрации перемены имени, отчества и фамилии вносятся соответствующие изменения в запись актов гражданского состояния (рождения, регистрации брака и др.), органы записи актов гражданского состояния аннулируют ранее выданные свидетельства и выдают новые свидетельства.

РАЗДЕЛ VI

ПРИМЕНЕНИЕ СОВЕТСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О БРАКЕ И СЕМЬЕ К ИНОСТРАННЫМ ГРАЖДАНАМ И ЛИЦАМ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА. ПРИМЕНЕНИЕ ЗАКОНОВ О БРАКЕ И СЕМЬЕ ИНОСТРАННЫХ ГОСУДАРСТВ И МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОГОВОРОВ

ГЛАВА 24

ПРИМЕНЕНИЕ СОВЕТСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О БРАКЕ И СЕМЬЕ К ИНОСТРАННЫМ ГРАЖДАНАМ И ЛИЦАМ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА

Статья 243. Права и обязанности иностранных граждан и лиц без гражданства в брачных и семейных отношениях

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье иностранные граждане пользуются в Киргизской ССР правами и несут обязанности в брачных и семейных отношениях наравне с советскими гражданами. Отдельные изъятия могут быть установлены законом Союза ССР.

Лица без гражданства, постоянно проживающие в Киргизской ССР, пользуются правами и несут обязанности в брачных и семейных отношениях наравне с советскими гражданами.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 244. Заключение браков советских граждан с иностранными гражданами и иностранных граждан между собой в Киргизской ССР

Браки советских граждан с иностранными гражданами, а также браки иностранных граждан между собой заключаются в Киргизской ССР по советскому законодательству.

Браки между иностранными гражданами, заключенные в СССР в посольствах или консульствах иностранных государств, признаются на условиях взаимности действительными в Киргизской ССР, если эти лица в момент вступления в брак являлись гражданами государства, назначившего посла или консула.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

¹/₄ 11—287

Статья 245. Заключение браков советских граждан в консульских учреждениях СССР

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье браки между советскими гражданами, проживающими вне пределов СССР, заключаются в консульских учреждениях СССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 246. Признание браков, заключенных вне пределов СССР

В тех случаях, когда браки между советскими гражданами и браки советских граждан с иностранными гражданами заключены вне пределов СССР с соблюдением формы брака, установленной законом места его совершения, эти браки признаются действительными в Киргизской ССР, если к признанию нет препятствий, вытекающих из статей 17—19, 54 настоящего Кодекса.

Браки иностранных граждан, заключенные вне пределов СССР по законам соответствующих государств, признаются действительными в Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 247. Расторжение браков советских граждан с иностранными гражданами и браков иностранных граждан между собой в Киргизской ССР. Признание разводов, совершенных вне пределов СССР

Расторжение браков советских граждан с иностранными гражданами, а также браков иностранных граждан между собой в Киргизской ССР производится по советскому законодательству.

Расторжение браков между советскими гражданами и иностранными гражданами, совершенное вне пределов СССР по законам соответствующих государств, признается действительным в Киргизской ССР, если в момент расторжения брака хотя бы один из супругов проживал вне пределов СССР.

Расторжение браков между советскими гражданами, совершенное вне пределов СССР по законам соответствующих государств, признается действительным в Киргизской ССР, если оба супруга в момент расторжения брака проживали вне пределов СССР.

Расторжение браков между иностранными гражданами, совершенное вне пределов СССР по законам соответствующих государств, признается действительным в Киргизской ССР.

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье советский гражданин, проживающий вне пределов СССР, вправе расторгнуть брак с проживающим вне пределов СССР супругом независимо от его гражданства в советском суде. В тех случаях, когда по советскому законодательству допускается расторжение брака в органах записи актов гражданского состояния, брак может быть расторгнут в консульских учреждениях СССР.

Дела о расторжении браков между советскими гражданами, постоянно проживающими за границей, могут рассматриваться судами Киргизской ССР по поручению Верховного Суда СССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 248. Установление отцовства в Киргизской ССР. Признание отцовства, установленного вне пределов СССР

Установление отцовства в Киргизской ССР независимо от гражданства родителей и ребенка и их места жительства производится по советскому законодательству.

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье в тех случаях, когда по советскому законодательству допускается установление отцовства в органах записи актов гражданского состояния, проживающие вне пределов СССР родители ребенка, из которых хотя бы один является гражданином СССР, вправе обращаться с заявлениями об установлении отцовства в консульские учреждения СССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

Статья 249. Усыновление детей, являющихся советскими гражданами и проживающих вне пределов СССР. Усыновление в Киргизской ССР детей иностранными гражданами и усыновление детей, являющихся иностранными гражданами

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье усыновление ребенка, являющегося советским гражданином и проживающего вне пределов СССР, производится в консульском учреждении СССР.

Если усыновитель не является советским гражданином, для усыновления ребенка, являющегося гражданином Киргизской ССР, необходимо получить разрешение Министерства просвещения Киргизской ССР.

Признается также действительным усыновление ребенка, являющегося гражданином Киргизской ССР, произведенное в органах государства, на территории которого проживает ребенок, при условии предварительного получения разрешения на такое усыновление от Министерства просвещения Киргизской ССР.

Усыновление в Киргизской ССР иностранными гражданами детей, являющихся советскими гражданами, а также усыновление детей, являющихся иностранными гражданами и проживающих в Киргизской ССР, производится по советскому законодательству.

Усыновление детей, являющихся советскими гражданами, иностранными гражданами на территории Киргизской ССР производится на общих основаниях, установленных главой 14 настоящего кодекса, при условии получения в каждом отдельном случае разрешения на это усыновление Совета Министров Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

Статья 250. Установление опеки (попечительства) над советскими гражданами, проживающими вне пределов СССР, и над иностранными гражданами в Киргизской ССР. Признание опеки (попечительства), установленной вне пределов СССР

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье опека (попечительство) над несовершеннолетними, недееспособными или ограниченными в дееспособности советскими гражданами, проживающими вне пределов СССР, а также над иностранными гражданами, проживающими в Киргизской ССР, устанавливается по советскому законодательству.

Опека (попечительство), установленная над советскими гражданами, проживающими вне пределов СССР, по законам соответствующих государств, признается действительной в Киргизской ССР, если против установления опеки (попечительства) или против ее признания нет возражений консульского учреждения СССР.

Опека (попечительство), установленная над иностранными гражданами вне пределов СССР по законам соответствующих государств, признается действительной в Киргизской ССР.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

Статья 251. Регистрация актов гражданского состояния советских граждан, проживающих вне пределов СССР

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье регистрация актов гражданского состояния советских граждан, проживающих вне пределов СССР, производится в консульских учреждениях СССР.

При регистрации актов гражданского состояния в консульских учреждениях СССР применяется законодательство Союза ССР и Киргизской ССР, если заинтересованные лица являются гражданами Киргизской ССР. Если заинтересованные лица являются гражданами разных союзных республик или не установлено, гражданами какой республики они являются, то по их соглашению применяется законодательство одной из союзных республик, а в случае разногласий — по решению консула, регистрирующего акт гражданского состояния.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

Статья 252. Признание документов, выданных органами иностранных государств в удостоверение актов гражданского состояния

Документы, выданные компетентными органами иностранных государств в удостоверение актов гражданского состояния, совершенных вне пределов СССР по законам соответствующих государств в отношении граждан СССР, иностранных граждан и лиц без гражданства, признаются действительными в Киргизской ССР при наличии консульской легализации.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

ГЛАВА 26

ПРИМЕНЕНИЕ ЗАКОНОВ О БРАКЕ И СЕМЬЕ ИНОСТРАННЫХ ГОСУДАРСТВ И МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОГОВОРОВ

Статья 253. Применение иностранных законов о браке и семье

Применение иностранных законов о браке и семье или признание основанных на этих законах актов гражданского состояния не может иметь места, если такое применение или признание противоречило бы основам советского строя.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 20 апреля 1980 г.).

Статья 254. Применение международных договоров

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик о браке и семье, если международным договором СССР установлены иные правила, чем те, которые содержатся в советском законодательстве о браке и семье, то применяются правила международного договора.

Такой же порядок применяется в отношении законодательства Киргизской ССР о браке и семье, если в международном договоре Киргизской ССР установлены иные правила, чем предусмотренные законодательством Киргизской ССР о браке и семье.

(Указ ПВС Киргизской ССР от 29 апреля 1980 г.).

АЛФАВИТНО-ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

А

Акты гражданского состояния — регистрация А. Г. С. — 205; органы, регистрирующие А. Г. С. — 206; компетенция органов, регистрирующих А. Г. С. — 207; правила регистрации А. Г. С. — 208; документы, представляемые при совершении записей А. Г. С. — 209; совершение записей А. Г. С. — 210; порядок оспаривания записей А. Г. С. — 211; выдача новых свидетельств о регистрации А. Г. С. в связи с переменой имени, отчества и фамилии — 242; заключение браков советских граждан в консульских учреждениях СССР — 245.

Актовые книги — 208.

Алименты — обязанности родителей по содержанию детей — 93; размер А., взыскиваемых с родителей на несовершеннолетних детей, — 94; уменьшение размера взыскиваемых А. — 95; взыскание А. на детей, помещенных в детские учреждения, — 96; взыскание А. на несовершеннолетних детей в твердой денежной сумме — 97; взыскание А. на детей, находящихся при каждом из родителей, — 98; взыскание А. с лиц, имеющих доходы от подсобного хозяйства, — 99; взыскание А. на нетрудоспособных совершеннолетних детей — 101; временное взыскание А. до рассмотрения дела судом — 102; виды заработка, подлежащего учету при удержании А., — 103; обязанности детей в отношении родителей — 104; освобождение детей от обязанностей по содержанию родителей — 105; взыскание А. на родителей, находящихся в государственных учреждениях, — 106; размер А., взыскиваемых на родителей, — 107; временное взыскание А. на родителей — 108; добровольный порядок уплаты А. — 118; удержание А. из заработной платы по письменному заявлению — 119; случаи, когда удержание А. по заявлению плательщика не производится, — 120; содержание заявления о добровольной уплате А. — 121; порядок хранения заявлений об удержании А. — 122; ответственность за утрату заявления об удержании А. — 123; право на предъявление иска о взыскании А. — 124; время, с которого присуждаются А. на детей, — 125; взыскание А. на основании отметок в паспортах лиц, уклоняющихся от их уплаты, — 126; изменение ранее установленного размера А. — 127; изменение размера А., взыскиваемых на детей от разных матерей — 128; взыскание задолженности по А. по исполнительному листу — 129; определение задолженности по А. — 130; освобождение от уплаты или уменьшение задолженности по А. — 131; недопустимость зачета или возврата взысканных А. — 132.

Б

Брак — заключение Б. — 13; правовое значение регистрации Б. — 14; порядок заключения Б. — 15 торжественность заключения Б. — 16;

условия заключения Б.— 17; брачный возраст —18; препятствия к за-
ключению Б.— 19; прекращение Б. вследствие смерти супруга —38; ра-
сторжение Б. при жизни супругов — 39; порядок расторжения Б.—40;
расторжение Б. судом —41; основания для расторжения Б. судом—42;
расторжение Б. в органах записи актов гражданского состояния по
взаимному согласию супругов — 48; расторжение Б. в органах записи
актов гражданского состояния по одностороннему заявлению супру-
га —49; время прекращения Б. при разводе —50; сохранение или изме-
нение фамилии супруга при расторжении Б.—51; восстановление Б. в
случае явки супруга, объявленного умершим —52; восстановление Б. в
случае явки супруга, признанного безвестно отсутствующим,—53; осно-
вания признания Б. недействительным —54; порядок признания Б. не-
действительным —55; признание Б. недействительным в случае недости-
жения супругом брачного возраста —56; признание Б. недействитель-
ным, как заключенного при наличии препятствий к вступлению в Б.,—
57; признание недействительным Б., заключенного по принуждению,—
58; признание недействительным фиктивного Б.— 59; время, с которо-
го Б. считается недействительным,—60; последствия признания Б. не-
действительным —61; место регистрации Б.—222; заявление о вступле-
нии в Б.— 223; ознакомление вступающих в Б.— с условиями и поряд-
ком регистрации Б.—их правами и обязанностями —224; регистрация
Б.—225; заявление о препятствиях к регистрации Б.—226; запись о
заключении Б. в документах супругов — 227; место регистрации растор-
жения Б.—228; регистрация расторжения Б. на основании решения
суда —229; регистрация расторжения Б. по взаимному согласию суп-
ругов — 230; регистрация расторжения Б. по заявлению одного из суп-
ругов —231; выдача свидетельства и отметка в документах о растор-
жении Б.— 232; присвоение супругу добрачной фамилии при регистра-
ции расторжения Б.— 233; заключение Б. советских граждан с ино-
странными гражданами и иностранных граждан между собой в Кир-
гизской ССР —244; заключение Б. советских граждан в консульских
учреждениях СССР —245; признание Б., заключенных вне пределов
СССР — 246; расторжение Б. советских граждан с иностранными граж-
данами и Б. иностранных граждан между собой в Киргизской ССР.—247.

Братья и сестры — обязанности Б. и С. по содержанию своих не-
совершеннолетних или нетрудоспособных Б. и С.—112.

Брачный возраст — Б. В.— 18; признание брака недействительным
в случае недостижения супругов Б. В.—56.

В

Вклад — раздел денежных В. супругов — 27.

Внуки — алиментные обязанности В.— 109; обязанности деда и
бабки по содержанию В.— 113; обязанности В. содержать деда и баб-
ку — 114.

Воспитатели — обязанности фактических В. содержать своих вос-
питанников — 115.

Воспитанники — обязанности В. по содержанию своих фактических
воспитателей —116.

Время — В. возникновения прав и обязанностей супругов —20; В.,
с которого брак считается недействительным,— 60; В., с которого при-
суждаются алименты на детей,— 125; В. возникновения усыновления—
145; В. прекращения усыновления — 157.

Выселение — В. родителя, лишенного родительских прав — 84.

Г

Государственная пошлина —Г. П., взимается при выдаче свидетель-
ства о расторжении брака судом,—47;

Г. П. при расторжении брака в органах записи актов гражданско-
го состояния по взаимному согласию супругов — 48;

Г. П. при расторжении брака по одностороннему заявлению суп-
руга — 49; Г. П. за регистрацию актов гражданского состояния —213.

Гражданство — права и обязанности иностранных Г. и лиц без Г.
в брачных и семейных отношениях —243; заключение браков советских
граждан с иностранными гражданами и иностранных граждан между
собой в Киргизской ССР — 244; установление отцовства Киргиз-
ской ССР —248; усыновление детей, являющихся советскими гражда-
нами и проживающих вне пределов СССР —249; установление опеки
(попечительства) над советскими гражданами, проживающими вне пре-
делов СССР и над иностранными гражданами в Киргизской ССР—250.

Д

Дед и бабка — алиментные обязанности Д. и Б.— 109; обязанно-
сти Д. и Б. по содержанию своих внуков —113.

Дети — защита интересов Д. при расторжении брака —43; разре-
шение спора о Д.—44; основания возникновения прав и обязанностей
родителей и Д.— 62; установление происхождения Д. от родителей,
состоящих в браке —63; по совместному заявлению родителей —64;
права и обязанности Д., происходящих от родителей, не состоящих в
браке,—66; имя и отчество ребенка —71; фамилия ребенка —72; изме-
нение фамилии Д.— 73; обязанности родителей по воспитанию Д.—75;
место проживания Д. при раздельном проживании родителей — 77;
устройство Д. лиц, лишенных родительских прав —85; отобрание ребен-
ка — 86, 87; участие органов опеки и попечительства в разрешении споров,
связанных с воспитанием Д.— 91; исполнение решений судов о переда-
че или отобрании Д.—92; взыскание алиментов на Д.—93—103; взыска-
ние алиментов с Д. на родителей —104—108 (см. алименты); Д., в от-
ношении которых допускается усыновление,— 133; усыновление Д., на-
ходящихся под опекой и попечительством —140; регистрация рождения
Д.—214—218; гражданство Д.—243; усыновление Д. состоящих в со-
ветском гражданстве,—248; 249.

Детские учреждения — расходы на содержание детей, помещенных
в Д. У.,— 96; согласие администрации Д. У. на усыновление —140.

З

Задолженность — взыскание З. по алиментам —129; определение
З.—130; освобождение от уплаты или уменьшение З. по алимен-
там —131.

Законодательство о браке и семье — задачи З. Б. С.— 1; отноше-
ния, регулируемые З. Б. С.— 2; З. Б. С.— 7; применение в Киргизской
ССР З. Б. С.— 8; применение советского З. Б. С. к иностранцам и ли-
цам без гражданства —243—250; применение З. Б. С. иностранных го-
сударств —251; применение международных договоров и соглашений в
Киргизской ССР —252.

Запись — З. родителей ребенка, состоящих в браке — 67; оспарива-
ние З. об отцовстве (материнстве) —68; З. родителей ребенка, не со-
стоящих в браке — 69; З. об отце ребенка, когда отцовство не установле-
но — 70; З. усыновителей в качестве родителей усыновленного — 143; со-
вершение З. актов гражданского состояния — 210; З. о заключении

брака в документах супругов —227; внесение изменений в З. о рождении усыновленного —235; внесение сведений об отце в З. и свидетельство о рождении ребенка —239; внесение изменений в актовые З. о рождении детей лиц, переменивших имена и фамилии —241.
Заявление — удержание алиментов по письменному З.— 119—121; порядок хранения З. об удержании алиментов —122; ответственность за утрату З. об удержании алиментов —123; З. о регистрации рождения—215, 216; З. о смерти—220, 221; З. о вступлении в брак—223; З. о препятствиях к регистрации брака —226.

И

Имущество — И., нажитое супругами во время брака,—23; распоряжение супругами общим совместным И.—24; определение долей супругов при разделе И.—25; раздел общего совместного И. супругов—26; раздел денежных вкладов супругов —27; личная собственность каждого из супругов —28; имущественные сделки между супругами—29; права на И. супругов — членов колхозного двора —30; обращение взыскания на И. супругов —31; опека над И.—165; 170; охрана И. подопечных —172; управление И. подопечных —195.
Имя и отчество — И. и О. ребенка—71; изменение И. и О. усыновляемого —144; порядок записи Ф. и О. и сведений о родителях ребенка —217; регистрация перемены И. и О.— 240—242.
Иностранцы — заключение браков советских граждан с И. Г. и И. Г. между собой —244; расторжение браков советских граждан с И. Г. и браков И. Г. между собой — 247; правило усыновления детей И. Г. в Киргизской ССР —249.
Исковая давность — применения И. Д.— 9; начало течения срока И. Д.— 10; порядок применения И. Д.— 11.
Исполнительный комитет — право И. К. районных, городских, районных в городе Советов народных депутатов снижать брачный возраст —18; И. К. районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов как орган, устанавливающий усыновление,—134; И. К. районного, городского, районного в городе, поселкового или сельского Совета народных депутатов как орган, устанавливающий опеку и попечительство —167; руководство и контроль за деятельностью органов опеки и попечительства —169; И. К. поселковых и сельских Советов народных депутатов как органы, регистрирующие акты гражданского состояния —206.

М

Материнство — охрана и поощрение М.—5.

Н

Несовершеннолетние — см. дети.

О

Общая совместная собственность супругов — см. собственность.
Опека и попечительство — цели установления О. и П. —162; лица, над которыми устанавливается О.—163; лица, над которыми устанавливается П.—164; О. над имуществом—165, 170; органы О. и П.—166; органы, устанавливающие О. и П.,—167; место установления О. и П.—168; обязанность сообщать о нуждающихся в О. или П.— 173, 174; назначение опекуна или попечителя несовершеннолетнему при жизни

родителей — 176; установление П. над совершеннолетними по их просьбе —177; О. и П. над лицами, находящимися на воспитании или попечении в государственных учреждениях,— 182; прекращение О.— 200; прекращение П.— 202; порядок оформления прекращения О. и П.—203.
Опекун и попечитель — назначение О. или П. несовершеннолетним при жизни родителей —176; назначение О. или П.— 178; выбор О. и П.— 179; лица, которые не могут быть назначены О. и П.— 180; обязанности О. и П. по воспитанию несовершеннолетних и защите их прав —183; обязанности О. и П. по охране интересов подопечных и защите их прав —184; обязанность совместного проживания О. (П.) и подопечного —185; право О. и П. требовать возврата им детей от лиц, незаконно их удерживающих —186; обязанность О. над душевнобольным ходатайствовать о снятии опеки при выздоровлении подопечного—187; гражданско-правовые обязанности О. и П.— 188; родители и усыновители, как О. и П. своих детей,— 189; сделки, которые не вправе совершать О. и П.— 191; безвозмездность выполнения обязанностей О. и П.— 192; распоряжение текущими доходами подопечных —194; обжалование действий О. и П. — 196; освобождение О. и П. от их обязанностей —197; отстранение О. и П. —198; освобождение П. по требованию совершеннолетнего подопечного —199; переход обязанностей О. к П.— 201.
Органы опеки и попечительства — участие О. О. и П. в разрешении споров, связанных с воспитанием детей,—91; обязательное участие О. О. и П. в исполнении решений судов о передаче или отобрании детей—92; отмена усыновления по требованию О. О. и П.—155; О. О. и П.—166; охрана имущества подопечных О. О. и П.— 172; обязанность О. О. и П. по временному обеспечению несовершеннолетних, нуждающихся в опеке или попечительстве,— 175; контроль за деятельностью опекунов и попечителей —181; сделки, для совершения которых требуется предварительное разрешение О. О. и П.,—190; обжалование действий опекунов и попечителей —196; обжалование решений О. О. и П.—204.
Отцовство — установление О. судом —65; оспаривание записи об О.— 68; порядок регистрации установления О.— 237; место регистрации установления О.— 238; внесение сведений об отце в запись и свидетельство о рождении ребенка —239.
Отчим и мачеха — обязанности О. и М. по содержанию пасынков и падчериц —110.

П

Пасынки и падчерицы — обязанности П. и П. по содержанию отчима, мачехи —111.
Подопечный — см. опекун и попечитель.
Происхождение детей— установление П. Д. от родителей, состоящих между собой в браке,—63; установление П. Д. по совместному заявлению родителей —64.

Р

Равноправие — Р. женщины и мужчины в семейных отношениях—3; Р. граждан —4.
Расторжение брака — см. брак.
Родители — основания возникновения прав и обязанностей Р. и детей —62; установление происхождения детей —63, 64; запись Р. ребенка, состоящих в браке между собой —67; оспаривание записи о Р.—68; запись Р. ребенка, не состоящих в браке между собой,—69; равенство

прав и обязанностей Р.— 74; обязанности Р. по воспитанию и защите прав и интересов детей —75; право Р. требовать возврата детей —76; участие отдельно проживающего родителя в воспитании детей —78; разрешение спора по воспитанию детей между раздельно проживающими Р.—79; лишение родительских прав —80; основания для лишения родительских прав —81; порядок возбуждения дел о лишении родительских прав —82; последствия лишения родительских прав —83; выселение Р., лишенного родительских прав,—84; свидание с детьми Р., лишенных родительских прав,—88; восстановление в родительских правах — 89, 90; обязанности Р. по содержанию детей — 93; участие Р. в дополнительных расходах на детей — 100; согласие Р. ребенка на усыновление —136; усыновление без согласия Р.— 137; отмена усыновления по требованию Р.— 153; Р. и усыновители, как опекуны и попечители своих детей,—189.

Рождение — порядок регистрации Р.—214; заявление о регистрации рождения —215; сроки подачи заявления о Р.— 216; порядок записи Р. ребенка —217, 218.

Регистрация —Р. рождения —214—218; Р. смерти —219—221; Р. брака—222—227; Р. расторжения брака—228—233; Р. усыновления—234—236; Р. установления отцовства —237—239; Р. перемены имени, отчества и фамилии —240—242.

С

Сделки — имущественные С. между супругами — 29; С., для совершения которых требуется разрешение органов опеки и попечительства,—100; С., которые не вправе совершать опекун и попечитель—191.

Смерть — порядок регистрации С.— 219; заявление о С.— 220; сроки подачи заявления о регистрации С.— 221.

Собственность — общая совместная С. супругов — 23; распоряжение супругами общим совместным имуществом —24; определение долей в общей совместной С. супругов при разделе имущества —25; раздел общего совместного имущества супругов —26; раздел денежных вкладов супругов в кредитных учреждениях —27; личная С. каждого из супругов —28; раздел общей совместной С. супругов —46.

Содержание — личные права и обязанности супругов —22; обязанности супругов по взаимному С.— 32; сохранение права супруга на С. после расторжения брака — 33; определение размера алиментов на С. супруга — 34; освобождение супруга от обязанности по С. другого супруга или ограничение этой обязанности сроком —35; утрата супругом права на С.—36; порядок изменения или освобождения супруга от обязанности по М.— 37; взыскание средств на С. супруга —45; обязанности родителей по С. своих детей (см. алименты); участие родителей в дополнительных расходах по С. детей —100; обязанности детей содержать своих родителей —104—108; обязанность по С. других членов семьи — 109; обязанности отчима и мачехи по С. пасынков и падчериц —110; обязанности пасынков и падчериц по С. отчима и мачехи —111; обязанности братьев и сестер по С. своих несовершеннолетних или нетрудоспособных братьев и сестер —112; обязанности деда и бабки по С. своих внуков —113; обязанности внуков С. деда и бабку —114; обязанности фактических воспитателей С. своих фактических воспитателей —116; размер алиментов и распределение обязанностей по С. между совместно обязанными лицами —117; С. подопечных —193.

Срок — исчисление С.— 12; заключение брака —15; С. оформления развода в органах записи актов гражданского состояния по взаимному согласию супругов — 48; С. подачи заявления о рождении —216; С. подачи заявления о регистрации смерти —221.

Т

Тайна — обеспечение Т. усыновления —150.

У

Усыновление (удочерение) — дети, в отношении которых допускается У.,—133; орган, устанавливающий У.,—134; граждане имеющие право быть усыновителями,— 135; согласие родителей ребенка на У.— 136; У. без согласия родителей —137; согласие усыновляемого на У.— 138; согласие супруга усыновителя на У.— 139; У. детей, находящихся под опекой или попечительством или в государственных детских учреждениях,—140; порядок оформления У.—141; обжалование отказа в разрешении У.— 142; запись усыновителей в качестве родителей усыновляемого —143; изменение фамилии, имени и отчества усыновляемого—144; время возникновения У.— 145; регистрация У.— 146; приравнивание усыновленных к родственникам усыновителя —147; сохранение правоотношений усыновляемого с одним из родителей —148; сохранение за усыновленным права на пенсию и пособие по случаю смерти родителей —149; обеспечение тайны У.—150; порядок признания У. недействительным и отмены У.—151; порядок предъявления требований о признании У. недействительным и об отмене У.—152; отмена У. по требованию родителей —153; отмена У. по требованию супруга усыновителя —154; отмена У. по требованию органов опеки и попечительства и прокурора —155; последствия отмены У.— 156; время прекращения У.—157; недопустимость отмены У. после достижения усыновленным совершеннолетия —158; основания для признания У. недействительным — 159; последствия признания У. недействительным — 160; обязанность суда сообщать органам записи актов гражданского состояния о признании У. недействительным или об отмене У.—161; порядок регистрации У.—234; внесение изменений в запись о рождении усыновленного — 235; аннулирование записи регистрации У.— 236; У. детей, состоящих в советском гражданстве и проживающих вне пределов СССР, —248; правила У. детей иностранцами в Киргизской ССР — 249.

Ф

Фамилия — право выбора супругами Ф. при заключении брака —21; сохранение или изменение Ф. супруга при расторжении брака —51; Ф. детей —72; изменение Ф., имени и отчества усыновляемого —144; порядок записи Ф., имени, отчества и сведений о родителях ребенка — 217; присвоение супругу добрачной Ф. при регистрации расторжения брака —233; регистрация перемены имени, отчества и Ф. —240; внесение изменений в актовые записи о рождении детей и лиц, переменивших имена и Ф.,—241, выдача новых свидетельств о регистрации актов гражданского состояния в связи с переменой имени, отчества и Ф.—242.

СОДЕРЖАНИЕ

Закон Киргизской Советской Социалистической Республики об утверждении Кодекса о браке и семье Киргизской ССР . 97
Кодекс о браке и семье Киргизской ССР 99

РАЗДЕЛ I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава 1
Основные положения

Статья 1. Задачи Кодекса о браке и семье Киргизской ССР 100
Статья 2. Отношения, регулируемые Кодексом о браке и семье Киргизской ССР 100
Статья 3. Равноправие женщины и мужчины в семейных отношениях 101
Статья 4. Равноправие граждан в семейных отношениях . 101
Статья 5. Защита семьи государством. Охрана и поощрение материнства 101
Статья 6. Правовое регулирование брачных и семейных отношений государством 102

Глава 2
Законодательство о браке и семье

Статья 7. Законодательство о браке и семье 102
Статья 8. Применение в Киргизской ССР законодательства о браке и семье 102

Глава 3
Исковая давность и исчисление сроков

Статья 9. Исковая давность 103
Статья 10. Начало течения срока исковой давности . . 103
Статья 11. Порядок применения исковой давности . . . 103
Статья 12. Исчисление сроков 103

РАЗДЕЛ II
Брак

Глава 4
Порядок и условия заключения брака

Статья 13. Заключение брака 103
Статья 14. Правовое значение регистрации брака . . . 104
Статья 15. Порядок заключения брака 104
Статья 16. Торжественность заключения брака 104
Статья 17. Условия заключения брака 104
Статья 18. Брачный возраст 104
Статья 19. Препятствия к заключению брака 104

Глава 5
Права и обязанности супругов

Статья 20. Время возникновения прав и обязанностей супругов 105
Статья 21. Право выбора супругами фамилии при заключении брака 105
Статья 22. Личные права и обязанности супругов . . . 105
Статья 23. Общая совместная собственность супругов . . 105
Статья 24. Распоряжение супругами общим совместным имуществом 106
Статья 25. Определение долей в общей совместной собственности супругов при разделе имущества . 106
Статья 26. Раздел общего совместного имущества супругов 106
Статья 27. Раздел денежных вкладов супругов в кредитных учреждениях 107
Статья 28. Личная собственность каждого из супругов . 107
Статья 29. Имущественные сделки между супругами . . 107
Статья 30. Права на имущество супругов — членов колхозного двора 107
Статья 31. Обращение взыскания на имущество супругов 108
Статья 32. Обязанности супругов по взаимному содержанию 108
Статья 33. Сохранение права супруга на содержание после расторжения брака 108
Статья 34. Определение размера алиментов на содержание супруга 109
Статья 35. Освобождение супруга от обязанности по содержанию другого супруга или ограничение этой обязанности сроком 109
Статья 36. Утрата супругом права на содержание . . . 109
Статья 37. Порядок изменения или освобождения супруга от обязанности по содержанию 109

Глава 6
Прекращение брака

Статья 38. Прекращение брака вследствие смерти супруга 110
Статья 39. Расторжение брака при жизни супругов . . 110
Статья 40. Порядок расторжения брака 110
Статья 41. Расторжение брака судом 110
Статья 42. Основания для расторжения брака судом . . 110
Статья 43. Защита интересов детей и нетрудоспособного супруга при расторжении брака 110
Статья 44. Разрешение спора о детях при расторжении брака 110
Статья 45. Взыскание средств на содержание супруга . . 111
Статья 46. Раздел общей совместной собственности супругов 111
Статья 47. Государственная пошлина, взимаемая при выдаче свидетельства о расторжении брака судом . 111

Статья 48. Расторжение брака в органах записи актов гражданского состояния по взаимному согласию супругов 111
Статья 49. Расторжение брака в органах записи актов гражданского состояния по одностороннему заявлению супруга 112
Статья 50. Время прекращения брака при разводе . . . 112
Статья 51. Сохранение или изменение фамилии супругом при расторжении брака 112
Статья 52. Восстановление брака в случае явки супруга, объявленного умершим 113
Статья 53. Восстановление брака в случае явки супруга, признанного безвестно отсутствующим . . . 113

Глава 7

Недействительность брака

Статья 54. Основания признания брака недействительным 113
Статья 55. Порядок признания брака недействительным . 113
Статья 56. Признание брака недействительным в случае недостижения супругом брачного возраста . . 113
Статья 57. Признание брака недействительным, как заключенного при наличии препятствий к вступлению в брак 114
Статья 58. Признание недействительным брака, заключенного по принуждению 114
Статья 59. Признание недействительным фиктивного брака 114
Статья 60. Время, с которого брак считается недействительным 115
Статья 61. Последствия признания брака недействительным 115

РАЗДЕЛ III

Семья

Глава 8

Родители и дети

Статья 62. Основания возникновения прав и обязанностей родителей и детей 116
Статья 63. Установление происхождения детей от родителей,состоящих между собой в браке . . . 116
Статья 64. Установление происхождения детей по совместному заявлению родителей 116
Статья 65. Установление отцовства судом 116
Статья 66. Права и обязанности детей, происходящих от родителей, не состоящих в браке 116
Статья 67. Запись родителей ребенка, состоящих в браке между собой 117
Статья 68. Оспаривание записи об отцовстве (материнстве) 117
Статья 69. Запись родителей ребенка, не состоящих в браке между собой 117
Статья 70. Запись об отце ребенка в случаях, когда отцовство не установлено 117
Статья 71. Имя и отчество ребенка 118
Статья 72. Фамилия детей 118
Статья 73. Изменение фамилии детей . . . .

Глава 9

Личные права и обязанности родителей и детей

Статья 74. Равенство прав и обязанностей родителей . . 118
Статья 75. Обязанности родителей по воспитанию и защите прав и интересов детей 118
Статья 76. Право родителей требовать возврата детей 119
Статья 77. Место проживания детей при раздельном проживании родителей 119
Статья 78. Участие отдельно проживающего родителя в воспитании детей 119
Статья 79. Разрешение спора по воспитанию детей между раздельно проживающими родителями . . . 119
Статья 80. Лишение родительских прав 119
Статья 81. Основания для лишения родительских прав . 120
Статья 82. Порядок возбуждения дел о лишении родительских прав 120
Статья 83. Последствия лишения родительских прав . . 120
Статья 84. Выселение родителя, лишенного родительских прав 120
Статья 85. Устройство детей лиц, лишенных родительских прав 121
Статья 86. Отобрание ребенка без лишения родительских прав 121
Статья 87. Временное отобрание ребенка 121
Статья 88. Свидание с детьми родителей, лишенных родительских прав 121
Статья 89. Восстановление в родительских правах . . . 121
Статья 90. Порядок восстановления в родительских правах 122
Статья 91. Участие органов опеки и попечительства в разрешении споров, связанных с воспитанием детей 122
Статья 92. Исполнение решений судов о передаче или отобрании детей 122

Глава 10

Алиментные обязанности родителей

Статья 93. Обязанности родителей по содержанию детей . 122
Статья 94. Размер алиментов, взыскиваемых с родителей на несовершеннолетних детей 122
Статья 95. Уменьшение размера взыскиваемых алиментов 123
Статья 96. Взыскание алиментов на детей, помещенных в детские учреждения 123
Статья 97. Взыскание алиментов на несовершеннолетних детей в твердой денежной сумме 123
Статья 98. Взыскание алиментов на детей, находящихся при каждом из родителей 124
Статья 99. Взыскание алиментов с лиц, имеющих доходы от подсобного хозяйства 124
Статья 100. Участие родителей в дополнительных расходах по содержанию детей 124
Статья 101. Взыскание алиментов на нетрудоспособных совершеннолетних детей 124
Статья 102. Временное взыскание алиментов до рассмотрения дела судом 125
Статья 103. Виды заработка (дохода), подлежащего учету при удержании алиментов 125

Глава 11

Алиментные обязанности детей

Статья 104. Обязанности детей в отношении родителей . 125
Статья 105. Освобождение детей от обязанностей по содержанию родителей 125
Статья 106. Взыскание алиментов на родителей, находящихся в государственных учреждениях 125
Статья 107. Размер алиментов, взыскиваемых на родителей 126
Статья 108. Временное взыскание алиментов на родителей 126

Глава 12

Алиментные обязанности других членов семьи

Статья 109. Алиментные обязанности других членов семьи 126
Статья 110. Обязанности отчима и мачехи по содержанию пасынков и падчериц 126
Статья 111. Обязанности пасынков и падчериц по содержанию отчима и мачехи 127
Статья 112. Обязанности братьев и сестер по содержанию своих несовершеннолетних или нетрудоспособных совершеннолетних братьев и сестер . . 127
Статья 113. Обязанности деда и бабки по содержанию своих внуков 127
Статья 114. Обязанности внуков содержать деда и бабку 127
Статья 115. Обязанности фактических воспитателей содержать своих воспитанников 128
Статья 116. Обязанности воспитанников по содержанию своих фактических воспитателей 128
Статья 117. Размер алиментов и распределение обязанностей по содержанию между совместно обязанными лицами 128

Глава 13

Порядок уплаты или взыскания алиментов

Статья 118. Добровольный порядок уплаты алиментов . . 128
Статья 119. Удержание алиментов из заработной платы по письменному заявлению плательщика алиментов 128
Статья 120. Случаи, когда удержание алиментов по заявлению плательщика не производится . . . 129
Статья 121. Содержание заявления лица, изъявившего желание добровольно платить алименты . . . 129
Статья 122. Порядок хранения заявлений об удержании алиментов 129
Статья 123. Ответственность за уплату заявления об удержании алиментов 130
Статья 124. Право на предъявление иска о взыскании алиментов 130
Статья 125. Время, с которого присуждаются алименты на несовершеннолетних детей 130
Статья 126. Взыскание алиментов на основании отметок в паспортах лиц, уклоняющихся от их уплаты 130
Статья 127. Изменение ранее установленного размера алиментов 131
Статья 128. Изменение размера алиментов, взыскиваемых на детей от разных матерей 131
Статья 129. Взыскание задолженности по алиментам по исполнительному листу 132

Статья 130. Определение задолженности по алиментам . 132
Статья 131. Освобождение от уплаты или уменьшение задолженности по алиментам 132
Статья 132. Недопустимость зачета или возврата взысканных алиментов 133

Глава 14

Усыновление (удочерение)

Статья 133. Дети, в отношении которых допускается усыновление 133
Статья 134. Орган устанавливающий усыновление . . . 133
Статья 135. Граждане, имеющие право быть усыновителями 133
Статья 136. Согласие родителей ребенка на усыновление . 133
Статья 137. Усыновление без согласия родителей . . . 134
Статья 138. Согласие усыновляемого на усыновление . . 134
Статья 139. Согласие супруга усыновителя на усыновление 134
Статья 140. Усыновление детей, находящихся под опекой или попечительством или в государственных детских учреждениях 134
Статья 141. Порядок оформления усыновления 135
Статья 142. Обжалование отказа в разрешении усыновления 135
Статья 143. Запись усыновителей в качестве родителей усыновляемого 135
Статья 144. Изменение фамилии, имени и отчества усыновляемого 136
Статья 145. Время возникновения усыновления 136
Статья 146. Регистрация усыновления 136
Статья 147. Приравнивание усыновленных к родственникам усыновителя 136
Статья 148. Сохранение правоотношений усыновляемого с одним из родителей 137
Статья 149. Сохранение за усыновленными права на пенсию и пособие по случаю смерти родителей . 137
Статья 150. Обеспечение тайны усыновления 137
Статья 151. Порядок признания усыновления недействительным и отмены усыновления 137
Статья 152. Порядок предъявления требований о признании усыновления недействительным и об отмене усыновления 138
Статья 153. Отмена усыновления по требованию родителей 138
Статья 154. Отмена усыновления по требованию супруга усыновителя 138
Статья 155. Отмена усыновления по требованию органов опеки и попечительства и прокурора . . . 138
Статья 156. Последствия отмены усыновления 139
Статья 157. Время прекращения усыновления 139
Статья 158. Недопустимость отмены усыновления после достижения усыновленным совершеннолетия . 139
Статья 159. Основания для признания усыновления недействительным 139
Статья 160. Последствия признания усыновления недействительным 140
Статья 161. Обязанность суда сообщать органам записи актов гражданского состояния о признании усыновления недействительным или об отмене усыновления 140

РАЗДЕЛ IV

Опека и попечительство

Глава 18

Опека и попечительство

Статья 162. Цели установления опеки и попечительства . 140
Статья 163. Лица, над которыми устанавливается опека . 141
Статья 164. Лица, над которыми устанавливается попечительство . 141
Статья 165. Опека над имуществом лиц, признанных безвестно отсутствующими . 141
Статья 166. Органы опеки и попечительства . 141
Статья 167. Органы, устанавливающие опеку и попечительство . 141
Статья 168. Место установления опеки и попечительства . 142
Статья 169. Руководство и контроль за деятельностью органов опеки и попечительства . 142
Статья 170. Опека над имуществом, находящимся не по местожительству подопечного . 142
Статья 171. Возмещение имущественного ущерба, причиненного опекуном или попечителем . 142
Статья 172. Охрана имущества подопечных до назначения опеки или попечительства . 142
Статья 173. Обязанность сообщать о несовершеннолетних, нуждающихся в опеке и попечительстве . 142
Статья 174. Обязанность суда сообщать органам опеки и попечительства о необходимости установления опеки и попечительства . 143
Статья 175. Обязанности органов опеки и попечительства по временному обеспечению несовершеннолетних, нуждающихся в опеке или в попечительстве . 143
Статья 176. Назначение опекуна или попечителя несовершеннолетнему при жизни родителей . 143
Статья 177. Установление попечительства над совершеннолетними по их просьбе . 143
Статья 178. Назначение опекуна или попечителя . 144
Статья 179. Выбор опекуна и попечителя . 144
Статья 180. Лица, которые не могут быть назначены опекунами и попечителями . 144
Статья 181. Контроль за деятельностью опекунов и попечителей . 144
Статья 182. Опека и попечительство над лицами, находящимися в воспитательных, лечебных учреждениях, учреждениях социального обеспечения и других аналогичных учреждениях . 145
Статья 183. Обязанности опекунов и попечителей по воспитанию несовершеннолетних и защите их прав . 145
Статья 184. Обязанности опекунов и попечителей по охране интересов совершеннолетних подопечных и защите их прав . 145
Статья 185. Условия совместного проживания опекуна (попечителя) и подопечного . 145
Статья 186. Право опекуна и попечителя требовать возврата им детей от лиц, незаконно их удерживающих . 146

Статья 187. Обязанность опекуна над душевнобольным ходатайствовать о снятии опеки в случае выздоровления подопечного . 146
Статья 188. Гражданско-правовые обязанности опекунов и попечителей . 146
Статья 189. Родители и усыновители как опекуны и попечители своих детей . 147
Статья 190. Сделки, для совершения которых требуется предварительное разрешение органов опеки и попечительства . 147
Статья 191. Сделки, которые не вправе совершать опекун и попечитель . 147
Статья 192. Безвозмездность выполнения обязанностей опекуна и попечителя . 148
Статья 193. Содержание подопечных . 148
Статья 194. Распоряжение текущими доходами подопечных . 148
Статья 195. Управление имуществом подопечных . 148
Статья 196. Обжалование действий опекунов и попечителей . 149
Статья 197. Освобождение опекунов и попечителей от выполнения их обязанностей . 149
Статья 198. Отстранение опекунов и попечителей в случае ненадлежащего выполнения ими своих обязанностей . 149
Статья 199. Освобождение попечителя по требованию совершеннолетнего подопечного . 149
Статья 200. Прекращение опеки . 149
Статья 201. Переход обязанностей опекуна к попечителю . 150
Статья 202. Прекращение попечительства . 150
Статья 203. Порядок оформления прекращения опеки и попечительства над подопечными и их имуществом . 150
Статья 204. Обжалование решений органов опеки и попечительства . 151

РАЗДЕЛ V

Акты гражданского состояния

Глава 19

Общие положения

Статья 205. Регистрация актов гражданского состояния . 151
Статья 206. Органы, регистрирующие акты гражданского состояния . 151
Статья 207. Компетенция органов, регистрирующих акты гражданского состояния . 151
Статья 208. Актовые книги. Правила регистрации актов гражданского состояния . 152
Статья 209. Документы, представляемые при регистрации записей актов гражданского состояния . 152
Статья 210. Совершение записей актов гражданского состояния . 152
Статья 211. Порядок оспаривания записей актов гражданского состояния . 152
Статья 212. Ответственность должностных лиц органов записи актов гражданского состояния . 152
Статья 213. Государственная пошлина . 15[illegible]

Глава 17

Регистрация рождения

Статья 214. Порядок регистрации рождения 154
Статья 215. Заявление о регистрации рождения 154
Статья 216. Сроки подачи заявления о рождении . . . 154
Статья 217. Порядок записи фамилии, имени, отчества и сведений о родителях ребенка 154
Статья 218. Регистрация рождения ребенка, родившегося после расторжения брака, признания брака недействительным или после смерти отца . . 154

Глава 18

Регистрация смерти

Статья 219. Порядок регистрации смерти 155
Статья 220. Заявление о смерти 155
Статья 221. Срок подачи заявления о регистрации смерти . 155

Глава 19

Регистрация брака

Статья 222. Место регистрации брака 155
Статья 223. Заявление о вступлении в брак 155
Статья 224. Ознакомление вступающих в брак с условиями и порядком регистрации брака, их правами и обязанностями 156
Статья 225. Регистрация брака 156
Статья 226. Заявление о препятствиях к регистрации брака 156
Статья 227. Запись о заключении брака в документах супругов 156

Глава 20

Регистрация расторжения брака

Статья 228. Место регистрации расторжения брака . . 156
Статья 229. Регистрация расторжения брака на основании решения суда 157
Статья 230. Регистрация расторжения брака по взаимному согласию супругов 157
Статья 231. Регистрация расторжения брака по заявлению одного из супругов 157
Статья 232. Выдача свидетельства и отметка в документах о расторжении брака 158
Статья 233. Присвоение супругу добрачной фамилии при регистрации расторжения брака 158

Глава 21

Регистрация усыновления (удочерения)

Статья 234. Порядок регистрации усыновления 158
Статья 235. Внесение изменений в запись о рождении усыновленного 158
Статья 236. Аннулирование записи регистрации усыновления 159

Глава 22

Регистрация установления отцовства

Статья 237. Порядок регистрации установления отцовства 159
Статья 238. Место регистрации установления отцовства . 159
Статья 239. Внесение сведений об отце в запись и свидетельство о рождении ребенка 159

Глава 23

Регистрация перемены имени, отчества и фамилии

Статья 240. Регистрация перемены имени, отчества и фамилии 160
Статья 241. Внесение изменений в актовые записи о рождении детей лиц, переменивших имена и фамилии 160
Статья 242. Выдача новых свидетельств о регистрации актов гражданского состояния в связи с переменой имени, отчества и фамилии 160

РАЗДЕЛ VI

Применение Советского законодательства о браке и семье к иностранным гражданам и лицам без гражданства. Применение законов о браке и семье иностранных государств и международных договоров

Глава 24

Применение советского законодательства о браке и семье к иностранным гражданам и лицам без гражданства

Статья 243. Права и обязанности иностранных граждан и лиц без гражданства в брачных и семейных отношениях 161
Статья 244. Заключение браков советских граждан с иностранными гражданами и иностранных граждан между собой в Киргизской ССР 161
Статья 245. Заключение браков советских граждан в консульских учреждениях СССР 162
Статья 246. Признание браков, заключенных вне пределов СССР 162
Статья 247. Расторжение браков советских граждан с иностранными гражданами и браков иностранных граждан между собой в Киргизской ССР. Признание разводов, совершенных вне пределов СССР 162
Статья 248. Установление отцовства в Киргизской ССР. Признание отцовства, установленного вне пределов СССР 163
Статья 249. Усыновление детей, являющихся советскими гражданами и проживающих вне пределов СССР. Усыновление в Киргизской ССР детей иностранными гражданами и усыновление детей, являющихся иностранными гражданами . 163
Статья 250. Установление опеки (попечительства) над советскими гражданами, проживающими вне пределов СССР, и над иностранными гражданами в Киргизской ССР. Признание опеки (попечительства), установленной вне пределов СССР . 164

Статья 251. Регистрация актов гражданского состояния советских граждан, проживающих вне пределов СССР 165
Статья 252. Признание документов, выданных органами иностранных государств в удостоверение актов гражданского состояния 165

Глава 25

Применение законов о браке и семье иностранных государств и международных договоров

Статья 253. Применение иностранных законов о браке и семье 165
Статья 254. Применение международных договоров . . . 166
Алфавитно-предметный указатель 167

40 т.